

LUK -

Likə

Zwezi-Kərisə suywánú sagı tə,

Likə

nə púpúní

Likə sagı tə yuu wa sugu

Lìù tə, v nə púpúní sagı ku tə

Likə nan dwíí don yofwamınan wa, tə mù də Matıə də Marəkə də Zwan ba dwíí tə yofwamınan tə nə tà nədu. Likə tətə tà Zwifə, v ga jì *Kərisə lù. Ku nə twá nətu tə, ba nə kàrì wá də v ləzwənyiri tə nə yı nətu, v yı lù tə, v nə pià yənu. Yá v ga swə yìèn tə nə tun, tə lə. Nə zən nə yèə də, v yı dımuturu.

Lìa tə duən tə, ba nə púpúní suywánán tə, yà yı lià tə, ba nə nı tə yìèn tə də ba yía. Likə mù yà wà tə nı də v yía. U yı v bwe tə yìèn tə nəə nə zəni zəni, lià tə con, ba nə nı tə də ba yía. U sónı nətu, ba nə lırı Zwezi tə də yoo.

U mù də *tuntunu Polə ken duən, ba va bwálá, máná tə wa, Polə nə vəli, sə v swın suywánú tə, v bırı lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba nə.

Likə púpúní saga bələ. U sagı tə don yı suywánú sagı ku tə, ku don tə də yı tuntuna tütənnán sagı tə.

Lìa tə nə, Likə nə púpúní

Likə yı v pià, v swın Zwezi suywánú tə, v bırı lià tə nə, ba nə tà *Zwifə-ba tə. Ba lià təntə swın *Gərekə-ba sugu, ba ga tələ *Yızərayələ luu

nii wa. U gwin Zwifə-ba sùràn tə, tə dèń niun nə cà, də Zwifə-ba yofwamunan tə, ba nə yəri, v biri ba. Yá ku dǎń pɪn là tə, ba nə tà Zwifə-ba luv mama wa wàá ba lwarɪ də, Zwezi yɪ là tə, v nə jon ba.

Sagɪ tə wa sugu

Likə biri də, Zwezi yɪ là tə, v jonə là ba cuna wa, v ga yɪ *Yuu-Tiu. Zwezi swə là tə, ba nə muŋə ba: Ku mù nə yɪ cuna là, də bìsíná də zura də yayɪŋa.

1

Likə biri v sagɪ tə nətən

(Marəkə 1.1, Tùtònán 1.1-3)

¹⁻³ À yáá tíú Teofilə, yìèn tə, tə nə tun nə pwéré wa, là zənzən dádén, sə ba púpúní tə, ba tún. Ba tún yìèn təntə, ndə tə tián tə nə nɪ tə, ku mǎŋá tə wa, tə nə tun. Ku ga ya ba yuu zɪlɪ, sə ba swìn Yu sugu tə. Mə ku mù nə pɪn, ku nə yí à də, à də ma bwe zəni yìèn tə yuu wa, tə nə tun, ku mǎŋá tə nə. Yá ku ya ziən, ku pa à mù nə, sə à púpúní tə à pa aba, ndə ku nə zɪɣɪ nətɔ. ⁴ À fwa ku nətɔ tə, sə n ma wàní n lwarɪ kàrà tə cígá tə, n nə nɪ tə.

Malɪka swìn Zwan-Batisə luv tə yoo

⁵ Mǎŋá tə wa, *Erodə nə yɪ Zwide nagwanaa tə wa pìú, Yu *jonwanɔ don yà yɪ lá, ba ma boŋə Zakari. U də yɪ Abia púlí tə wa Yu jonwanɔ don. U kan yɪrɪ nə Elizabetə. U ya *Aron Yu jonwana yun tián nəkwɪa dwíí tə wa búbá. ⁶ Ba me bələ yà yɪ cígá tián Yu yáá con, ba ga zɪlí yìèn tə mama, Yu nə nə pɪn v *nii tə yuu wa zəni. Ba ba yoo jə, ba nə wá caga ba nii nə ku yɪrɪ. ⁷ Elizabetə yà yɪ kadɪŋɔ. Ku mù nə pɪn, ba yà ba bìú jə, yá ba me bələ tə də ga kwɪn.

⁸ Dun don nə, ku yà twi ku yí Zakari dwíí púlí tə, sə ba tun Yu tutuŋi tə. Ku mù nə pɪn, Zakari yà wulə *Zwifə-ba Yu *dìè tə wa, v fwa ku tutuŋi tə, ⁹ ndə ku nə yi Yu joŋwana tə yofwamiw nə. Ku tua Zakari yuu wa, sə v zu bwálí tə wa, ku nə yi Yu nyiən nə, v sùrí turali v pa Yu nə. ¹⁰ Mánjá tə wa, v nə wulə v sùrí turali tə, laluv tə mama yà ziga kàrá wa, ba jùni Yu.

¹¹ *Yuu-Tiu *malika twi, ka nan Zakari nə. Ka twi ka ziga *joŋi kúrí tə jizən nə. ¹² Mánjá tə, Zakari nə ni ka, v bican diŋi, v ga zəzəgə. ¹³ Yá malika tə dān swìn v con, ka wú: «Dān ká pa fən ja mú, Zakari. Yu ni n yulori tə: N kan Elizabetə wá liri bibee v pa mú, n ga wá kə v yiri Zwan. ¹⁴ U wá yà pupwən nəfaru, v pa mú. Yá lià zənzən də ga wá jwe v liru tə yiri. ¹⁵ U wá yà ləzwənfaru Yuu-Tiu yáá nə. U bá nyun diven, nə à yèé swana yiri mama. U wá sú də Yu-*Siŋu tə, də v tə wulə v nuu pùé wa. ¹⁶ U wá van *Yizərayelə lià zənzən, v ja bà Yuu-Tiu tə con, v nə yi ba Yu. ¹⁷ U tətə nə wá va v tiàn nə, Yu yáá nə, də Yu-Siŋu diàn tə, tə nə yi də Yu nii *sùsùndə Eli. U wá pa nyina də bia kə duən nə. U wá ja ba tə, ba nə vi nii, v ja bà cígá tiàn tə, ba nə jə wubuŋa con. U wá tan lià tə, v pa ba ma diàn Yuu-Tiu.»

¹⁸ Zakari dān ma swìn malika tə con, v wú: «À wá twá nətə à ma lwarì də, ku yi cígá? À də à kan mama nə kwìn.» ¹⁹ Malika tə ma le wá, ka wú: «À yiri nə ya Gabəriyelə. À mù nə wulə Yu yáá nə, à tuŋa à pɪn wá. U tun nə, sə à swìn n con, sə à ga pa mú suywánjú ku tə. ²⁰ Yá n wà à sùràn tə cígá pɪn, tə nii ga wá sú, də tə mánjá nə yí. Mə ku mù nə pɪn, nəñ n wá jì bəru, n bá wàní n swìn, ku ja va dun tə, tə yìèn tə nii nə wá sú.»

²¹ Ku mánjá təntə wa, ku gwárí laluv tə, ku yà nə dànì Zakari kàrá wa, v dánú tə yiri Yu diè tə wa. ²² Yá v nə nan mánjá tə wa, v yà kùb wàri də ba v swìn. Lià tə dān ma lwarì də, ku ya v ni won, ku nə nan Yu, Yu diè tə wa. U jìàn nə, v ma swìn ba con, v nii ga dèŋè.

²³ Zakari dān tun Yu diè tə wa v zwè, v píí v va v sàń. ²⁴ Ku nə twi ku bà,

ku dání kwa nə, v kan Elizabetə jun pùé, yá v dàn yi diè wa cànì bonu. Ku máná tə wa, v swìn v tiàn con, v wú: ²⁵ «Nèñ ku tə, Yuu-Tiu nə pià, sə v fwa v pa nə: Síón nə v pià, sə v li nə, ku tə wa, ku nə yi nə kana cavıra lià yáá con.»

Malıka swìn Zwezi luru tə yoo

(Matia 1.18-23)

²⁶ Elizabetə pùé tə janv cànì bardv máná wa, Yu tun *malıka Gabəriyelə Galile nagwanaa tiv don nə, ba nə boŋə “*Nazaretə.” ²⁷ U tun wá kacın don con, v tə nə yəri bæe, v yırı nə yi Mari. U yi Zwuzefə bwàlú, v nə pià, sə v swe. Zwuzefə tə nan pùú *Davidə dwíí tə wa.

²⁸ Malıka tə yí, ka swìn Mari con, ka wú: «Ya pupwən wa, Yu fwa pubwanv n yıra. *Yuu-Tiu wulə də mú.» ²⁹ Tə yìèn tə wuwalı Mari zənzən, v ga bwe v tiàn yoo tə, ku mù junv təntə nə pià ku swìn v con. ³⁰ Malıka tə dàn swìn v con, ka wú: «Mari, dàn ká pa fən ja mú. Yu fwa pubwanv n yıra. ³¹ Nèñ n wá ja pùé, n ga wá lura biú, n wá kə v yırı Zwezi. ³² U wá yà ləzwənfaru, ba ga wá bon wá “Yu tə, v nə wulə tə me yuu wa, biú.” Yuu-Tiu Yu wá pa v jì pùú, ndə v nıbəe Davidə nə. ³³ Yá v ga wá tını də pàrì *Yızərayelə lià tə yuu wa máná mama. U pàrì tə bá zwè də mama.»

³⁴ Mari ma swìn malıka tə con, v wú: «Ku nətv tə ya ku wá zıgı nətə, sə à nə yəri bæe?» ³⁵ Malıka tə ma le Mari, ka wú: «Yu-*Sıgu tə wá bà n yuu wa. Yá Yu tə, v nə wulə tə me yuu wa, diàn tə wá pú n yuu nə, ndə ywárí nə. Mə ku mù nə wá pa bisumaa tə, n nə wá lura tə, ya Yu nə ti, ba ga wá bon wá Yu-Biu. ³⁶ Elizabetə, v nə yi n dwíí tíú, də wá lura biú tə don, də v kazvı tə mama. Ba yà wú, v wàrì biú v lırı, yá síón nə, v wulə v pùé cànì bardv wa. ³⁷ Won tələ, Yu nə wàrì v fwa.» ³⁸ Mari dàn ma swìn, v wú: «Nèñ à yi Yuu-Tiu tutunbua, sə ku fwa nətv, ndə n nə swìn ku.» Malıka tə dàn ma kèñ ka yá wá.

Mari vèli, sà v na Elizabetə

³⁹ Ku kwa nə, Mari bɪbarɪ, v zàn v zu cwəŋə, v ma vələ lala tiw don nə, ku nə wulə Zwide nagwanaa vən tə con, ku nə jə pɛɛn tə. ⁴⁰ U vèli v yí, v zu Zakari diè wa, v jun v kan Elizabetə. ⁴¹ Mánǵá tə wa, Elizabetə nə nì Mari jònà tə, Elizabetə bisumaa tə lulugu v pùé wa. Elizabetə ga sú də Yu-*Siŋu tə, ⁴² v bubwi v kə yu nə, v ga wó: «Yu fwa zəni n yira, n duən kana wa. Yu wá fwa zəni n bisumaa tə yira, n nə wá lura! ⁴³ À mù də nə yɪ wàà, *Yuu-Tiu nuu ma bà à sàń? ⁴⁴ Nèń mánǵá tə, à nə nì n jònà tə, à bisumaa tə lulugu də pupwən à pùé wa. ⁴⁵ N pɪn cíǵá ku tə, nə Yuu-Tiu nə pɪn, ba swìn n con də, ku nii tə wà sú. Ku mù nə pɪn, n yɪ pupwən tíú.»

Mari bə̀à Yu nə

⁴⁶ Mari dàń ma swìn, v wó:

«À bwɪ *Yuu-Tiu nə. ⁴⁷ À pùé poli, Yu nə jon nə à cuna tə wa yɪɪ. ⁴⁸ Yu bún à də nyiən don yoo, ndə v tutunbua nə. Cíǵá, síún dàń nə, luv ləzwənə dwíí mama wá swìn də, à mù yɪ pupwən tíú. ⁴⁹ Yu tə, v nə wulə tə mɛ yuu wa, fwa yìèn, tə nə ziən zəni, v pa nə. U yɪɪ ziən, ku ba don ja. ⁵⁰ U wá dəri lià tə nə zílí wá yinəgə zənzən, mánǵá də mánǵá, ku nə ba zwè. ⁵¹ U tun yìèn nəfaran, v ma bɪɪ v diàn tə. U dɪɪ ləzoni tə, ba nə jə fwíə, ba dəri ba jén duən yáá nə. ⁵² U zìn pèǵá tə nə jə diàn, ba padaran yuu v dɪ, v ga zìn ba tə, ba nə mun ba tiàn, v kə yu nə. ⁵³ U pɪn wiən zənzən, ba tə nə, ba nə ba jə ba dé. U pɪn, jɪjə tiàn pìí ba víí də jikɪɪkɛ. ⁵⁴ U twi, sà v san *Yɪzərayelə lià nə, ba nə yɪ v tutunbua. U lií mánǵá mama, sà v dəri ba yinəgə zənzən. ⁵⁵ U kàn nii nə nɪbara-ba con də, ku wá yà nətu mánǵá mama. U kàn ku mù nii təntə, v pa *Abərahəmə də v dwíí nə.»

⁵⁶ Mari fwa ndə cànì batwa nə Elizabetə con. Ku kwa nə, v ma pìí, v va v sàń.

Zwan-Batisə luvu tə yoo

(Likə 1.13-17, 2.25-32, 3.4-9)

⁵⁷ Elizabetə luvu máná nə yí, v twi v bà, v luvu bibɛɛ. ⁵⁸ Elizabetə yura lià də v dwíí tián nì də, *Yuu-Tiu dəri v yinəgə zənzən. Ba də pùé dān ma poli də wá, ku yoo tə yurɪ.

⁵⁹ Ba *goŋi bìsíná tə, v dian nana diun nə. Ku máná tə wa, ba yà pià, sə ba pa wá v nyina Zakari yurɪ. ⁶⁰ U nuu dān ma swìn, v wú: «Ōn ɔn! À wà sè. U yurɪ wá yà Zwan.» ⁶¹ Ba ma swìn v con, ba wú: «Lìu mama tɛ́lɛ n dwíí tə wa, v nə jə ku mù yurɪ təntə.» ⁶² Ba dān ma bwe v nyina də jìàn, sə ba jén, bèyurɪ nə v wá pa v biú tə nə. ⁶³ Zakari ma lòrì ba, sə ba pa wá púpúnú daborubiə, v dān ma púpúní ku yuu wa, v wú: «U yurɪ nə yɪ Zwan.» Ku gwárí ba mama míámíán. ⁶⁴ Ku máná tə wa, Zakari nii kùb pórí, ku wàá yìèn kùb swìn. U sùrí v nii v kə yu nə, v ma bwɪ Yu nə.

⁶⁵ Ku dīgà lià tə mama yuu, ba nə bwélá lá. Zwide nagwanaa pɛɛn yuu lià tə mama yà swìn tə mù yìèn təntə yoo. ⁶⁶ Ba tə mɛ, ba nə nèn tə yìèn təntə yà dwɪ tə yoo, ba ga bwe ba tiàn, ba wú: «Ku bisumaa təntə dān wá yà nətə?» Yu diàn tə cígá yà wulə də wá.

Zakari bùà Yu nə

⁶⁷ Yu-*Sɪŋu tə súé bisumaa tə nyina Zakari, ku pa v swìn Yu nii sùràn tə tə, v wú:

⁶⁸ «À wá bu *Yɪzərayɛlə lià *Yuu-Tiu Yu tə nə. Yu ywàn ba yuu, v ga yə ba v jon. ⁶⁹ U tun liù, sə v lɪ nəba nə yoo wa míámíán. Ku mù liù tə, v nə wá lɪ nəba nə yoo tə wa, yɪ v nan v tutunu piú *Davidə dwíí tə wa, ⁷⁰ ndə v nə twá v nii *sùsùnà tə nə, v ma swìn, ku máná nə ba yigə. ⁷¹ U yà kàn nii də, v wá lɪ

nəba nə duŋa də lià tə, ba nə culi nəba, juun wa. ⁷²Yu lií v *nimaru tə yoo. U dəri nə nɪbara tə yinəgə zənzən. ⁷³Yu fwa ku nətu, v yà nə dùè də nə nɪbɛɛ *Abərahame də, ⁷⁴⁻⁷⁵v wá jon nəba nə duŋa tə diàn juun yiri. Ku nətu nə wá wàní nə bu v nə də zìl. Ku nətu tə, sə nə ma wàní nə yà lià tə, nə nə yi Yu nə ti, nə ga tə yi cígá tiàn Yu yáá con, dun mama, nə mu tə wa. ⁷⁶N mù con nə, à biú, n wá va Yuu-Tiu yáá con nə, sə n ma kwen v cwəŋə. Ku mù nə pin, ba wá bon mú Yu tə, v nə wulə tə me yuu wa, nii *sùsùnnè. ⁷⁷Yá n mù, à biú, n wá biri Yu lià tə də, Yu wá jon ba ba cuna wa v ga kwen tə, v li v mù də ba pwéré wa. ⁷⁸Nə Yu tə swə nəba zənzən, v ga dəri nə yinəgə zənzən. U wá pa poni nan yu, ku pɪpɪli nə yuu con ndə yɪcau nə pén. ⁷⁹Poni tə wá san ba tə nə wulə yikunu wa, də ba tə nə wulə tian fən wa. Ku mù poni tə nə wá kə nəba cwəŋə tə wa, ku nə jə bican sié.»

⁸⁰Bisumaa tə bori, yá v pubuŋa də ga daŋa ku súrí lá. U yi kasɔɔ lanworu wa, ku ja va dun tə, v nə biri v tiàn Yizərayelə lià tə yáá con.

2

Mari liri v biú Zwezi

(Matia 1.18-25)

¹Ku mánjá təntə wa, pafaru Ogisətə pin nii, sə ba gələ v luu ləzoni tə mama. ²Ku mù təntən lagala tə fwa, də Kirinisə nə ya Siri nagwanaa tə yáá tíú, piú nəfaru tə nə li v tún. ³Lià tə mama vəli, ba púpúní ba tiàn ba dəkuu bwálí nə.

⁴⁻⁵Zwuzefə də nan *Nazaretə nə, ku nə wulə Galile nagwanaa wa, v va Zwide nagwanaa tə wa, piú *Davidə tu, ba nə bonə “Betələhemə”, v də v

bwàlú Mari. Ba vèli lá, Zwuzefə nə yɪ Davidə nàú tə yɪɾɪ. Mari tə, ʋ nə pià, sə ʋ swe Zwuzefə nə, tə pùé yí. ʋ də Zwuzefə vèli lá, sə ba púpúní ba tiàn. ⁶ Máná tə wa, ba nə wulə Bètələhemə nə, ʋ biú tə luru yí. ⁷ Mari lɪɾɪ bibɛɛ, ʋ kacari biú. Vərə diì tə mama yà súá. Ku mù nə pɪn, Mari baa ʋ biú də ganan, ʋ ga ti wá ʋ tún vàná kurəbori wa.

Malika nan là nə cì vàná nə

⁸ Ku mù nagwanaa təntə tətə wa, payɪra yà cì ba vàná nə tutun nə, gau wa. ⁹ *Yuu-Tiu *malika twi, ka nan ba nə. Yá Yu poni tə pìrì ba ku kɪkari, fən ga zu ba zənzən. ¹⁰ Yá malika tə swìn ba con, ka wú: «Á dànà ká pa fən ja aba. Á ja suywánjú à bà, sə à pa aba, ku nə wá poli *Yizərayelə là me pwíi zənzən: ¹¹ Tutun ku tə nə, ba lɪɾɪ liú tə, ʋ nə wá jon aba á cuna wa, piú *Davidə sadiyuu wa. ʋ mù nə yɪ *Kərisə, ʋ nə yɪ Yuu-Tiu. ¹² Á nəŋə nətu tə, á nə wá twá, á ma lwarɪ wá: Á wá na bìsíná, ba nə baa wá də ganan, ba tún wá vàná kurəbori wa.»

¹³ Naa nədu, malike kapupu nan Yu sàń, tə bà tə súrí ka tə nə, tə bwi Yu nə, tə wú:

¹⁴ «Dun wulə Yu con, ʋ nə wulə ʋ *sàń nə, ʋ bican sié tə wá yà tia yuu wa ləzoni tə, ʋ mù Yu nə swə, pwéré wa.»

Là tə nə cì vàná tə nə vèli Bètələhemə

¹⁵ Máná tə wa, *malike tə nə pìi tə di Yu *sàń nə, payɪra tə swìn duən con, ba wú: «Nə dàn vələ nə yí Bètələhemə nə. Ku me, sə nə na ku tə nə tun lá nə, ku tə *Yuu-Tiu nə pɪn nə yəni tə.» ¹⁶ Ba twi lala ba yí lá, ba na Mari də Zwuzefə də bìsíná tə. Bìsíná tə tégé vàná kurəbori tə wa. ¹⁷ Ba nə nɪ bìsíná tə, ba tún ku tə mama, malika tə nə swìn ba con, ku bìsíná tə yuu wa. ¹⁸ Ku gwárí ba tə mama, ba nə nɪ ku tə, payɪra tə nə swìn ba con. ¹⁹ ʋ mù Mari də jun tə yìèn təntə mama ʋ waa con, ʋ ga buŋa tə nə də ʋ waa mama. ²⁰ Ku kwa nə, payɪra tə pìi ba vìrí də ba bwi Yu nə, ba ga pɪn wá

dun tə tə mama yiri, ba nə nì ba ga na. Ba bwi v nə, yìèn tə mama nə fwa nətɔ, ndə malika tə nə swìn ba con, tə yiri.

Ba pɪn bìsìná tə yiri Zwezi

²¹ Bìsìná tə liri dian nana dun nə, ba *goŋi wá, ba ga kə v yiri Zwezi. Mə ku yiri təntə *malika tə biri də, v nuu tə wà v pùé jɪn.

Ba ja Zwezi, ba va Zwifə-ba Yu diè wa

²² Ku kwa nə, máná yí, sə Mari də twá ku tə nə, Yu *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, nə biri, sə ku fwa kan nə liri kwa nə. Zwuzefə də Mari dān ma tì bisumaa tə, ba ja va *Zwerizalemə nə, sə ba pa wá *Yuu-Tiu Yu nə. ²³ Ku yi ndə ku nə púpóní Yuu-Tiu nii tə wa nətɔ, ku wú: «Lìù mama cárí bisumabara yi, ba wá tún vən nə, sə v ya Yu cici nə ti.» ²⁴ Ba də fwa ku *joŋi tə, ndə Yuu-Tiu nii tə nə pìà nətɔ. Ku yi ku fwa də gunponi bələ, nə à yèé nasara gunpobii bələ.

Simeyon bəà Yu nə

(1 Piyeṛə 1.11)

²⁵ Bɛɛ don yà wulə *Zwerizalemə wa, ba ma boŋə Simeyon. Ku bɛɛ təntə yà yi cígá tíú Yu yáá con, v twá Yu cwəŋə tə zəni, v yà ga dānì liù tə, v nə wá zùrì *Yizərayelə lià tə bicanɪ. Yu-*Siŋu tə yà wulə də Simeyon. ²⁶ Ku yà pɪn, v yəni də, v bá ti, də v nə wà *Kərisə nɪ də v yíá. Kərisə tə, *Yuu-Tiu nə kúrí, sə v tun.

²⁷ Yu-Siŋu tə nə pɪn, Simeyon lwarɪ də, v mɛ, sə v va *Zwifə-ba Yu *diè tə wa. Máná tə, Zwezi nuu də v nyina tə nə ja ba bisumaa tə, ba ja bà, sə ba ma fwa ku tə, Yu *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, nə pìà. ²⁸ Simeyon tì wá, v kə v nyvni nə, v ga pa dun Yu nə, v wú:

²⁹⁻³⁰ «Síún nə, ku tə Yu nə swìn də, ku wá tun tə jigə: Yuu-Tiu, à nɪ liù tə, n nə tun, sə v jon lià ba cuna wa, də à tətə yíá. Ku mè

yiri nə, n dān wàá n tutuvu tə n yá, sə v ti də bican síi. ³¹ N taní liù tantə luu ləzoni me yía yuu. ³² Ku liù tantə yi ndə poni nə, ku nə wá pa luu dwíé tə mama yəni mú. Ku ga wá pa dun Yizərayelə lià tə nə, ba nə yi n mù lià.»

³³ Simeyon yìèn tə, v nə swìn Zwezi yuu wa, yà gwárí Zwezi nuu də v nyina zənzən. ³⁴ Simeyon lòrì Yu, sə v fwa zəni Zwezi də v nuu də v nyina yuu wa. U swìn Zwezi nuu Mari con, v wú: «Yu kúrí bisumaa ka tə, sə v twá v nə, v ma buri Yizərayelə luu lià zənzən bura, v ga sè ba duən də zənzən. U wá yà liù tə, v nə wá biri də, Yu tunja v pin ləzoni nə, yá ba ga vi wá. Bisumaa tə wá pa pubuŋi, tə nə wulə waa, nan poni nə. ³⁵ Yá n mù, biú tə nuu, n wá na càn. Tə càn tə wá cùgù n bican míámíán, ndə kwatara sùu nə pórí won nə. U wá pa lià zənzən swìn ku tə, ku cígá nə wulə ba waa.»

Anə, Yu nii susunkana, bùà Yu nə

³⁶ Yu nii *susunkana don, v yiri nə yi Anə, də yi *Zwifə-ba Yu *diè wa. U yi Fanuwelə bùá, Azerə dwíí dəkuu tə wa. U bina yà dáá. U swe v kacun mánjá wa, yá bina barpe nii nə, v barí tə tıga v yá wá. ³⁷ U yà kùù ba barí jə. U bina dān yà dáá, v yà jə bina sapwınia də bania. U yáá va v wulə Yu diè tə wa, titin də yıcau, v ma tunja Yu tutuŋi tə. U vwe v nii, v ga jùnì Yu.

³⁸ Anə də nə twi, v zu Zwifə-ba Yu diè tə wa, də Zwezi də v nuu də v nyina wulə lá, v də wulə v pin dun Yu nə. U dān swìn bisumaa tə yoo lià tə mama con, ba yà nə dànì, sə Yu yè *Yizərayelə lià v jon.

Zwuzefə-ba pií ba va Nazaretə

³⁹ Mánjá tə wa, Zwezi nuu də v nyina tə nə tun ku tə mama, *Yuu-Tiu Yu *nii tə nə pià tə, ba dān pií, ba ja wá, ba va ba tiu *Nazaretə, ku nə wulə Galile nagwanaa tə wa. ⁴⁰ Bisumaa tə bori, v wubuŋa ga sùrí. U yà jə wubuŋa zənzən, yá Yu ga fwa v pubwanu tə v yira.

Zwezi wulə Zwifə-ba Yu diè tə wa

⁴¹ Bini mama Zwezi nuu də v nyina yàá va, ba dó *Pakə cànà tə *Zwerizalemə wa. ⁴² Mánjá tə wa, Zwezi nə jə bina fugə bələ, v nyina-ba jun wá, ba ja kə lá, ba va cànà təntə, ku nə yɪ ba yofwamiun. ⁴³ Cànà tə nə zwè, ba pìi ba vìí, yá ba bìú Zwezi mù mɛ Zwerizalemə nə, v nyina-ba yà ga wà ku lwarɪ. ⁴⁴ Ba yà buɲa də, Zwezi wulə v twaduən tə con, cwəŋə tə yuu. Ba vəli diun pəri, ba dān ga zɪɣɪ lá, ba pìà wá ba nubia də ba dabara con. ⁴⁵ Yá ba dān ba wá na. Ba dān ma ga ba pìi ba va Zwerizalemə, sə ba pìà wá lá.

⁴⁶ Dian batwa nii nə, ba nɪ Zwezi *Zwifə-ba Yu *diè wa, də v jèə Zwifə-ba Yu nii *yənu tián tə tətəŋi wa. U wulə v cuga ba, yá v ga bwe ba yìèn. ⁴⁷ U yənu tə də yìèn tə ka le gwári ba tə mama, ba yà nə cuga wá.

⁴⁸ Mánjá tə wa, v nuu də v nyina tə nə nɪ wá, ku yà gwári ba zəni. U nuu ma swìn v con, v wú: «À bìú, bèè nə pun, n ma fwa nəba nətən? Nèń, n yoo yà jun à də n nyina zəni, nə ma twá lá, nə pìà mú.» ⁴⁹ U ma le, v wú: «Bèè nə pun, á pìà nə? Á mɛ, sə á lwarɪ də, à mɛ, sə à ywàń à nyina yìèn yuu nə.» ⁵⁰ Yá ba wà ku tə dən nì, v nə pìà, sə v swìn ba con nə.

⁵¹ Zwezi dān ma pìi, v twá ba nə, v va *Nazaretə. U sè v nyina-ba tə nii. U nuu jun tə yìèn təntə mama v waa nə, v ga lií tə yoo. ⁵² Zwezi bori v kəni lá, v wubɲa də ga súrí, v dān ga pun pupoli Yu də ləzoni nə.

3

Zwan-Batisə kàrà tə yoo

(Matia 3.1-12, Marəkə 1.1-8, Zwan 1.6-8, 19)

¹⁻² Yu kori tə twi Zakari bìú Zwan con nə, kasɔɔ lanworu tə wa, pafaru Tiberə pàri tə bina fugə də bonu mánjá wa. Ku mánjá təntə wa, də Ponsə *Pilata nə tɪ Zwide nagwanaa, pìú *Erodə də ma tɪ Galile nagwanaa. Yá Erodə zunv, pìú Filipə də yà tɪ Yitire nagwanaa də Tərakonitə nagwanaa,

píú Lisaniyasə də yà tɪ Abilenə nagwanaa. Anə də Kayifə də yà yɪ
*Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián nəkwina. ³ Zwan dàń zàn v jijiri Zurəden
munaa tə yira nagwanaa tə mama wa. U dàń ma kàrì Yu yoo v buri là nə,
v wú: «Á vəvərə á kwa á ma sá á cuna. Á pian ba lə aba níá wa, ku twá də
Yu yiri. Yá Yu dàń wá kwen á cuna tə, v lɪ á mù də v mù pwéré wa.

⁴ Mə nətv nə, Yu nii *sùsùnə *Ezayi púpúní v sagɪ tə wa, v wú:

«Ku yɪ bæ don nə bubwi kasɔ lanworu wa, v wú: “Á kwíán *Yuu-Tiu
cwəŋə tə, sə á cɛ v cwəminɪ tə, sə tə ya mənəmənə. ⁵ Buu
gwàlú mama wá sùn, pɛen də dədwələn mama wá cú, tə mɛ
də tia, cwəŋə gogwələn tə mama wá kwíán, cokukwɪnan tə
mama wá pàrì, tə mɛ duən. ⁶ Yá là mama wá na nətv, Yu nə
wá jon ba ba cuna wa.” »

⁷ Là kapupu yà nə twi Zwan con, sə v lə ba níá wa, ku twá də Yu yiri. U
dàń yà swìn ba con, v wú: «Á mù dəkwaa dwíí-ba! Wàà nə buri aba də, á
wàá á dəri á jén Yu luja tə yáá, tə nə biàn? ⁸ Ku nə yɪ nətv, sə á twá á
tùtùnnán nə, á ma buri də, á vəvəri á kwa á ma sá á cuna. Á jə cígá, sə á
swìn də, *Abərahəmə yɪ á nɪbɛɛ, yá ku cɪcɪ tə wà yí. À mù nə swìn ku á
con də, Yu wàá kapana tə tə v lwàní v pɪn, tə jì Abərahəmə nían. ⁹ Nə wàá
ku nətv tə nə tì, nə ma maɲa ndə dèrí nə manwarɪ ku wulə tián dəkurən
nə. Tùú tə mama, ku bia nə ba ywán, ba wá goŋi ku, ba kə mən nə.»

¹⁰ Là tə dàń ma bwe wá, ba wú: «Bèè nə, nə dàń mɛ, sə nə fwa?» ¹¹ U ma
le ba, v wú: «Lìù tə, v nə jə ganzubii bələ, v mɛ, sə v pa nədv v tə nə, v nə
ba jə. Yá v tə də, v nə jə wodiu v dé, v də mɛ, sə v fwa nətv.»

¹² Lanpolina də twi, sə v lə ba də níá tə wa, ku twá də Yu yiri tə, ba ga
bwe Zwan, ba wú: «Karnyina, nə mɛ, sə nə fwa nətə?» ¹³ U ma le ba, v wú:
«Á dànà ká pa ba ŋwín, ba doni ku nii tə, ba nə ŋwín!»

¹⁴ Pamana də bwe wá, ba wú: «Nə mù dàń yɪ bènə, nə mɛ, sə nə fwa?» U
ma le ba, v wú: «Á dànà ká kálú liù, nə à yèə á kuna á kə v nii nə, á ma jon

ku tíú sǎbiu də diàn. Á dǎn pian á ŋwírán tə cici nə me aba.»

¹⁵ Laluv tə yà dǎnì də yala, yá ba liù də mama yà buŋa, v ga bwe v tiàn, də ku nə tà Zwan nə ya *Kərisə. ¹⁶ Zwan dǎn ma swìn ba me con, v wú: «À mù li aba də níá, ku twá də Yu yiri, yá liù don v diàn nə dáá, tə doni nə, wá bà. À jun mùrì, sə à kùrè v nɛɛ natura*f1*. U wá lə aba Yu-*Siŋu tə wa də mən. ¹⁷ U jə v wocəri fiyau v jìàn wa, v kwen v cèrì v wobia tə, v pwè tə də wopulə tə, v li duən wa. U pè wobia tə, v kə v pulu wa, v ga sùrí wasanan tə mən wa, tə nə ba dèŋè.»

¹⁸ Yá ku tə ya, Zwan twá kwìè zənzən nə, v ma swìn Yu sɔyɔwǎŋú tə laluv tə con nə. ¹⁹ Ku máŋǎ tǎntə wa, Zwan vǎli v caga pìú *Erodə nii nə, v nə jon v zunv kan Erodɪadə, v ma fwa v kan, tə yiri, ku sùrí v nə fwa yokukwɪnan duən, də tə nə dáá, yiri. ²⁰ Erodə dǎn tə sùrí yolwan tə don lá, v pa, ba ja Zwan, ba kə bǎn diè wa.

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa

(Matia 3.13-17, Marəkə 1.9-11)

²¹ Laluv tə mama níá tə liu kwa nə, Zwan ləgə Zwezi də níá tə wa. Ku kwa nə, v nə wulə v jǔnì Yu, lanworu tə sùrí. ²² Yá Yu-*Siŋu tə cúé v yuu wa, ndə won nə, ku nə ja yira, ndə gunpwənə nə. Yá kori dǎn ga nan Yu *sǎn nə, ku wú: «N yi à biswənə tə, v nə poli à pùé.»

Zwezi nɪbara dəkuu

(Matia 1.1-17)

²³ Zwezi dɪga v tutuŋi tə dǎn, də v jə ndə bɪna fitwa nə. U yà ya ndə ba nə buŋa tə, Zwuzefə biú.

Zwuzefə tə, v nə yi Eli biú,

²⁴ v nə yi Matatə biú,

v nə yi Levi biú,

υ nə yɪ Mɛləki bɪú,
υ nə yɪ Yanayi bɪú,
υ nə yɪ Zwʊzɛfə bɪú,
²⁵ υ nə yɪ Matatɪasə bɪú,
υ nə yɪ Amosə bɪú,
υ nə yɪ Nahumə bɪú,
υ nə yɪ Esəli bɪú,
υ nə yɪ Nagayi bɪú,
²⁶ υ nə yɪ Maatə bɪú,
υ nə yɪ Matatɪasə bɪú,
υ nə yɪ Səmeyin bɪú,
υ nə yɪ Yoze bɪú,
υ nə yɪ Yoda bɪú,
²⁷ υ nə yɪ Yʊanan bɪú,
υ nə yɪ Reza bɪú,
υ nə yɪ Zorobabelə bɪú,
υ nə yɪ Swɪalətɪɛlə bɪú,
υ nə yɪ Neri bɪú,
²⁸ υ nə yɪ Mɛləki bɪú,
υ nə yɪ Adi bɪú,
υ nə yɪ Kʊzamə bɪú,
υ nə yɪ ɛləmadamə bɪú,
υ nə yɪ Erə bɪú,
²⁹ υ nə yɪ Zwezi bɪú,
υ nə yɪ Eliezɛrə bɪú,
υ nə yɪ Yorimə bɪú,
υ nə yɪ Matatə bɪú,
υ nə yɪ Levi bɪú,

³⁰ υ nə yɪ Simeyon bìú,
υ nə yɪ Zwida bìú,
υ nə yɪ Zwuzɛfə bìú,
υ nə yɪ Yonamə bìú,
υ nə yɪ Eliakimə bìú,
³¹ υ nə yɪ Meleya bìú,
υ nə yɪ Mena bìú,
υ nə yɪ Matata bìú,
υ nə yɪ Natan bìú,
υ nə yɪ *Davidə bìú,
³² υ nə yɪ Yɪzayi bìú,
υ nə yɪ Obɛdə bìú,
υ nə yɪ Bozə bìú,
υ nə yɪ Saləmon bìú,
υ nə yɪ Naasun bìú,
³³ υ nə yɪ Amunadabə bìú,
υ nə yɪ Adəmin bìú,
υ nə yɪ Arəni bìú,
υ nə yɪ Esərɯmə bìú,
υ nə yɪ Pere bìú,
υ nə yɪ Zwida bìú,
³⁴ υ nə yɪ *Zwakəbə bìú,
υ nə yɪ *Yɪzakə bìú,
υ nə yɪ *Abərahəmə bìú,
υ nə yɪ Tera bìú,
υ nə yɪ Nahɔrə bìú,
³⁵ υ nə yɪ Sərugə bìú,
υ nə yɪ Rehu bìú,

υ nə yɪ Peɛgə bɪú,
υ nə yɪ Eɓɛrə bɪú,
υ nə yɪ Swila bɪú,
³⁶ υ nə yɪ Kayinamə bɪú,
υ nə yɪ Arəfakəzadə bɪú,
υ nə yɪ Sɛmə bɪú,
υ nə yɪ Nowe bɪú,
υ nə yɪ Leməkə bɪú,
³⁷ υ nə yɪ Matisalemə bɪú,
υ nə yɪ Enokə bɪú,
υ nə yɪ Yerədə bɪú,
υ nə yɪ Maleliɛlə bɪú,
υ nə yɪ Kenamə bɪú,
³⁸ υ nə yɪ Enosə bɪú,
υ nə yɪ Sɛtə bɪú,
υ nə yɪ Adamə bɪú,
υ nə yɪ Yɪ bɪú.

4

Sɪtana dɛ́dɛ́n Zwezi

(*Matia 4.1-11, Marəkə 1.12-13*)

¹ Ku mánjá tə wa, Zwezi nə súé də Yɪ-*Siɲu tə, υ nan Zurəden mɯnaa tə con nə, də Yɪ-*Siɲu tə, ku nə wulə də wá. Ku ɲɪn wá, ku va kasɔɔ lanworu wa. ² *Sɪtana dɛ́dɛ́n, sə υ yigu wá, υ pa υ tun yokukwɪɯn lá dian sapwilə. Tə dian tɛ́ntə mama nə, υ wà wodiu dí. Yá tə dān nə zwè kwa nə, niən dān ɲɪn wá. ³ Sɪtana dān swɪn υ con, υ wú: «Də n nə ya Yɪ-Biu cígá mama, sə n pa nii kapan ku tə nə, sə ku ɲì wodiu.» ⁴ Zwezi ma le wá, υ wú: «Ku púpóní

Yu sagi tɛ wa, ku wú: “Ku tà wodiɥ cici nə wàá mu ku pin liù nə!” »

⁵ Sitana ma ja wá, u va ban u súrí lá, u pa u ywǎn tia yuu pàrì tɛ mama, naa nədu, ⁶⁻⁷ u ga swìn u con, u wú: «Ba pin nə tɛ wiən tɛ mama, à ga wàá tɛ à pin liù tɛ nə, à nə pià. N nə sè, sɛ n tu à yáá con, n pa dun nə, à wá pa mú diàn tɛ tɛ mama, də tɛ pàrì tɛ dun tɛ.» ⁸ Zwezi ma le wá, u wú: «Ku púpúní Yu sagi tɛ wa, ku wú: “Pa dun n *Yuu-Tiu Yu tɛ nə, sɛ n dàn ká tun won don, də ku nə tà ku tà cici, u nə swə.” »

⁹ Sitana ma kúbè ja wá u va *Zwerizalemə, u tún *Zwifə-ba Yu *diè tɛ yuu wa, u ga swìn, u wú: «Də n nə yi Yu-Biu cígá mama, sɛ n zigi yəbə, n fan n tu tia. ¹⁰ Ku púpúní Yu sagi tɛ wa, ku wú: “Yu wá pa nii u *malike nə n yiri, sɛ tɛ ci n nə. ¹¹ Yá tɛ wá ti mú tɛ jìàn wa, sɛ n naa dàn ká mà kapan nə.” » ¹² Zwezi ma le wá, u wú: «Ku púpúní Yu sagi tɛ wa, ku wú: “Dàn ká dódán Yuu-Tiu tɛ, u nə yi n Yu, sɛ n yigu, ka pa u tun yokukwɛn!” »

¹³ U nə dódán Zwezi yigu yiri mama, sɛ u yigu, ku pa u tun yokukwɛn u zwè, Sitana kèn u vìi u yá wá, də ku ma kúbè vɛli máṅá don, ku nə wá tu ku mɛ.

Zwezi wulə u tutuŋi tɛ wa Galile nagwanaa tɛ wa

(Matia 4.12-17, Marəkə 1.14-15)

¹⁴ Zwezi pìi u va Galile nagwanaa tɛ wa də Yu-*Siŋu tɛ diàn tɛ. Ba dàn ma zàn, ba swìn u yoo, ku nagwanaa tɛntə mama wa. ¹⁵ U yà kàrì *Zwifə-ba *jéré dii tɛ wa nə, yá là tɛ mɛ yà wulə ba pin wá dun.

Ba viɣa Zwezi Nazaretə nə

(Matia 13.53-58, Marəkə 6.1-6)

¹⁶ Zwezi vɛli *Nazaretə. Mə ku bwálí tɛ nə nə, u bori. *Zwifə-ba *sié dun nə, u zua ba *jéré diè wa, ndə ku nə ya u yofwamɛn nə. U zàn yu nə, sɛ u kàrì Yu sagi tɛ. ¹⁷ Ba dàn ma ti Yu nii *sùsùnè *Ezayi sagi tɛ, ba pa wá. U

ja sagi tɛ v sʊrí, v dǎn ga kàrì bwálí tɛ, ku nə púpóní, ku wú:

¹⁸ «*Yuu-Tiu Yu-*Sĩju tɛ wulə à yuu wa. Ku kúrí nə, sə à pa suywánjú tɛ zura nə. U tun nə, sə à swìn bǎn diè lià tɛ con dɛ, Yu wá jon ba, sə à ga swìn lilirən con, dɛ ba wá na lá, sə à swìn lià tɛ, ba nə wulə càn wa, dɛ Yu wá jon ba, ¹⁹ sə à swìn mǎngá tɛ, Yuu-Tiu nə kúrí, sə v ma fwa pubwanu ba yura.»

²⁰ Ku kwa nə, Zwezi púé sagi tɛ, v tì v pa jéré diè tutunu tɛ nə, v ga jèé. Lià tɛ mama, ba nə wulə jéré diè tɛ wa, zìn ba yía, ba kɛ v yuu. ²¹ U dǎn ma swìn ba con, v wú: «Ku tɛ ba tɛ, Yu nə swìn ku bwálí tǎntɛ wa, à nə kàrì dɛ á nə nì tɛ, nii dǎn súé zèn ku tɛ, mǎngá ka tɛ tǎtɛ wa, á nə nì ku.»

²² Ba mama dǎn ga bwi Zwezi nə, v pubwanu sùràn tɛ yiri, v nə swìn, tɛ yà ga gwárí ba. Ba swìn, ba wú: «Ku tà v mù nə yi Zwuzefə bìú tɛ naaa?.»

²³ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «À yèé dɛ, á wá swìn zwansisari ka tɛ à con nə: “Dimuturu, zwè n tǎtɛ yayigu tɛ!” Á tɛ kúbù wá swìn à con, á wú: “Nə nì ku tɛ, n nə fwa Kaperənayimə tiv tɛ wa. Fwa tɛ mù yìèn tǎntɛ dɛ yəbə n tiv tɛ wa.” »

²⁴ U ma kúbù swìn v sʊrí lá, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Yu nii sùsùnnù tǎlɛ, ba nə sè wá v tǎntian tiv wa. ²⁵ À mù nə swìn ku á con, ku yi cígá: Yu nii sùsùnnù Eli mǎngá tɛ wa, dwà wà nì, bina batwa dɛ cànì bardu. Ku dǎn yà dɪga niən nəfaru *Yizərayelə luu nii tɛ wa. Ku mǎngá tɛ wa, kadənə yà dáá zənzən lá nə. ²⁶ Yá Yu wà Eli tun ba ladua con, dɛ ku nə tà kadənu tɛ con, v nə wulə Sarepəta tiv wa, ku nə wulə Sidon nagwanaa tɛ wa. ²⁷ Yu nii sùsùnnù Elize mǎngá tɛ wa, dayaran dɛ zənzən yà wulə Yizərayelə luu nii tɛ wa. Yá ba wa ladua dayan wá zwè, dɛ v jì ləzwənzəngu, dɛ ku nə tà Naman cici, v nə nan Siri nagwanaa wa.»

²⁸ Lià tɛ mɛ Zwifə-ba jéré diè tɛ wa nə nì tɛ yìèn tǎntɛ tì luja zənzən. ²⁹ Ba zàn ba van Zwezi, ba ja nan tiv tɛ wa, ku yà nə lwè paan don yuu wa, sə ba li wá paan tɛ yuu, ba dili tia. ³⁰ U dǎn ma twá ba tǎtəŋi wa, v nan v vií.

Bɛɛ don zini nə wuwali wá

(Matia 4.13-16, Maraka 1.21-28)

³¹ Zwezi vəli Kaperənayimə tu Galile nagwanaa wa. Yá v dān ma wulə ba v kàrì *Zwifə-ba *siə dun nə. ³² U yà swìn də diàn, ku mù nə pɪn, ku gwárí là tə zənzən də v kàrà təntə yiri.

³³ Zwifə-ba *jérə diè tə wa, bɛɛ don yà wulə lá, *zini yà nə wuwali wá. U mà nii zənzən, v wú: ³⁴ «Aa! Bèè nə n pià fwa nə yura, *Nazarətə Zwezi? Nə yèé də, ku ya n twi, sə n cùgù nəba. À yèé zəni liù tə, n nə yi. N yi liù, v nə li v tún Yu cici yiri.»

³⁵ Zwezi dān caga zini nii nə, v wú: «Pú n nii, n ga nan n yá bɛɛ tə!» Zini tə duli wá tua, là tə mɛ yáá nə, ku ga nan, ku yá wá, ku wà wá lwan fwa.

³⁶ Ku diğà ba mama yuu zənzən, yá ba dān ga swìn duən con, ba wú: «Bèè sugu nə yi ku mù təntə? Ku mù bɛɛ təntə yáá baa də diàn, v ga pɪn zinə zili v nii wa, tə ga naŋa də.»

³⁷ Yá ba dān swìn Zwezi yoo, bwálí mama ku nagwanaa təntə wa.

Zwezi zwè là zənzən yayıran

(Matia 8.14-17, Maraka 1.29-34)

³⁸ Zwezi nan *Zwifə-ba *jérə diè tə wa, v va Simon sàń. Waran yà ja Simon tunkan zənzən. Ba dān ma lòrì wá, sə v pa wá yazurə. ³⁹ U ma kwá v yuu con. Yá v ga baa v pa nii, sə waran tə zwè. Waran tə zwè tə yá wá, yá v zàn lala, v wulə v tanı, sə v ma li Zwezi vəri.

⁴⁰ Yu nə zua kwa nə, ba jɪn ba tə mama, yayıran yirə yirə nə ja, ba ja bà Zwezi con. U tún jìlàn ba liù mama yuu wa, v zwè ba yayıran. ⁴¹ Zinə də nan tə yá yayıŋa zənzən, də tə bubwi, tə wú: «N yi Yu-Biu.» Yá Zwezi dān baa tə nii nə də sùràn, tə nə dà. U pià, sə v cì tə nə, sə tə dān ká swìn, tə mù nə yèé də, v yi *Kərisə tə yiri.

Zwezi kàrì Zwìde nagwanaa wa

(Marəka 1.35-39)

⁴² Tia nə twi ka puru, Zwezi nan tuw tə wa, u va kwa con bwálí tə, liù nə təló. Laluv dān twá lá, ba pià wá. Máná tə, ba nə twi, ba na wá, ba yà kúù vèli, sə ba cì u nə, u dān ká kèñ u yá ba. ⁴³ Yá Zwezi swìn ba con, u wú: «À me, sə à kàrì də à swìn suywánú tə tian tə duən də wa, à biri də, Yu wá dó pàrì ba yuu wa. Mə ku yiri nə, Yu tun nə.» ⁴⁴ U dān ma twá lá u kàrì Zwìde*fl* nagwanaa tə wa *Zwifə-ba *jéré dii tə wa.

5

Zwezi bon lià, sə ba ya u karbia

(Matia 4.18-22, Marəka 1.16-20, Zwan 21.1-11)

¹ Dun don nə, Zwezi yà ziga Zwenezaretə muna a tə nii nə, laluv tə ga kíkari wá. Ba yugə duən, sə ba ma cugu Yu suywánú tə. ² U nì níá yuu bwərə bələ bəbəri tə nii nə. Fəlijana tə yà nan ba níá yuu bwərə tə wa, ba cú, sə ba sɪn ba filə gègèlən. ³ Zwezi dīgà níá yuu bori tə don wa, ku tə nə yɪ Simon*fl* nyiən, u ga lòrì wá, sə ba fàrú ba nan bəbəri tə yira, ba va yáá mancun níá tə wa. Máná tə wa, u nə jèñ níá yuu bori tə wa u zwè, u wulə u kàrì lià tə.

⁴ U nə kàrì u zwè, u swìn Simon con, u wú: «Van níá yuu bori tə, n ja va nalugə bwálí nə. Ku kwa nə, sə á dɪlɪ á filə gègèlən tə, sə á ma gwàn.»

⁵ Simon ma le wá, u wú: «Karnyina, nə tun titin tə mama, nə ga wà won nɪ. Yá à wá twá n nii tə nə, à dɪlɪ filə gègèlən tə.»

⁶ Ba dān ma dɪlɪ tə, yá ba jun filə zənzən. Ku pa ba gègèlən tə wulə tə kàrí. ⁷ Ba dān ma gwen ba twaduən tə, ba nə wulə níá yuu bori tə don wa, sə ba bà ba san ba. Ba nə twi, ba kòrí fələ, ba sú ba níá yuu bwərə tə me bələ. Tə ga tə pià, sə tə mɪrɪ níá tə wa.

⁸⁻⁹ Mánjá tē wa, Simon Piyeṛə nə nɪ də, filə tē nə dǎá zənzən nətu, ba nə jun, ku dīgà v yuu zənzən, də ba tē mɛ, ba nə yun də wá. U dǎn tua v nadwana nii nə Zwezi yáá con, v ga swìn, v wú: «Nan kwa, n ga yá nə, *Yuu-Tiu, à nə ya cuna liù yiri.»

¹⁰ Ku yun nətu də Simon tutunduən tē, ba nə yi Zebede bia, ba nə boŋə Zwakə də Zwan. Yá Zwezi dǎn swìn Simon con, v wú: «Dǎn ká pa fən ja mú. Ku nə zıgı sún nə, n wá pià lià, sə ba twá à mù Zwezi nə.»

¹¹ Ba dǎn ma lɪ ba níá yuu bwəṛə tē, ba tún bəbəru yuu nə. Ku kwa nə, ba yá tē mɛ lá, ba ga twá Zwezi nə.

Zwezi zwè bɛɛ don dayan

(Matia 8.2-4, Marəkə 1.40-45, Likə 17.12-19)

¹² Diun don nə, Zwezi yà nə wulə tiv don nə. Də nən, bɛɛ don, v nə goŋi dayan, v zwè míámíán twi v bà, v tu Zwezi yáá con, v ga lòrì wá, v wú: «*Yuu-Tiu, də n nə swə, n wǎá n pɪn à dayan*f1* tē zwè, sə à jì ləzwənzəŋu.» ¹³ Zwezi ma te v jun v nə, v dwen v yira, v ga wú: «À swə, sə n dayan tē zwè.» Lala də dayan tē zwè, ka ga yá wá. ¹⁴ Zwezi ma pa nii ku tē wá, v wú: «Dǎn ká swìn ku yoo tē liù mama con. Yá n dǎn vǎli n bɪrɪ n tiàn n nə nyin nətu tē *Zwifə-ba Yu *joŋwanv tē nə. N ga fwa *joŋi tē, ndə Yu *nii tē, v nə pɪn *Moyizə nə bɪrɪ Yu sagı tē wa, sə ba fwa dayaran pa, də ba dayan tē nə zwè. Ku mù nə bɪrɪ wá də, n dayan tē cígá zwè.»

¹⁵ Də ku mɛ, Zwezi yiri tē ga tē súó tia mama. Laluv twi, ba kun v yuu nə, sə ba cugv wá, ba ga pa v zwè ba yayiran. ¹⁶ Yá Zwezi dǎn yà lɪ v tiàn, v ja va kasɔɔ lanworu wa, v ma jònì Yu.

Zwezi zìn gwànú don

(Matia 9.1-8, Marəkə 2.1-12)

¹⁷ Diun don nə, Zwezi yà wulə v kàrì. *Farızian-ba də Yu nii *yənu tiàn tē

yà jèé v bian nə. Ba yà nan Galile nagwanaa tian tə mama wa, də Zwide nagwanaa tian tə mama wa, də *Zwerizalemə tə wa, ba bà. *Yuu-Tiu diàn tə yà wulə də Zwezi tə ga pɪn v zwè yayɪŋa yayɪran.

¹⁸ Bara duən zin gwànú don titav wa, ba ja bà ba yí. Ba pià, sə ba ja wá, ba zu diè tə wa, ba tún Zwezi yáá con.

¹⁹ Yá ba yà yəri bwálí tə, ba nə wá twá, sə ba ja wá ba zu, lià tə dání tə yiri. Ba dǎn ma twá dəyuu wa, ba te wá, ba ga di ba poru dəyuu tə, ba twá lá nə, ba cú gwànú tə laluv tə tətəŋi wa Zwezi yáá con. ²⁰ Zwezi nə ni də, ba ken ba waa v nə, v dǎn swìn yayɪŋv tə con, v wú: «À dabɛɛ, à kwen n cuna tə à li n mù də Yu pwéré wa.»

²¹ Yu nii yənu tiàn tə də Farızian-ba tə wulə, ba buŋa ba waa con nə, ba wú: «Wàà nə yi ku bɛɛ tə, v nə swìn nətv v twin Yu nə? Wàà nə wàá cuna v kwen v li v mù də Yu pwéré wa? Ku yi Yu cici!» ²² Zwezi lwarɪ ba pubuŋi tə, v ga swìn ba con, v wú: «Bèè nə pɪn, á ma jə pubuŋi tə tə yiri á waa nə? ²³ Də à nə swìn, à wú: “À kwen n cuna à li à mù də Yu pwéré wa”, nə à yèé, à nə wú: “Zàn yu nə, n va!” - Ku kwà nə yi mwálí? ²⁴ Yá à dǎn pià, sə á yəni də, Yu ken diàn *Ləzwənə-Biu*f1* jun wa tia yuu wa, sə v kwen cuna v li v mù də Yu pwéré wa.» Zwezi dǎn ga swìn sùràn tətə gwànú tə con, v wú: «À mù nə swìn ku n con nə: Zàn n ti n titav, n va n sǎn!» ²⁵ Lala bɛɛ tə zàn lià tə mɛ yáá con, v ti v titav tə, v yà nə tégó ku yuu wa tə, v ja kèŋ v sǎn, də v bwi Yu nə.

²⁶ Ku gwárí ba mama zənzən. Ku də diğà ba mama yuu wa, ba dǎn ga bwi Yu nə, ba wú: «Nə zèn ni yogwaran nə, tə nə wà ni abada.»

Zwezi bon Levi, sə v twà v nə

(Matia 9.9-13, Marəkə 2.13-17)

²⁷ Ku kwa nə, Zwezi nan, v ga na lanpolɪnv. U yiri nə yi Levi, də v jèé v joŋə lanpoo. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zàn n bà, n twá à nə!» ²⁸ Levi ma

zàn, v yá v wiən mama, v ga twá v nə.

²⁹ Ku kwa nə, Levi bon Zwezi, sə v dó v diè wa. Lanpolina zənzən də lià duən də twi, yá yà wulə ba dó də ba. ³⁰ *Farizian-ba də Yu nii *yənu tián tə, ba nə wulə ba vən tə yuu tə ɲuɲwin, ba ga swìn Zwezi karbia tə con, ba wú: «Bèè nə pɪn, á ma dó də á nywìn də lanpolina-ba, də cuna lià?»

³¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Lià tə, ba yɪra nə zurə, ba dɪmɪtɪrɪv pìà, ku ya yayɪŋa nə pìà dɪmɪtɪrɪv. ³² À wà twi, sə à bon cígá tián. Ku ya cuna lià tə, à twí, sə à bon, sə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna tə.»

Zwezi bɪrɪ kàrà nədun nivori yuu wa

(Matia 9.14-17, Marəkə 2.18-22)

³³ Lià duən swìn Zwezi con, ba wú: «Zwan*f1* karbia tə mù yàá vwə ba níó nəe kapɪvɪ, ba jònì Yu, ndə *Farizian-ba fwa nətv. Yá n mù karbia tə mù ga dó də ba nywìn.» ³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Bɛɛ nə pìà v vwa v kan fúrí, v dabara yàá bà, sə ba twá ba dó fúrí tə diŋə tə. Á buŋa də, ba wá vwe ba níó, ba dàn ká dó wodiu tə, yá fúrí bɛɛ ga wulə də ba? ³⁵ Yá mánjá dàn wá bà, fúrí bɛɛ tə nə bá ya lá. Ku mù mánjá təntə wa, ba dàn wá vwa ba níó.»

³⁶ Zwezi dàn ma swìn zwansisara ba con, v wú: «Lìù təĺ, v nə wá cɪrɪ gandun, v ma pú gandwan. Ku nətv tə nə fwa, v wá cùgè gandun tə, yá gantwandun tə ga bá jèn gandwan tə yuu wa. ³⁷ Yá liù mama ba swana, tə nə wulə tə zaŋa, lwé v kəni purə nədwara wa. Ku nətv tə nə fwa, tə mù swana tə wá pa, purə tə pwin. Swana tə mama wá lwá tia, yá purə tə wá va bwàná. ³⁸ Ku mɛ, sə ba kə swana, tə nə wulə tə zaŋa, purə nədura wa. ³⁹ Yá liù təĺ, v nə wá nyun swana, tə nə zàn tə zwè, v ga pìí v lòrì swana, tə nə wulə tə zaŋa. Cígá, ba yàá swìn, ba wú: “Swana tə nə zàn tə zwè, tə nə ywán*f1*.” »

6

Zwezi nə ti sié dun nə

(*Matia 12.1-8, Marəka 2.23-28*)

¹ *Zwifə-ba *sié dun don nə, Zwezi twá kárí wa v kèñ, v karbia tə kén muna yun, tə ba pupwaga ba jìàn wa, ba diŋi. ² *Farizian-ba tə duən dàn ma swìn, ba wú: «Bèè nə pın, á fwa ku tə, ku nə wà me, sə ba fwa sié dun nə?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á wà Yu sagı tə kàrì, á na ku tə, pìú *Davidə tətə nə fwa dun don nə, də v kwa là tə, də niən nə jun ba naaa? ⁴ U zva Yu *diè tə wa, v ti dipen tə, ku nə wulə lá nə, v dé v ga li v pa v là tə nə. Yá nə Yu *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, yà ga pa cwəŋə Yu *jonwana tə cici nə, sə ba mù nə dé Yu diè dipen təntə.» ⁵ Zwezi tə kúb pìi, v swìn ba con nə, v wú: «*Ləzwənə-Biu*fl* tə nə ti sié dun tə tətə.»

Bəe don v jun nə tıga yoo

(*Matia 12.9-14, Marəka 3.1-6, Likə 14.1-6, 13.10-17*)

⁶ *Zwifə-ba *sié dun don nə, Zwezi zva ba *jéré diè don wa, v wulə lá v kàrì. Bəe don yà wulə lá, v jızən vən tə tıga. ⁷ Zwifə-ba Yu nii *yənu tián də *Farizian-ba tə yà pàlì Zwezi, ba ga cuga v nə, sə ba jón, də v nə wá zwè liù yayıgv ku sié dun tə nə. Ba fwa ku nətv tə, ba yà pià cwəŋə, sə ba twá ku nə, ba kunı ba kə v nii nə, ba nə zıga v nə yırı. ⁸ Yá Zwezi yà yèə ba pubuŋı tə zəni. U dàn ma swìn bəe tə con, v jun tə nə tıga, v wú: «Zàn yu nə, n zıgı yəbə là tə me yáá con!» Bəe tə ma zàn v zıgı lá. ⁹ Ku kwa nə, Zwezi swìn ba con, v wú: «À bwe aba yoo ku tə: Bè nə Yu *nii tə swìn, sə ba fwa sié dun nə? Yozəŋu nə à yèə yolwan? Ku me, sə à jon bəe tə mi, à kə luv, nə à yèə, sə à yá wá, v cùgù?» ¹⁰ U zìn v yáá v ywàñ ba me tə, v ga swìn bəe tə con, v wú: «Làrí n jun tə à con!» U ma fwa ku, ku ga lwàñ, ku jì jun nəzəŋu.

¹¹ Ba nə nı ku nətu tə, lıŋa súé Yu nii yənu tián tə də Farızian-ba, ba dān ga vurı ku tə yuu wa, ba nə wá fwa Zwezi.

Zwezi kúrí v tuntuna fugə bələ tə

(Matia 10.1-4, Marəkə 3.13-19, Tùtònán 1.13)

¹² Ku máná təntə wa, Zwezi diğə paan yuu wa, v jün Yu wuuu titun tə mama, v wà dwè. ¹³ Tia nə twi ka purı, v bon v karbia tə, v kúrí ba wa lià fugə bələ, v kə ba yırı *tuntuna: ¹⁴ Simon tə, v nə bon v yırı don Piyerə, də v nubiü Andəre, də Zwakə, də Zwan, də Filipə, də Barətelemi, ¹⁵ də Matia, də Toma, də Aləfe biü Zwakə, də Simon tə, ba nə boŋə “*Zelotə”, ¹⁶ də Zwakə biü Zwidə, də Zwidasə Yisəkariyotə, v tə v nə wá ja Zwezi v pa v duŋa nə.

Zwezi kàrì, v ga zwè lià yayıran

(Matia 4.23-25)

¹⁷ Zwezi nan paan tə yuu v cú, v də v karbia fugə bələ tə, ba ga va ba zıga bwálı don nə, ku nə me duən. Yá v karbia zənzən duən də lià duən zənzən yà wulə lá. Ba lià təntə yà nan Zwide nagwanaa də *Zwerizalemə tə wa də Tirə də Sidon muv nii tian tə mama. Ba yà twi, sə ba nı v kori, sə ba ga pa v zwè ba yayıran. ¹⁸ Ba tə, *zinə nə wuwalı, nı yazurə. ¹⁹ Diàn yà naŋa v yıra, tə zwè yayıran. Ku mù nə pın, laluv tə mama kəni diàn, sə ba dwen v yıra.

Pupwən də pucvni yoo

(Matia 5.1-12)

²⁰ Zwezi dān ma ywān v karbia tə, v ga swın, v wú:

«Á yana pupwən wa, á mù, á nə yı zura, Yu nə ti aba tə yırı.

²¹ Á yana pupwən wa, á mù niən nə jə síún, á nə wá dé wodiü á sú tə yırı.

Á yana pupwən wa, á mù lià tə, á nə kwi síún, á nə wá mun tə yiri.

²² Á yana pupwən wa, á mù lià tə, ləzoni nə viga ba dugv, ba twın aba, ba swın tə tə, tə nə ba ywán ba pın aba, *Ləzwənə-Biu*f1* tə yiri.

²³ Á yana pupwən wa máná tə wa, də ku nətv nə yí, á faɲa də pupwən ɲwírán nəfarv nə dànì aba Yu *sàń nə yiri. Mə nətv nə ba nıbara ba tə wuwalı Yu nii *sùsùná tə.

²⁴ Lɛɛ nə wá yí á mù, á nə yi wiən tián, á nə dí yáá, á na á pupwən tə yiri.

²⁵ Á yana pucvni wa, á mù tə wodiu nə wà mùrì síún nə, niən nə wá ja aba yiri.

Á yana pucvni wa, á mù, á nə muɲa, á nə wá yà luə wa, á ga wá kwi tə yiri.

²⁶ Á yana pucvni wa, də lià mama nə bwi á nə. Mə ku ya nətv nə ba nıbara tə də ba kunkun sùsùná tə fwa.»

Ka sóní duɲa kàrà

(Matia 5.38-48, 7.12, Romə tián 12.17-21)

²⁷ «À mù nə swın ku á con, á mù tə ba, á nə cuga nə: Á swənə á duɲa! Á fwa zəni ba tə yira, ba nə duɲa aba! ²⁸ Á lòrì Yu, sə v fwa zəni ba tə yuu wa, ba nə zırı ba kəni á nə! Á lòrì Yu á pa lià tə nə, ba nə wuwalı aba.

²⁹ Də liù nə mà n pıpara nədv nə, sə n vəvəri ku don tə, sə v mà. Də liù nə ti n gasɔɔ, yá, sə v ti n ganbiə, də v kə lá. ³⁰ Pa liù tə mama nə, v nə lòrì won n con. Yá liù nə ti ku tə, ku nə ya n mù nyiən, dân ká bwe wá ku yoo nə, sə v kwan ku v pa mú.

³¹ Ku tə, n də nə pià, sə ba tun ba pa mú, tun ku, n pa ba duən tə nə.

³² Də á nə swə lià tə, ba nə swə aba cici, bèjwian dun won nə, á wá diàn? Ba tə də tətə ba nə yi cuna lià, də swə lià tə, ba nə swə ba! ³³ Də á nə fwa

zəni ba tə cici yira, ba də nə fwa á ba zəni, á wá fwa nətu, á ma diàn jwian won? Ba tə də tətə, ba nə yi cuna lià də fwa nətu! ³⁴ Yá də á nə juɲi á wiən ba tə cici, á nə yèé də, ba wá pií ba pa aba ku tə, ba nə juɲi, á dān wá twá nətə, á ma na ku jwian won? Ba tə, ba nə yi cuna lià, də yàá juɲi duən də səbiu, ba ga twi ba ɲwín, ndə nətu nə, ba nə juɲi ku. ³⁵ Ku dān nə ya á mù: Á swənə á duɲa, á fwa ba zəni! Á juɲa á ga li yala á waa də, ba wá ɲwín aba. Á wá na ɲwírán tə nə dáá Yu con, á ga wá yà Yu tə, v nə wulə tə mɛ yuu wa, bia, Yu nə ywán, v pa ləzwən-yəri-jwian də wulɔnyina-ba nə yiri. ³⁶ Á pian á dəri yinəgə zənzən, ndə á nyina Yu də nə dəri yinəgə zənzən nətu.»

Á dānà ká buri duən bura

(Matia 7.1-5, 15-20, 12.36-37, Zwakə 4.11-12)

³⁷ Zwezi kúò swìn, v wú: «Á dānà ká buri duən bura, sə Yu də dān ká buri á bura. Á dānà ká kə ba duən tə càn wa, Yu də bá kə aba càn wa. Á kwián ba duən tə yìèn tə, á li á mù də ba pwéré wa, Yu də wá kwen á cuna tə, v li á mù də wá pwéré wa. ³⁸ Á pian ba duən nə, Yu də wá pa aba. U wá lwá á garwa tə wa maɲu tə, ku nə ziən, ku nə zuzugu, ku ga sú zəni ku pàlí. Yu wá ywàń á maɲu tə, á nə maɲa á pin ba duən tə nə, v ma man v pa á də nə.»

³⁹ Zwezi ma kúò ti zwansisara ku tə, v sisari ba, v wú: «Liliu wàri v don liliu v vaɲa, ku ya kunkun, naaa? Ku nə nə yin nətu, ba mama wá tu buu wa. ⁴⁰ Karbiu təlɛ v nə dwə v karnyina, yá v dān nə kálú v tiàn v kàri v zwè, v wá yà ndə v karnyina nə.

⁴¹ Bèè nə pin, n ywàńá gabiu tə, ku nə wulə n nubiu yii wa, yá n ga ba baɲa tə na, ka nə wulə n tətə yii tə wa? ⁴² N wá twá nətə, n ma swìn n nubiu con, n wú: “À nubiu, yá, sə à li gabiu ku tə, ku nə wulə n yii tə wa”, n mù ga ba baɲa tə, ka nə wulə n tətə yii tə wa na? Níé bələ tíú, dí yáá n li

baŋa tɛ n yii tɛ wa. Yá n dàń wá na lá zəni, sə n ma lɪ gabiɪ tɛ, ku nə wulə n nubiɪ tɛ yii tɛ wa.»

Tɪzəŋu də tɪkɪkwɪɪn ba duən nyɪn

(Matia 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ Zwezi kúbè swìn, ɪ wú: «Tɪzəŋu ba biú kɪkwɪɪn zɪŋa, yá tɪkɪkwɪɪn ba biú nəzəŋu zɪŋa. ⁴⁴ Tíú mama yɪ ku biú nə nə, ba yàá ma lwarɪ ku. Ba ba lwe nə à yèé kacan kwe casɪɪ yuu wa. ⁴⁵ Ləzwənzəŋu yàá pɪn yozəŋə naŋa ku tɛ nə súé ɪ waa con. Yá ləzwənkɪkwɪɪn də yɪ yokɪkwɪɪn nə, ɪ yàá pɪn tɛ naŋa ɪ waa con. Ləzwənə nii yɪ ku tɛ nə súé ɪ waa nə, ku swìn.»

Dìi bələ tɛ yoo

(Matia 7.21-27, Zwakə 1.22-25, 2 Piyerə 1.5-10)

⁴⁶ Zwezi kúbè swìn, ɪ wú: «Á ja nə á boŋə “*Yuu-Tiu, Yuu-Tiu”, á ga ba fwa ku tɛ, à nə wú. ⁴⁷ Lìù tɛ mama, ɪ nə twi à con, ɪ cuga à sùràn tɛ, yá ɪ ga twá tɛ nii nə, à wá bɪrɪ aba lìù tɛ, ɪ də wá nə nyɪn duən. ⁴⁸ ɪ ya ndə lìù tɛ nə, ɪ nə wulə ɪ lwè diè. ɪ kua tia tɛ zənzən, ku zɪ, yá ɪ ga tún ka dəkuu tɛ kapataɪ yuu wa. Dwà níá nə twi, navwə tɛ mà diè tɛ, yá ku wà wàní ku gùrɪ ka, ka nə lwè zəni yɪrɪ. ⁴⁹ Lìù tɛ, ɪ nə cugu, ɪ ga wà ku nii nə twá yɪ ndə bæe nə, ɪ nə tún ɪ diè dəkuu titalɪ yuu wa, ɪ ga wà ka dən kwì. Navwə nə twi ku mà ka, ka tua mwálí mwálí, yá ka cuna bwálí yɪn dání.»

7

Zwezi zwè pamana yuu tíú don tutunbiu yayɪɪɪ

(Matia 8.5-13, 15.21-28, Zwan 4.46-53)

¹ Mánjá tɛ wa, Zwezi nə swìn lalɪɪ tɛ con, ɪ zwè, ɪ kèn ɪ va Kapərənayimə. ² Ku bwálí tɛ nə, *Romə-ba pamana bíí yuu tíú don yà jə ɪ tutunbiu don, ɪ yoo nə cà ku pa wá. Ku tutunbiu təntə yà yì, ɪ pià, sə ɪ tɪ.

³ Mánjá tə wa, pamana bíí yuu tíú tə nə nì Zwezi ɲwɛn, v tun *Zwifə-ba *nəkwina duən, sə ba lɔ̀rì wá, sə v bà v jon v tutunbiu tə mu, v kə luu wa.

⁴ Ba twi Zwezi con, ba ga lɔ̀rì wá pwə pwə, ba wú: «Ku bæ tə mɛ, sə n pa wá n sánú. ⁵ U swə nə luu lià tə, yá v mù nə pa, ba lwà nə *jéré diè tə.»

⁶ Zwezi dàń ma pú ba kwa v kèń. U nə bwélé pamana bíí yuu tíú tə diè tə, v zwè, də pamana bíí yuu tíú tə tun v dabara Zwezi con, ba swìn v con, ba wú: «*Yuu-Tiu, dàn ká wɔwɔlɪ n tiàn n súrí lá, à jun nə mùrì, sə n zu à diè wa yiri. ⁷ Mə ku mù nə pɪn, à wà nɪ, sə à tətə bà n yáá con. N dàń pa nii cici, yá à tutunbiu tə yayɪgu tə wá zwè. ⁸ À də tətə yi lià duən nə ti nə, à də ga ti pamana duən. À nə swìn pamana tə don con, à wú: “Vəli!” U wá va. À nə bon wà don, à wú: “Bàá!” U wá bà. Yá à nə swìn à tutunbiu con, à wú: “Fwa ku tə!” U wá fwa ku.»

⁹ Mánjá tə nə, Zwezi nə nì tə sùràn təntə, tə poli v pùó. U pìí v vəvəri, v ga swìn laluu tə con, ba nə twá v kwa, v wú: «À mù nə swìn ku á con: À tə wà liù nɪ *Yızərayelə lià tə wa, v nə kəni v waa Yu nə wuuu, v dwən wà tə.»

¹⁰ Lià tə, v nə tun tə ma pìí, ba va pamana bíí yuu tíú tə diè wa, ba na tutunbiu tə, də v jèé də yazurə.

Zwezi bwin kadənu don bìú

(Likə 8.49-56)

¹¹ Ku kwa nə, Zwezi vəli tuw don, ba nə boŋə “Nayɛn.” U karbia tə də lià zənzən yà twá də wá. ¹² Mánjá tə nə, v nə bwélé tuw tə nii, də ba ja tigi don, ba vələ libərə bwálí wa. Ku tigi tə yi kadənu don bidva. Tuw tə lià yà dáá zənzən, ba nə wulə də kan tə. ¹³ Mánjá tə *Yuu-Tiu nə nɪ kadənu tə, v yinəgə zua wá zəni, v ma swìn v con, v wú: «Dàn ká kwi!» ¹⁴ U ma fàrú v yí, v dwen tɪga titav tə yira, lià tə nə zɪŋa tigi tə, ma zɪgi. Zwezi ma swìn, v wú: «Bisumaa, à pɪn nii mú, zàn yu nə!» ¹⁵ Tɪgi tə ma kwíán v zàn, v ga wulə v swìn. Zwezi ma ti wá, v pa v nuu nə. ¹⁶ Ku gwárí lià tə mama

zənzən, ba dān ga bwɪ Yu nə, ba wú: «Yu nii *sùsùnnù nəfaru twi nə pwéré wa! Yá Yu twi, sə v san v lià nə tə nə.»¹⁷ Yá Zwide nagwanaa də ku tibii tə mama tə nə kíkari ku lià nì ku tə, Zwezi nə fwa.

Zwan-Batisə tun v karbia tə Zwezi con

(Matia 11.2-19)

¹⁸ Zwan*fɪ * karbia tə swìn ku mama v con. ¹⁹ Zwan ma bon ba wa lià bələ. U tun *Yuu-Tiu con, sə ba bwe wá: «N mù nə yi liù tə, Yu nə swìn də, v wá bà, nə à yèə nə mɛ, sə nə diàn v don?»²⁰ Ba nə vəli, ba yí Zwezi yira, máná tə nə, ba swìn v con, ba wú: «Zwan-Batisə tun nəba n con nə, sə nə bwe mú, nə jén: “N mù nə yi liù tə, Yu nə swìn də, v wá bà tə, nə à yèə nə mɛ, sə nə diàn v don?” »

²¹ Ku máná təntə wa, Zwezi zwè yayıja zənzən yayıran də ba nandaturan. U li *zinə ba yuu wa, v ga pın lilirən zənzən yía súrí. ²² Ku kwa nə, v dān ma le Zwan karbia tə, v wú: «Á vələ á man á bırı Zwan nə ku tə, á nə nı, á ga nì də à fwa: Lilirən yía súrí, gwàní vəli, dayaran dayan zwè, ba ga jì ləzwənzəŋə, zıbuŋa zıan súrí, tıga bwin ba naŋa. Yá zura də ga nəń Yu suywánjú tə. ²³ Pupwən lià nə yi lià tə, ba nə ba nə vı nə, ba dugv ku tə yırı, à nə fwa.»

²⁴ Máná tə wa, Zwan karbia tə nə vií, Zwezi zàn v wulə v swìn Zwan yoo, v bırı laluv tə nə, v wú: «Ləzwənyiri nətə nə á vəli á balı kasɔ lanworu tə wa? Ku tà liù tə, v nə yi ndə mancanı nə, vuv nə vuvugə. ²⁵ Ləzwənyiri nətə nə á dān vəli á na? Ku tà bɛɛ, v nə zua ganmula. Lià tə, ba nə zwı ganmula, ba ga wulə ywání wa, tà ba wulə pègá dii wa, naaa?

²⁶ Ləzwənyiri nətə nə á dān vəli á na? Ku tà Yu nii *sùsùnnù, naaa? Awo! À mù nə swìn ku á con, də ku liù təntə dwə Yu nii sùsùnnù tətə. ²⁷ Ku liù tə yoo púpúnı Yu sagı tə wa, ku wú:

“Nəń, à mù Yu nə tun à tuntunv n yáá con, sə v kwen n cwəŋə tə, v pa

mú.” »

²⁸ Zwezi kùbè swìn v sùrí lá, v wú: «À mù nè swìn ku á con: Luv læzoni wa, ba nè turí, liù wà lá yin, v nè doni Zwan. Yá liù tē, v nè yi læzoni tē mama nēmanbiə Yu pàrì tē wa, tē dwə wá. ²⁹ Laluv tē mē, dē lanpolina tē yà cuga wá. Ba lwarí dē, Yu nè yi cígá, ba ga pa Zwan lē ba níá tē wa, ku twá dē Yu yiri. ³⁰ Yá *Farızian-ba tē mù dē Yu nii *yənu tián tē mù viga ku tē, Yu nè dí yáá v taní v tún, sə v pa ba, ba ga vi, sə Zwan lē ba níá tē wa, ku twá dē Yu yiri.»

³¹ Zwezi ma kùbè swìn, v wú: «Zèn læzoni tē yi à wá tì ba, à ma man dē bē? Ba yi ndə wàà nə? ³² Ba yi ndə bìsíná nə, ba nə jèé yəə kanporu wa, ba nə boŋə duən, ba swìn, ba wú: “Nə wúrú wii nə kə á nə, sə á sa, á ga wà sè. Nə nun pucuní nuŋi, nə pa aba, á ga wà kwi!” Mə zèn lià tē dē yi nətu. ³³ Zwan-Batisə nə twi, v ma ba wodinuvu dé, v ga ba swana nywìn, á swìn, á wú: “Zinə nə jə wá.” ³⁴ Ku kwa nə, *Ləzwənə-Biu*f1* tē nə twi, v mù ma dé wodiu nəzəŋu, v ga nywin swana, á kùbè swìn, á wú: “Nèń, bæ wà tē, v yoyuu nə yi ka dé, dē ka nywin swana ka sú. U yi lanpolina tē dē cuna lià tē dabəə!” » ³⁵ Ku twá dē ba tē, ba nə sè wá, Yu yənu tē ma biri ku tián ndə cígá nə.

Zwezi zua Farızian Simon diè

(Matia 26.6-13, Zwan 12.1-8)

³⁶ Dun don nə, *Farızian don bon Zwezi, sə v dé dē wá. Zwezi ma va ku bæ tē bwálí nə, ba jèé wodiu tē yuu wa, sə ba dé. ³⁷ Kan don dāń yà yin tuw tē wa, v yà nə yi kan tē, v nə yi cuna kan. Kan təntə nì dē, Zwezi jèé Farızian tē bwálí nə, sə v dé. U dāń ma ja pìù kapan kunkoli, ba nə boŋə “alıbatırı”, v bà. Ku nii yà nə súé dē turalı nuga. ³⁸ U zıga Zwezi kwa con, v nəə*f1* con nə. U wulə v kwi, v ga lwé v yinıa v ma tē Zwezi nəə, v ja v yukuran v ma pupugu tē mama. Ku kwa nə, v kukwalı Zwezi nəə tē v lwé

tiralɩ nuga tɛ v nɛɛ tɛ yuu wa.

³⁹ Farɩzian tɛ, v nɛ bon Zwezi, nɛ nɩ ku nɛv, v dɛn swɩn v tɩɛn con nɛ, v wú: «Bɛɛ wà tɛ yà nɛ ya Yu nii *sùsùndè, v yà wá yɛni kan wà tɛ nɛ dwɛn v yɩra nɛ ya liù tɛ: Kan tɛ yɩ cuna kan.»

⁴⁰ Zwezi dɛn ma swɩn Farɩzian tɛ con, v wú: «Simon, à ja yoo à swɩn n con nɛ.» Simon ma le, v wú: «Swɩn, karnyɩna!» ⁴¹ U dɛn ma swɩn, v wú: «Liù don juɲa yà wulɛ lià bɛlɛ yuu wa, v don yà jɛ cɩnɩan sɛbikulan*f1* biɛnu, v don dɛ cɩnɩan sɛbikulan finu. ⁴² U nɩ dɛ, ba liù mama wàri juɲi tɛ v ŋwɩn. U yá tɛ, v ma ca ba bɛlɛ tɛ. Ba wàà nɛ wá sɔní wá, v doni v don, ba bɛlɛ tɛ wa?» ⁴³ Simon ma le wá, v wú: «À buɲa dɛ, ku wá yà wà tɛ, v juɲi tɛ nɛ dáá tɛ tíú.» Zwezi ma le wá, v wú: «N ja cígá!»

⁴⁴ U pɩí v vɛvɛri v yáá v kɛ kan tɛ con, v ga swɩn Simon con, v wú: «N na kan wà tɛ? À zua n diè, n ga wà nɛ à nɛɛ níá*f1* pɩn. Yá ku kan wà tɛ mù ya v yɩnɩa nɛ, v ma tɛ à nɛɛ, v ga pupugu tɛ dɛ v yukuran. ⁴⁵ N wà nɛ jɛri n kukwalɩ*f1* n kɛ n nyunɩ nɛ. Ku kan wà tɛ mù tɛ wà sɩí dɛ v nɛ kukwalɩ à nɛɛ tɛ, à nɛ zua tɛ mama. ⁴⁶ N wà nuga lwé à yuu wa, yá v mù lwá tiralɩ nuga à nɛɛ yuu wa! ⁴⁷ Mɛ ku mù nɛ pɩn, à wú: U sonu nɛfaru tɛ, v nɛ biri tɛ, nɛ pɩn, dɛ v cuna tɛ mɛ, sɛ tɛ kwen tɛ nan. Yá liù tɛ, ba nɛ wà v cuna kwen zɛnzɛn ba li, v dɛ bá biri sonu zɛnzɛn.»

⁴⁸ Zwezi dɛn ma swɩn kan tɛ con, v wú: «N cuna tɛ kwen tɛ nan n mù dɛ Yu pwérɛ wa.» ⁴⁹ Ba tɛ, ba nɛ dɛ dɛ wá tɛ wulɛ ba ŋuɲwɩn ba tɩɛn con nɛ, ba wú: «Wàà nɛ yɩ liù tɛ, v wàá v kwen lià cuna, v li ba mù dɛ Yu pwérɛ wa?» ⁵⁰ Yá Zwezi dɛn swɩn kan tɛ con nɛ, v wú: «N kɛni n waa à nɛ wuuu, ku mù nɛ pɩn, Yu ma jon mú n cuna wa. Ve dɛ bɩcan sié!»

8

Kana tɛ, ba nɛ twá Zwezi kwa

(Marəkə 15.40-41)

¹ Ku kwa nə, Zwezi vəli v twá tian tə də túbii tə wa, v kàrì də v swìn suywájú tə, v bırı də, Yu dé pàrì ba yuu wa. Karbia fugə bələ tə yà wulə v kwa. ² Ku súrì kana duən nə, ba nə jon ba tìàn *zinə də yayıran jun. Ku yı Mari tə, ba nə boŋə “Mari Madəlenə”, Zwezi nə lı zinə barpe v yuu wa, ³ də Suza, v nə ywàŋá *Erodə tütùnán tə yuu, kan Zwanə, də Sızanə, də kana duən, ba nə dáá. Ba mù kana təntə tì ba jıjə, ba ma san Zwezi də v karbia tə nə.

Wodùrú zwansısara

(Matıə 13.1-9, Marəkə 4.1-9)

⁴ Lìà tə naŋa tian də tian, ba twi Zwezi con. Lìà tə nə twi, ba kun duən nə ba dáá, mánjá tə wa, v tì zwansısara ku tə v sısarı ba, v wú: ⁵ «Wodùrú don nə nan, sə v dù wodwii. U dān nə wulə v mí wodwii tə kárá tə wa nə, ku vān don tua cwəŋə yuu. Ba nıŋı ku yuu ba kēñ, yá zənbii dí ku. ⁶ Ku vān don də tua kapatau tia wa. Yá wobıa tə nə nan tə zwè, tə kua, zuni nə wà tə yı yırı. ⁷ Wobıa tə vān don də tua casıran tia wa, tə də casıran tə me twá duən, tə boru, yá casıran tə dān púó wobii tə yuu nə, tə dān ga sını tə tı. ⁸ Yá tə vān don də tua tızəŋu wa, wobıa tə zān tə bori tə kə yun. Ku nədu mama zin bıa bıı.» Zwezi dān ma swìn v kə yu nə, v wú: «Lìù mama dān me, sə v kə dıàn, v súrì v zıan, v cıgv zəni!»

Yoo tə nə pın, Zwezi swìn də zwansısarı

(Matıə 13.10-17, Marəkə 4.10-12)

⁹ Zwezi karbia tə bwe wá, sə v gwin zwansısara tə dēñ, v bırı ba. ¹⁰ U ma le ba, v wú: «Á mù wáá Yu pàrì yìèn tə, tə nə sègè tə dēñ, á nı, á pın á tıàn nə. Lìà tə duən mù con nə, ku yı zwansısarı nə, à wá swìn ba con, ba yıá nə cə lá, ba ga ba na, ba cıga, yá ba ga ba ku dēñ nēñ.»

Zwezi gwin wodùrú tə zwansísara tə dèń

(Matia 13.18-23, Marəkə 4.13-20)

¹¹ Zwezi dāń swìn, v wú: «Zwansísara tə dèń nə nətən: Wodwii tə yí ndə ya Yu sugv tə nə. ¹² Lìà duən yí ndə cwəŋə vān nə, wobia nə twí lá: Ba nèn, yá *Sitana yàá bà, v lí sugv tə ba waa wa, sə v ma cì ba nə, sə ba dān ká kə ba waa Yu nə, sə v ga jon ba ba cuna wa. ¹³ Ba duən də yí ndə kapatau tia nə. Ba nə nì Yu sugv tə, ba yàá jon ku də pupwən. Yá ba ba ku yá, ba pín ku zwí ba pubuŋa wa. Ba yàá ken ba waa Yu nə, mánjá kukuə wa, yá dədəŋu nə yí ba, mánjá don wa, ba yàá tu. ¹⁴ Wobia tə nə tua casuran tə wa, yí ndə ba tə nə, ba nə nèn, yá ba ga yá ba pa twara, də ka pìà jìjə, də luv wiən fira jə ba, tə dāń ga pú Yu sugv tə yuu nə ba waa. Sugv tə ba bia keni, tə nə wá wàní tə bí. ¹⁵ Wobia tə nə tua tizəŋu tə wa, yí ndə ba tə nə, ba nə cuga Yu sugv tə, ba ga twá ku nə zəni də ba cígá mama. Ku tìán tə yàá ja pínú wuuu, ba dān ká pìí ba kə ba kwa, ba tuŋa zəni, ndə wobia nə zìŋa bia nətə.»

Cànó yuu wa zwansísara

(Marəkə 4.21-26, Likə 11.33-36)

¹⁶ Zwezi kúbə swìn, v wú: «Lìù tələ, v nə wá surv cànó, v tì v pú garwa dèń nə, nə à yəə v tì v tún gədoo dèń. Ku yí ba yàá tì ku ba tún canzìlv yuu, sə lìà tə mɛ nə zwí diè tə wá na poni. ¹⁷ Won tə mama nə sègè wá na, yá won tə mama yà nə wulə yikunu wa, wá nan poni nə. Yá lìà tə mama wá lwari ku.

¹⁸ Á zurə á yíra, də á cugv tə yiri tə, á nə cuga: Ba wá pa v tə nə, v nə jə ba sùrí, yá ba wá jon mancín tə tətə v tə con, v nə buŋa də, v jə.»

Zwezi nubia tə də v nuu yoo

(Matia 12.46-50, Marəkə 3.31-35)

¹⁹ Zwezi nubia tɛ dɛ v nuu twi ba na wá, yá ba ga wàrì v yíra ba yí, laluv tɛ nɛ dáá tɛ yiri. ²⁰ Ba ma swìn ku Zwezi con nɛ, ba wú: «N nuu tɛ dɛ n nubia tɛ ziga kàrá wa, ba ga pià, sɛ ba na mú.» ²¹ Yá Zwezi dàn swìn ba mɛ con, v wú: «À nuu dɛ à nubia nɛ yi ba tɛ nɛ cuga Yu sugu tɛ, ba ga twá ku nii nɛ.»

Zwezi pun munaa vuv nɛfaru zigi

(Matia 8.23-27, Maraka 4.33-41)

²² Diun don nɛ, Zwezi dɛ v karbia tɛ vɛlɛ ba zua níá yuu bori wa. U swìn ba con nɛ, v wú: «Nɛ vɛlɛ munaa tɛ vɛn tɛ don nɛ.» Ba dàn ma víi. ²³ Máná tɛ, ba nɛ wulɛ níá tɛ yuu wa, ba vɛli, Zwezi mù tégé v dwè. Naa nɛdu, vuv nɛfaru zàn ku fuli munaa tɛ yuu wa. Níá yuu bori tɛ ja ku swí. Ku dàn yà ga yi càn, ku pa ba pià ba ti. ²⁴ Karbia tɛ fàrú ba yí Zwezi yíra ba zìn wá, ba ga swìn v con, ba wú: «Karnyina, karnyina! Nɛ wá ti!» Zwezi ma zàn, v baa vuv tɛ dɛ nakulɛ tɛ nii nɛ, tɛ ma tu. Yá bwálí tɛ mɛ zuri, siiii.

²⁵ Zwezi ma swìn v karbia tɛ con, v wú: «Á ba á waa kɛni à nɛ wuuu, naaa?» Yá fɛn yà jɛ ba, dɛ ku dīgà ba yuu wa. Ba dàn swìn duɛn con, ba wú: «Bɛɛ wà tɛ tà ndɛ lià mɛ nɛ. Vuv dɛ nakulɛ mɛ zílí v nii!»

Zwezi li zinɛ bɛɛ don yuu wa

(Matia 8.28-34, Maraka 5.1-20)

²⁶ Ba yi dɛ níá yuu bori, ba va ba yí Zwerazenian-ba nagwanaa wa, ku nɛ wulɛ munaa tɛ vɛn tɛ don nɛ, Galile nagwanaa yáá nɛ. ²⁷ Zwezi nɛ cúé tia v zwè, tu tɛ bɛɛ don twi, v jɛri wá. *Zinɛ yà nɛ vɛvɛri ku bɛɛ tɛntɛ yuu. Ku nɛ ba yigɛ, ku bɛɛ tɛntɛ yà kùbɛ ba gànɛ zwɛ, v ga ba diè dɛ zwɛ, v yà yi v wulɛ pìrán*f1* buran wa, ba nɛ kua, ba ma kɛni tuga. ²⁸ Ku máná tɛntɛ, bɛɛ tɛntɛ nɛ Zwezi, v mà bubwiɛ, v tu v yáá con, v ga zìn v kori v kɛ yu nɛ, v wú: «Zwezi, Yu tɛ, v nɛ wulɛ tɛ mɛ yuu wa, biú, bèè nɛ n pià à con nɛ? À

lòrì mú, dàn ká kə nə càn wa!»

²⁹ U swìn ku nətɔ, Zwezi nə baa zini tə nii nə, sə ku nan ku yá wá yiri. Ku zinə tə yàá dì wá nɛɛ kapupɔ. Ba dān yà yàá vwa bɛɛ tə jìàn də u nɛɛ də banzala də lugu ŋoni, sə ba ma wàní ba ja wá ba tún. Yá u yàá karu banzala tə, zinə tə ga yàá van wá, ku ja va kasɔɔ lanworu wa. ³⁰ Zwezi ma bwe ku, u wó: «N yiri nə ya bè?» Ku ma le wá, ku wó: «À yiri nə ya “buruburu.” » Ku yi cígá, zinə zənzən yà dáá u yuu wa. ³¹ Yá tə zinə təntə yà lòrì Zwezi, sə u dàn ká dɔɔ tə, u kə buu tə, ku dān nə lù zənzən.

³² Twərən zənzən yà wulə ku bwálí tə nə, tə pià wodiɔ paan don yuu wa. Zinə tə lòrì Zwezi, sə u pa cwəŋə tə, sə tə va tə zu twərən tə yira. U ma pa tə cwəŋə. ³³ Zinə tə dān ma nan bɛɛ tə con, tə va tə zu twərən tə. Twərən tə mama ma bəbəri tə cú, tə tu munaɔ tə wa, tə gu tə tiàn.

³⁴ Máná tə wa, lià tə, ba nə cì twərən tə nə, nə nɪ ku mù təntə ku tun, ba dəri ba ja ku ŋwen təntə, ba va ba swìn tiu tə də tibii tə wa. ³⁵ Lià tə nan, sə ba jén won tə nə fwa. Ba yí Zwezi nii, ba nɪ bɛɛ tə, zinə tə nə nan tə yá. U jèé Zwezi sɛpuni nə, u zu ganan, u ga yèé u yàá zəni. Fən ma zu ba. ³⁶ Ba tə, ba nə nɪ tə mɛ tə, swìn ba biri, ku nə fwa nətɔ, zinə tə ma nan bɛɛ tə yuu wa. ³⁷ Ku nagwanaɔ tə lià tə mama dān ma lòrì Zwezi, sə u vìí, fən zua ba zənzən yiri. Zwezi ma zu níá yuu bori tə wa, sə u vìí. ³⁸ Yá bɛɛ tə, zinə tə nə nan tə yá, twi u lòrì Zwezi, sə u yá u pa u twá u nə. Yá Zwezi pií wá, u ga wó: ³⁹ «Pií, n va n diè, sə n ga swìn n biri ku tə, Yu nə fwa n yira.» Bɛɛ tə dān ma pií u va, u swìn tiu tə mɛ wa ku tə, Zwezi nə fwa u pa wá.

Zwayirisə bùá tə də kan tə nə dwen Zwezi gànò tə nə yoo

(Matia 9.18-26, Marəkə 5.21-43, Likə 7.11-17)

⁴⁰ Máná tə nə, Zwezi nə pií u naŋa munaɔ tə bəbəri tə don nə, u biàn, lalɔu tə jəri wá, ba yà dànì wá yiri. ⁴¹ Ku bwálí tə nə, bɛɛ don, ba nə boŋə Zwayirisə, u yà nə yi *Zwifə-ba *jéré diè yuu tíú, twi u bà u tu Zwezi nɛɛ

nə. U lòrì Zwezi, sə v bà v sàń nə, ⁴² v yà nə ja b̀́á nəd̀v, v buna nə yí ndə fugə bələ nə, v yà nə wulə v tɪ yɪrɪ.

Zwezi vələ lá máná tə wa, laluv tə púó v yuu nə, də ba nɪɪ v nəe nə. ⁴³ Yá kan don yà wulə ba wa, v t̀́áná nə twi ka ba zɪga, ku nə yí buna fugə bələ. U yà c̀́g̀̀ v wiən mama d̀́mutura con. Yá liù mama wà wàńí, sə v zwè v yayıgv tə. ⁴⁴ U ma twá Zwezi kwa con, v fàrú v yí v yira, v ga dwen v g̀́ǹ̀ nii nə. Naa nəd̀v, də v jana tə lwagv tə zɪga. ⁴⁵ Zwezi ma bwe, v wú: «Wàà nə dwen à yira?» Ba mama tə wà sè də, ba fwa yoo, Piyerə d̀́án ma swìn, v wú: «Karnyina, laluv tə nə púó n yuu nə, ba ga nɪɪ n nəe nə.» ⁴⁶ Yá Zwezi le, v wú: «À nɪ də, diàn nan à yira. Ku mù nə pɪn, à yèó də, liù dwen à yira.» ⁴⁷ Kan tə nə nɪ də, ba jun v d̀́án nə, v twi v bà v tu Zwezi nəe nə, də v vɪvaga. U d̀́án ma tún lià tə mɛ yáá con won tə, ku nə pɪn, v ma dwen Zwezi yira, də ku nə twá nət̀v, v yayıgv tə ma zwè naa nəd̀v. ⁴⁸ Zwezi ma swìn v con, v wú: «À nakua, n nə kəni n waa à mù nə tə yɪrɪ, Yu jon mú. Vəli də bican sió!»

⁴⁹ Máná tə wa, Zwezi nə wulə v swìn nət̀v, liù don nan jéré diè yuu tíú tə sàń, v bà v swìn v con, v wú: «N b̀́á tə mu zwè. N kúò d̀́an ká wuwalı karnyina tutv.» ⁵⁰ Zwezi nə nɪ ku tə, v swìn jéré diè yuu tíú tə con, v wú: «D̀́an ká pa fən ja mú! N ya kə waa cɪcɪ à mù nə wuuu, yá v wá na yazurə.»

⁵¹ Máná tə wa, ba nə yí sàń, Zwezi wà sè, sə v pa lià tə mama twá v nə v bá zv, də ku nə tà Piyerə də Zwan də Zwakə, də bisumaa tə nuu də v nyina. ⁵² Ba mama tə kwi, də ba zura bisumaa tə yɪrɪ. Zwezi d̀́án ma swìn, v wú: «Á d̀́anà ká kwi. U wà tɪ, ku yɪ v dwè!»

⁵³ Ba wulə ba muɲa Zwezi, ba nə yèó də, b̀́á tə yɪ v tɪga yɪrɪ. ⁵⁴ Yá Zwezi jun v jun nə, v ga swìn v kə yu nə, v wú: «Bisumaa, zàn yu nə!» ⁵⁵ U pıí v bwin, v ga zàn naa nəd̀v. Zwezi ma pa nii, sə ba pa wá wodiú. ⁵⁶ Ku d̀́ìgà v nyina-ba yuu zənzən, yá Zwezi swìn ba con də, ba d̀́an ká swìn ku tə, ku nə tun liù mama con.

Zwezi tun v karbia fugə bələ tə

(Matia 10.5-15, Marəka 6.7-13, Likə 10.1-16)

¹ Zwezi ken v karbia fugə bələ tə duən nə, v ga pa ba nii də diàn, sə ba lı *zinə lià yuu wa, sə ba ga zwè yayıran. ² U dān ma tun ba, sə ba va ba kàrì ba bırı də, Yu dé v pàrì tə lià yuu wa, sə ba ga zwè yayıŋa yayıran. ³ U swìn ba con nə, v wú: «Á dānà ká tì wiən tətə nətən á ja nan cwəŋə. Tə mù nə yı: Daduu, də lǝǝ, də wodiu, də səbiu, də ganzwıran bələ. ⁴ Bwálí tə mama á nə zuri, á yana ku diè tə wa, ku ja vələ á viru. ⁵ Bwálí tə mama, ba nə vıga, sə á zu, sə á nan, á yá ba tiv. Á ga zwarı*f1* á nɛɛ purən, sə ku yà ba yuu yoo.»

⁶ Karbia tə ma vií, ba vèli tian tə me pa wa, ba swìn suywánǝ tə, ba ga zwè yayıŋa yayıran.

Erodə twara tə yoo

(Matia 14.1-12, Marəka 6.14-29)

⁷⁻⁸ Mánǝ tə, *Erodə, v nə yı Galile nagwanaa tə yáá tíú, nə nì ku tə nə wulə ku tuŋa, ku gwárí wá zəni. Lià duən yà wú: «Zwan*f1* nə pìí, v bwin v nan tian wa.» Ba duən də wú: «Ku ya Yu nii *sùsùnə Eli nə pìí v bà.» Ba duən də tə kúb wú: «Fuən Yu nii sùsùnə tə don nə pìí v bwin.» Ku mú nə pın, Erodə yàá kúb yəri ku tə, v nə wulə ku kwa. ⁹ Erodə dān ma swìn, v wú: «À pın ba gwəŋə Zwan yuu. Wàà tətə dān nə yı beɛ təntə à nə nən v ŋwen də ba swìn nətən?» U dān yà ga pìà, sə v na Zwezi.

Zwezi pùlì dipen v pa bara mǝrǝ bonu nə

(Matia 14.13-21, 15.32-38, Marəka 6.30-44, Zwan 6.1-14)

¹⁰ Zwezi *tuntuna tə pìí ba bà v con, ba man ku tə mama, ba nə fwa, ba

biri wá. U ma ja ba, u dā ba cici ma va, ba nan kwa, tuw don nii nā, ku yiri nā yi Betəsayida. ¹¹ Yá laluv tə lwari ku, ba ma zān ba pú u kwa. Zwezi ma jəri ba zəni, u swin Yu pəri tə yoo, u biri ba. U zwè ba tə, ba nā pià yazurə yayıran.

¹² Yu nā wulə ku zwı máná tə wa, tuntuna fugə bələ tə fărú ba yí Zwezi yira, ba ga wú: «Swin laluv tə con, sə ba va tian tə də tibii tə wa, tə nā bwələ tia lá, ba pià ba nii wodiu, də yipaa bwálí. Bwálí ku tə nā nā wulə lá, won mama tələ wa.» ¹³ Yá Zwezi swin ba con, u wú: «Á tətə pian ba wodiu, sə ba dé!» Ba ma le wá, ba wú: «Dipen bonu də filə bələ cici nā nā jə. Də nā nā pià nā pa wodiu lià tə mama nā, nā tətə nā mē, sə nā va nā yè ku wodiu tə.»

¹⁴ Bara mürü bonu yà nā wulə ku bwálí təntə nā. Zwezi ma swin u karbia tə con, u wú: «Á pian ba jəń ndə finu finu nā púlí mama wa.»

¹⁵ Karbia tə twá u nii nā, ba pa ba mama tə jəń tia. ¹⁶ Zwezi ti dipen bonu tə də filə bələ tə, u zín u yáá, u kə yu nā, u ga kə Yu lèè. U fu fu dipen tə, u pa karbia tə nā, sə ba ma tara laluv tə. ¹⁷ Ba mama tə dí, ba sú, ba ga pè dipen tə mumunə ba sú fıyaran fugə bələ.

Piyerə swin də, Zwezi nā yi Kərisə

(Matia 16.13-19, Marəkə 8.27-29)

¹⁸ Dun don nā, Zwezi nā kwen u nan kwa u jùnì Yu, u karbia tə ga wulə də wá, u bwe ba, u wú: «Bèè nā lià tə swin à yuu wa?» ¹⁹ Ba ma le, ba wú: «Lià duən wú, n yi *Zwan-Batisə, ba duən wú, n yi Yu nii *sùsùnè Eli, ba duən də ga kùè wú, ku yi Yu nii sùsùnè tə don nā pií u bwin u nan.»

²⁰ Zwezi ma bwe ba, u wú: «Sə á mù con nā, wàà nā á wú à yi?» Piyerə ma le, u wú: «N yi *Kərisə tə, liù tə, Yu nā kúrí u tun.»

Zwezi swin u ka ti də u ka pií ka bwin ka nan tə yoo

(Matia 16.20-28, Marəkə 8.30-9.1)

²¹ Zwezi ma dù súú ba nii nə, sə ba dân ká swìn ku liù con. ²² U ga swìn v súrí lá, v wú: «Ku me sə, *Ləzwənə-Biu*f1* tə dó càn zənzən. *Zwifə-ba *nəkwina tə, də Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián tə wá vi wá, ba wá gu wá. Yá dian batwa nii nə, v wá pìi v bwin v nan.»

²³ U ma swìn ba mama tə con, ku kwa nə, v wú: «Liù tə mama nə pìà, sə v bà v twá à nə, ku tíú kùb dân ká fwa v təntian puswənə. U me, sə v sè v twá v dó càn də nə, dun mama, ku ja vələ v tian dagarv tə yuu wa. ²⁴ Ku yi cígá, liù tə, v nə pìà, sə v jon v mu tə, v wá kwìn ku nə. Yá liù tə, v nə wá dugu v mu tə à mù yiri, ku tíú wá jon v mu. ²⁵ Ku funə wa yèn nə, ku pa liù nə, də v nə ni tia yuu jujə tə mama, yá v ga kwìn mu tə nə, ku nə ba zwè Yu con, nə à yèə v nə cùgò. ²⁶ Liù nə dəri à mù də à sùràn tə cavira, *Ləzwənə-Biu tə də wá dəri n cavira mánjá tə wa, v nə wá bà v dun tə wa, də v nyina Yu də v *malike tə dun tə wa. ²⁷ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Á wa lià, ba nə wulə yəbə, me bá ti, də ba nə wà Yu pàri tə ni, də ku twi.»

Zwezi lwàn v tián

(Matìə 17.1-9, Marəkə 9.2-10, Zwan 1.14, 2 Piyerə 1.16-18)

²⁸ U swìn nətu ndə dian nana kwa nə, Zwezi jun Piyerə də Zwan də Zwakə, v ja dì v con paan don yuu wa, sə v jun Yu. ²⁹ Mánjá tə nə, v nə jùnì Yu, v yáá lwàn. Yá v gànàn jì nəpon tə pìpuli. ³⁰ Də nèn, lià bələ, ba wulə ba ve də Zwezi. Ku yi *Moyizə də Eli, ³¹ nə nan də Yu dun tə. Ba wulə ba swìn də Zwezi, v nə me, sə v ti v pìi v nan v va Yu con, ku yoo tə nə me, sə ku tun nətu *Zwerizalemə wa. ³² Piyerə də karbia tə duən yà dwè tətə, yá ba dân twi ba zàn, ba ga na Zwezi dun tə, də bara bələ tə, ba nə wulə də wá. ³³ Ba bara bələ tə dân nə pìrí, ba vìrí mánjá tə wa, Piyerə swìn Zwezi con nə, v wú: «Karnyina, ku zìen də, nə wulə yəbə. Nə wá pú gansilə batwa, n mù nədu, Moyizə nədu, Eli də nədu.» U yà yəri ku tə, v nə swìn.

³⁴ Mánǵá tǝ wa, ba nǝ wulǝ ba swìn nǝtv, bakwan yiywara púǝ ba yuu nǝ. Fǝn zva karbia tǝ, dǝ ba nǝ nɪ bakwan tǝ, ku púǝ ba yuu nǝ. ³⁵ Karbia tǝ nɪ kori, ku nǝ swìn bakwan tǝ wa, ku wú: «Wàà tǝ ya à biú tǝ, à nǝ kúrú. Á cuga v kori!»

³⁶ Kori tǝ nǝ swìn ku zwè kwa nǝ, Zwezi cici nǝ ba kúǝ na lá. Karbia tǝ púǝ ba nii. Ku mánǵá tǝ wa, ba ba ku tǝ, ba nǝ nɪ tǝ, yoo swìn liú con.

Zwezi li biú don yuu zini

(Matia 17.14-21, Marəkə 1.23-27, 9.14-29)

³⁷ Ku tikvni nǝ, ba nǝ nan paan tǝ yuu ba cú mánǵá tǝ, lalvu twi ba jəri Zwezi. ³⁸ Bǝǝ don bubwi lalvu tǝ tǝtǝŋi wa, v wú: «Karnyina, à lǝrɪ mú, sǝ n ywǎn à biú tǝ con! U mù nǝ yɪ à bidva. ³⁹ *Zini tǝ yàá ja wá, naa nǝdv ku pa, v mà nii ku zuzugu wá dǝ diàn, v mumanpon ga sùrɪ. Ku yàá wuwali wá, ku ga ba naŋa mwálɪ mwálɪ. ⁴⁰ À lǝrɪ n karbia tǝ, sǝ ba li zini tǝ v yuu wa, yá ba ga wà wǎnɪ.»

⁴¹ Zwezi dǎn ma le, v wú: «Á mù zèn lià-ba, á tǝ nǝ ba Yu nii sè, á ga fwa yotǝlǝn! Dian bagali nǝ à tǝ wá yà dǝ aba, sǝ à ga ja pínú dǝ aba? Ja n biú tǝ n ja bà yǝbǝ.»

⁴² Biú tǝ nǝ fǎrú, sǝ v boli Zwezi yura, mánǵá tǝ, zini tǝ jan wá, ku tanu tia, ku ga vuvugu wá zǝnzǝn. Yá Zwezi dǎn caga zini tǝ nii nǝ, v wú, ku nan ku yá biú tǝ. U ti wá, v pa v nyina nǝ. ⁴³ Yá Yu diàn nǝ dáá nǝ tun ku mù yoo tǝntǝ, ku dǎn gwári ba mama zǝnzǝn.

Zwezi pií v swìn v tian tǝ dǝ v ka pií ka bwin ka nan tǝ yoo

(Matia 17.22-23, Marəkə 9.30-32)

Ndǝ yìèn tǝ mama Zwezi nǝ fwa, tǝ nǝ gwári liú mama, v swìn v karbia tǝ con nǝ, v wú: ⁴⁴ «Á jana ku tǝ, à nǝ wá swìn á con, síún nǝ zǝni: Ba wá ja *Lǝzwǝnǝ-Biu*fɪ* tǝ, ba kǝ lǝzoni jìàn wa, sǝ v dá cǎn.» ⁴⁵ Ba wà ku sugu

tə dèń nì. Ku dǎń yà sègè ba con nə, sə ba dǎn ká wǎní ku ba nì, yá ba yà kùb wàrì, sə ba bwe Zwezi ku sugu tə dèń nə.

Wàà nə wá doni v don?

(Matia 18.1-5, Marəka 9.33-37)

⁴⁶ Zwezi karbia tə dıga tútùní, sə ba ma lwarı lıù tə, v nə wá yà ba yuu wa. ⁴⁷ Zwezi lwarı ba pubuŋı tə. U dǎń ma tì bisımaa v kə v yıra, ⁴⁸ v ga swın, v wú: «Lıù tə, v nə jın bisımabiə wà tə zəni à mù yırı, ku yı à mù tətə nə ku tíú jın zəni. Yá lıù tə, v nə jın nə zəni, ku tíú jın lıù tə, v nə tun nə zəni. Lıù tə, v nə ya nəmaa á mama wa, ku tíú nə ya yuu tíú.»

Lıù tə, v nə ba nə nə zıga yı nə lıù

(Marəka 9.38-40)

⁴⁹ Zwan ma swın, v wú: «Karnyına, nə nı bəe don v ja n yırı tə, v ma lı *zinə. Nə yà swın də, v ba cwəŋə jə, sə v fwa ku, v nə twá v tà nə wa lıù tə yırı.» ⁵⁰ Yá Zwezi le wá, v wú: «Á dǎnà ká cì v nə, á yaga wá, sə v fwa! Cígá, lıù tə, v nə ba á nə zıga, yı á lıù.»

Samari tuw don lià vıga, sə ba ja Zwezi

(Zwan 4.9-20)

⁵¹ Zwezi ka tı də v ka dı yu nə mǎŋá nə bwələ, v zıgı diàn, ku mǎŋá tə wa, sə v va *Zwerizalemə tə wa. ⁵² Zwezi dí yáá v tun lià v yáá nə. Ba dí yáá ba vu ba zu Samari nagwanaa tuw don wa, sə ba kwen bwálı lá ba pa wá. ⁵³ Yá ku tuw tə lià vıga, sə ba sè Zwezi, v nə vələ Zwerizalemə tə con yırı. ⁵⁴ Mǎŋá tə nə, Zwakə də Zwan nə nı ku nətu, ba swın, ba wú: «*Yuu-Tiu n pıà, sə nə lòrì mən, sə tə nan yu tə cú, tə dí ba naaa?» ⁵⁵ Zwezi ma pıí v vəvəri v caga ba nii nə. ⁵⁶ Ba ma le ba va tuw don nə.

Ba tə ba nə pıà, sə ba twá Zwezi nə yoo

(Matia 8.19-22)

⁵⁷ Ba wulə cwəŋə yuu, də bɛɛ don swìn Zwezi con, v wú: «À wá twá n nə, bwálí mama, n nə vələ.» ⁵⁸ Zwezi ma le wá, v wú: «Ciləcərən jə tə buran tə zwi, zənbii də ma jə tə pwalan, yá *Ləzwənə-Biu*f1* tə mù ba bwálí ja, v nə wá kə v yuu lá.»

⁵⁹ U ma swìn bɛɛ don con, v wú: «Twá à nə!» Yá bɛɛ tə swìn, v wú: «*Yuu-Tiu pa nə cwəŋə, sə à dé yáá à va à gùrì à nyina, sə à ga fwa v luə.»

⁶⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Yá, sə tɪga tə tián tə, ba nə ba mu tə, ku nə ba zwè Yu con, gùrì ba tɪga. Yá n mù n wá va n swìn Yu pàrì tə yoo n buri.»

⁶¹ Bɛɛ don ma kùb swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à wá twá n nə, yá n dàn nə yá nə, sə à va à jun à diè là.» ⁶² Zwezi ma le wá, v wú: «Ku yi ndə liù tə, v nə wulə v vārì də nian varu, yá v ga pìi v palì v kwa. Ku nətu buri də, ku tíú jə pubuŋi bələ. U mù liù təntə yiri ba wàní Yu pàrì tə tùtònán tə v tun.»

10

Zwezi tun karbia sapwɪtwa də fugə də bələ tə

(Matia 10.7-16)

¹ Ku kwa nə, *Yuu-Tiu kúrí bara duən sapwɪtwa*f1* də fugə də bələ, v tun bələ bələ v yáá. U tun ba tian tə mɛ wa də bwálá tə mɛ, v tətə yà nə mɛ, sə v va lá. ² U swìn ba con, v wú: «Kárá tə wiən tə bɪga zənzən, yá wocərə ba dáá, sə ba kə tə diè wa. Á lwərə kárá tə tíú, sə v tun wocərə v sùrí lá, sə ba kə v wiən tə diè wa. ³ À tɪŋa aba cwəŋə yuu, ndə pabii nə buyurən tətəŋi wa. ⁴ Á dànà ká tì səbiu, nə à yèé lòè nə à yèé natura! Á dànà ká zɪɣi cwəŋə yuu, á jun liù. ⁵ Á nə zua sàń wa, sə á dí yáá á swìn, á wú: “Yu bican sié tə wá yà də aba.” ⁶ Də liù nə wulə sàń təntə wa, v nə pià, sə Yu pa bican sié, á bican sié sugu tə wá yà də ku tíú. Ku nə tà ku mù, sə á kwìn á bican sié sugu tə. ⁷ Sàń tə tián nə sè aba, á yana ku sàń tə wa, á

¹⁷ Ba karbia sapwitwa*fl* də fugə də bələ tə, Zwezi nə tun tə, pǐi ba bà də ba súə də pupwən, ba ga swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu, ba *zinə də tətə sè nə nii, də nə nə twá n yurɪ tə nə, nə ma pun tə nii.» ¹⁸ Zwezi ma le ba, v wú: «À nɪ *Sítana v tua tia, ndə dwà pɪpɪlɪ nə. ¹⁹ Á cuga: À pun aba nii, sə á va dɪŋa də nɪŋa yun wa, sə á ga tutaga dɪŋɪ tə də ba diàn tə mama. Yá won

tələ, ku nə wá fwa aba yoo. ²⁰ Á yana pupwən wa, á yira nə púpóní*f1* sagı tə wa Yu *sàń nə yırı. Á nə dānà ká pa, á pwíí poli, zinə nə sè á nii yırı.»

Zwezi pupwən tə yoo

(Matia 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Ku máná təntə wa, Yu-*Siŋu tə pın Zwezi sú də pupwən, v ga swın, v wú: «À nyına tə, n nə ti lanworu də tia. À kəni n lèè. N bırı yìèn tətə là tə nə, ba nə mun ba tìàn. Yá n ga sègè tə ba tə nə buŋa də, ba yı wubuŋa də yənu tìàn yáá nə. À nyına, n mù cígá nə swə, sə nətə tə tun.

²² À nyına Yu ken wiən tə mama à jun wa. Lìù mama yəri Yu-Biu tə, də ku nə tà à nyına Yu tə. Lìù də mama ma yəri à nyına Yu tə, də ku nə tà Yu-Biu tə, də lìù tə, Yu-Biu tə nə swə, sə v sùrí v yía v bırı wá.»

²³ Ku kwa nə, Zwezi píf v vəvəri v yáá, v kə v karbia tə con, v ma ga swın ba cıı con nə, v wú: «Á mù dāń yı pupwən là, ku tə á nə na yırı. ²⁴ À mù nə swın ku á con nə də, Yu nii *sùsùnà, ba nə dáá, də pègá sóní, sə ba na ku tə, á nə na, yá ba ga wà ku nı. Ba sóní, sə ba nì ku tə, á nə nèn. Yá ba ga wà ku nì.»

Samari tíú don, v nə yı bıcabwanu tíú

(Matia 7.12, Romə tìàn 13.8-10)

²⁵ Yu nii *yənu tíú don dāń ma zàn, v bwe Zwezi yoo don, sə v ma ja v dèn nə, v wú: «Karnyına, bèè nə à mɛ, sə à fwa, sə à ma na mu tə, ku nə ba zwè Yu con?» ²⁶ Zwezi ma swın v con, v wú: «Bèè nə Yu swın v *nii tə wa, v nə pın *Moyizə? N nèn ku nətə, də n nə kàrì ku?» ²⁷ U ma le, v wú: «N mɛ, sə n sóní *Yuu-Tiu, v nə yı n Yu, də n waa mama. N sóní ku tə nə zìèn, ku pa Yu nə. N bún Yu yoo máná mama. N kə n kajaŋa tə mama n pın Yu nə. Yá n tə mɛ, sə n sóní n yira lìù ndə n nə swə n tətə nətə.» ²⁸ Zwezi dāń

ma swìn v con, v wú: «N le zəni! N nə fwa nətu, n wá na mu tə, ku nə ba zwè Yu con.» ²⁹ Yá Yu nii yənu tíú tə yà tə pià, sə v pa cígá v tiàn nə. U dàń ma bwe Zwezi, v wú: «Wàà nə yi à yira liù?»

³⁰ Zwezi ma le də zwansisara, v wú: «Bee don nan *Zwerizalemə, v cwí Zweriko. Máná tə wa, v nə wulə cwəŋə tə wa, v vəli, də nəń, ŋwìnà, ba nə gwi lià nə, ba fan, ba tu v yuu wa, ba vira wá, ba li v ganan, ba mà wá, ba ga kèn ba yá wá, v belu v tégá. ³¹ Ku zàn ku tu ku me, də *Zwifə-ba Yu *joŋwanu don də twá cwəŋə təntə v cwí Zweriko. Máná tə wa, v nə ni bee tə, v lwə v twá cwəŋə tə vən nə v le v vii. ³² *Levi dwíi tə wa liù don də kùb twí, v bà v yí ku bwálí tə. U nə ni bee tə v zwè, v lwə v twá cwəŋə tə vən don, v kèn v vii. ³³ Yá Samari tə wa liù don, v də nə vələ v cwəŋə, də twá bwálí təntə v le. U də ma va v yí bee tə, ba nə mà tə yira. Máná tə wa, v nə ni wá v yinəgə jun wá zənzən. ³⁴ U kwen v fàrú v yí lá, v lwá diven də nuga v nuran tə yuu wa. U vwa tə də gantwan. Ku kwa nə, v ti wá, v kə v tətə wodu yuu wa. U ja vu, v tún vərə yipaa bwálí nə. U ywàn v yuu nə. ³⁵ Ku tɪpuru nə, v li cɪnian səbikulan*f1* bələ, v pa yipaa bwálí tə tíú nə, v ga swìn, v wú: “Ywàn, bee wà tə yuu nə. À nə pií à bà máná tə wa, à wá ŋwín mú ku tə, n nə cùgù v yira à kwa nə.” »

³⁶ Zwezi ma swìn, v wú: «N mù waa con, sə ba batwa tə wa lá, wàà nə ya bee tə, v nə tua ŋùnà tə tətəŋi wa, yira liù?» ³⁷ Yu nii yənu tíú tə ma le, v wú: «Ku yi liù tə, v nə dəri bee tə yinəgə zənzən.» Zwezi dàń ma swìn v con nə, v wú: «Mə n də vəli n tun nətu!»

Zwezi vəli Marətə də Mari bwálí nə

(Zwan 11.1-5, 12.1-7, Matia 6.33)

³⁸ Máná tə, Zwezi də v karbia tə nə pií ba zu cwəŋə, ba vəli v zu tuv don wa. Kan, v yiri nə Marətə ma ja ba zəni v sàń nə. ³⁹ Kan tə yà ja nyánó, ba ma boŋə Mari. Mari mù yà jèé Zwezi nəe nə, v cuga ku tə, v nə kàrì ba.

⁴⁰ Yá Marətə mù yà wulə v tuŋa zənzən. U ma nan, v ga swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, ku ba mú yoo fwa də, à nyánú tə nə yá à cici v pa à tuŋa tütònán tə mama? Swìn v con, sə v zàn v san nə.» ⁴¹ Yuu-Tiu ma le wá, v wú: «Marətə, Marətə, twara ja mú, n ga wuwalı n tiàn. N wulə yu nə, n kəkəri wiən nə dáá yura. ⁴² Yá won nədu nə jə dèń. Mari mù kúrí ku tə, ku nə ziən, ku nə wàri ku joŋə v con.»

11

Zwezi biri yijuni v karbia tə nə

(Matia 6.9-13, 7.7-11, Likə 18.1-8, Zwakə 1.5-7, 1 Zwan 5.14-15)

¹ Dun don nə, Zwezi jun Yu bwálí don nə. Máná tə wa, v nə jun v zwè, v karbiu tə don bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, biri nəba nə nə wá jun Yu nətu, ndə *Zwan*f1* nə biri ku v karbia tə nə nətu.» ² Zwezi ma le ba, v wú: «Máná tə nə, á nə jùnì Yu, sə á swìn ndə:

“Nə Nyuna Yu! N yiri me də dun! Bàá, n dé n pàri tə tia yuu wa. ³ Pa nəba nə nii wodiu tə, ku nə me nəba, dun mama. ⁴ Kwen nə cuna n li nə mù də n mù pwéré wa, ndə nə də nə kwen lwanı tə, lià nə tun nə yura, nə li nə mù də ba pwéré wa. N dàn ká pa yoo yí nəba, ku nə wá yigu nəba, ku kə yokukwıun wa.” »

⁵⁻⁶ Zwezi kúb swìn ba con nə, v wú: «Də á wa liù nə ja v dabɛɛ, v ma zàn v va v con titın kwıun nə, v swìn v con, v wú: “À dabɛɛ don nan cwəŋə v bà, v di à yuu, à ga ba won ja à pin wá. Ku mù nə yiri nə, à dabɛɛ, juŋa nə dipen batwa!” ⁷ Də v də nə zıgı v diè tə wa, v le, v wú: “Yá nə sənbwen! Mimii tanu ku zwè, à də à bia tégə nə zwè. À kúb wàri à zaŋa à pin mú dipen.” ⁸ Ku nətu tə! À mù nə swìn ku á con nə də, v wá zàn v pa tə wá. Ku nə tà v nə yi v dabɛɛ tə cici yiri. Ku yi v nə ba vií, v tə nə wá zıŋı lá, v mà

mimii tə nə yurɪ. Mə ku m̀ə yurɪ ʋ wá zàn, ʋ pa wá ku tə mama, ʋ nə pìà.
⁹ À m̀ə ga nə swìn á con, à wó: Á lorə, yá ba wá pa aba! Á pìà, á ga wá na!
Á mà mimii nə, yá ba wá sùrí ba pa á zu. ¹⁰ Lìù mama nə l̀òrì, ba wá pa wá.
Lìù mama nə pìà, ʋ wá na. Yá ba ga ba wá sùrí ba pa l̀iù tə nə, ʋ nə mà
mimii nə. ¹¹ Də á wa l̀iù nə ya nyɪna, ʋ nə wà s̀è, ʋ pa dən ʋ bìú tə nə, də ʋ
bìú nə l̀òrì wá fəli, naaa? ¹² Nə à ỳèé, ʋ wá pa wá nèn, də ʋ nə l̀òrì wá
cacalı? ¹³ Á m̀ə ləzwənwulunyina-ba, á nə ỳèé ka pa wozəŋə á bia nə. Ku
dàn wá yà nətə, ku pa á nyɪna Yu tə nə, ʋ nə wulə Yu *sàń nə, də á nə l̀òrì
wá won. ʋ m̀ə dàn wá pa aba ʋ *Siŋu tə.»

Zwezi le ʋ dɔŋa tə

(Matia 9.32-34, 12.22-30, Marəkə 3.22-27)

¹⁴ Dɔn don nə, Zwezi wulə ʋ lɪ *zini bæ don yuu wa, ku nə pɪn bæ tə nii
ba swìn. Máná tə, zinə tə nə nan, bəru tə zàn, ʋ wulə ʋ swìn. Ku dàn gwárí
lalɔv tə zənzən. ¹⁵ Ba wa lià swìn, ba wó: «Ku ya Beləzebilə, zinə tə mama
pìú tə, nə pɪn wá diàn, ʋ ma lɪ zinə lià yuu wa.»

¹⁶ Ba duən yà pìà ba ja ʋ dən nə. Ba ma wó, ʋ fwa yomɪv ʋ bɪrɪ ba, sə ba
ma yəni də, ʋ diàn tə naŋa Yu. ¹⁷ Zwezi ỳèé ba pubɔŋɪ tə, ʋ dàn ma swìn
ba con, ʋ wó: «Payuu lià nə zɪɣɪ duən nə, ku payuu tə wá c̀əg̀ə, ku dii wá
tu duən yuu nə. ¹⁸ Də *Sitana nə pwè ʋ zɪga ʋ tətə nə, ʋ payuu tə bá wàní
ku yà lá. Á wó Beləzebilə nə pɪn nə diàn, à ma lɪ zinə tə. ¹⁹ Ku nə yɪ
Beləzebilə nə pɪn nə diàn tə, ku m̀ə nə pɪn, à wàá zinə à lɪ lià yuu wa. Sə á
bia tə də yɪ wàà diàn nə, ba ma lɪ zinə tə? Mə ku m̀ə nə pɪn, á bia tə tətə
nə wá b̀r̀r̀i á bura. ²⁰ Cígá, ku yɪ də Yu diàn nə, à ma lɪ zini tə, ku nətɔ tə
bɪrɪ də, Yu dé ʋ pàrɪ lià yuu wa á tətəŋɪ wa.

²¹ Ladia nə cɪ ʋ sàń nə də ʋ kwatara wiən, ʋ jɪjə wiən tégé tə bwálí nə, fən
ga t̀èl̀é. ²² Ku wàá ku yí də l̀iù don, ʋ də nə k̀ùv yɪ ladia, ʋ doni twi. Ku tíú
wá ja diè tə tíú də diàn, ʋ jon ʋ kwatara wiən tə, ʋ yà nə jə tə diàn. Yá ʋ

dàń wá wàńí v pè v wiən tə v tàrì. ²³ Liù tə, v nə təló à kwa, zìga à nə. Yá liù tə, v nə ba nə saŋa, v kəni duən nə, ku tíú yí v làgà.»

Zini nə vìí, ku ga pìí ku bà yoo

(Matia 12.43-45)

²⁴ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Mánjá tə wa, *zini nə nan ku yá liù, ku yàá jijiri kasɔɔ lanworu wa, ku ma pìà bwálí, sə ku kə ku yuu lá. Ku nə wà yizwɪa bwálí nɪ, ku yàá swìn, ku wú: “À wá pìí, à va à diè tə wa, à nə nan, à yá.”

²⁵ Ku pìí ku biàn, də diè tə zwarɪ, ku kwɛn zəni zəni ku tún lá. ²⁶ Ku dàń wá va, ku ja zinə barpe duən, tə waa nə luja tə doni ku, ku sùrí ku tiàn nə, ku ja bà ku tíú tə nə. Tə dàń wá zu tə jèé, yá v mù liù təntə dí yáá wá kukwanɪ v síún.»

Cígá pupwən yoo

²⁷ Zwezi swìn nətu, v va v zwè, mánjá tə wa, kan don swìn v con lià tə tətəŋi wa, v wú: «Pupwən wulə kan tə nə, v nə lɪrɪ mú, n nə ŋwà v yɪlɪ!»

²⁸ Yá Zwezi dàń le, v wú: «Pupwən wa ba tə nə, ba nə cuga Yu sugu tə, ba ga sè ku nii!»

Yu diàn muminu yoo

(Matia 12.38-42, 16.1-4)

²⁹ Ləlvu tə nə púó Zwezi yuu nə, mánjá tə wa, v zàn v swìn, v wú: «Á mù zèn lià ba tə á nə yí lakukwɪnan, á lòrì Yu diàn muminu. Yá á bá na muminu nədu də tətə, də ku nə tà muminu tə, Yu nə twá də v nii *sùsùnnè Zwunasə v bɪrɪ. ³⁰ Ku tə Zwunasə nə fwa, ku yí muminu ku pa lià nə, ba nə wulə Ninivə*f1* tə wa. Mə nətu nə *Ləzwənə-Biu*f1* tə də wá yà muminu, v pa zèn lià tə nə. ³¹ Bòrì tə bürè dun nə, Etiyopi pakan tə wá zàn v zìgɪ zèn lià ba tə nə. U wá bürì á bura, sə ba cùgù aba, v mù nə nan bwálí ku nə ŋúná v bà, sə v cugu pìú *Salumun yənu sùràn tə yɪrɪ. Yá liù ga wulə

yəbə, u nə dwə Salumun! ³² Bura tə bürü dun nə, Ninivə tián wá zàn ba zıgı zèn lià ba tə nə. Ba wá bürü á bura, sə ba cùgù aba, ba mù nə sè ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna, Zwunasə nə swìn Yu sugu tə ba con nə yırı. Yá liù ga wulə yəbə, u nə dwə Zwunasə!»

Ləzwənə yíá nə yi u cànú

(Matia 5.15, 6.22-23, Likə 8.16-18)

³³ Zwezi kúbù swìn, u wú: «Ləzwənə bá sè u suru cànú u ti u sègè, nə à yèé u ti u pú garwa dèñ. Də ku nə tà, sə u ti u tún canzılu yuu, sə ba tə, ba nə zwı, sə ba na poni. ³⁴ Ləzwənə yíá tə ya ndə n yıra tə cànú nə. Də n yíá tə nə zurə, n yıra tə mama yàá pìrì də poni. Yá də n yíá tə nə ba ziən, n yıra tə mama ya yikunu wa. ³⁵ N dāñ nə zùrì n yıra, sə poni tə nə wulə n yıra tə dān ká jì yikunu. ³⁶ Də n yıra tə mama nə wulə poni wa, n bwálí ga wà gè, ku nə wulə yikunu wa ku mama pian wá yà poni wa, ndə cànú nə pìrì mú də ku poni me pian.»

Zwezi swìn u zıgı Farızian-ba də Yu nii yənu tián tə nə

(Matia 23.1-36, Marəkə 7.1-16)

³⁷ Zwezi nə swìn u zwè, mánjá tə nə, *Farızian don bon wá, sə u dé u bwálí nə. Zwezi ma zu u jèé, sə u dé. ³⁸ Ku gwárí Farızian tə də, u nə ni Zwezi, u dé u ga wà u jìlàn*f1* sìn. ³⁹ *Yuu-Tiu dāñ ma swìn u con, u wú: «Nèñ, á nə ya nətu á mù Farızian-ba tə. Á yàá sin wùrú zuŋa tə də zuŋa tə kwa, yá á waa con súé də ŋwìràn pubuŋi də wuluŋu. ⁴⁰ Á mù ləyigi-ba! Yu tə, u nə fwa kwa tə, u mù nə fwa waa tə də. ⁴¹ Á pian zura nə mù, ku tə nə wulə á wùrú zwun wa də á zwun wa. Ku mánjá təntə wa, á bicanı yi nəpon Yu yáá con.

⁴² Càn wulə də aba, á mù Farızian-ba! Á pun wiən tə, á nə ni fugə nii nyiən, də davuran yiri tətə mama fugə nii nyiən. Yá á ga ba cígá də sonu

nə kəni ndə Yu nə pià nətɔ. Ku ga ya mə ku mù nə á mɛ, sə á fwa, á yà wà mɛ, sə á dugɔ ku kwa.

⁴³ Càn wulə də aba Farizian-ba! Á swə, sə á jèn yáá gwələ yuu *Zwifə-ba *jérə diè wa, á ga swə, sə ba jun aba, ba zìlí ba jérə bwálá wa. ⁴⁴ Càn wulə də aba! Á ya ndə libərə nə, ba nə ba na, ba nə yəri ba ga vèli tə yuu.»

⁴⁵ Yu nii *yənu tíú tə don ma swìn ɔ con, ɔ wú: «Karnyina, n nə swìn nətɔ, ku ya nə də nə n twìn!» ⁴⁶ Zwezi ma le, ɔ wú: «Càn wulə á də Yu nii yənu tián tə yuu wa, á nə zɪŋa lià də zɪla, tə nə wàri tə zɪŋa, yá á tətə ba tə yɪra janɪ də á jɪfwa nədu tətə yɪrɪ. ⁴⁷ Càn wulə də aba, á nə wulə á lwè libərə nəzəŋə, á pɪn Yu nii *sùsùnà tə nə. Ba mù Yu nii sùsùnà təntə yɪ á nɪbara ba nə gua! ⁴⁸ Á twá nətɔ á ma bɪrɪ də, á də swə ku tə, á nɪbara-ba tə nə fwa tə, də pupwən. Ba gua Yu nii sùsùnà tə, yá á də wulə á lwè ba ləbərə. ⁴⁹ Mə ku mù nə pɪn, Yu ma twá ɔ wubɪŋa tə nə, ɔ ma swìn, ɔ wú: “À wá tun Yu nii sùsùnà də Yu *tuntuna ba nə. Ba wá gu ba wa lià duən, ba ga wá wuwali ba duən də.” ⁵⁰ Ku mù tə yɪrɪ nə, ba wá bɪrɪ zèn lià bura Yu nii sùsùnà tə mɛ gurɪ tə dèn nə ba nə gua, də jɪv mama. ⁵¹ Ku nə zɪgɪ Abelə gurɪ nə, ku ja va Zakari gurɪ tə nə, ba nə gua Yu dəyaa tə də *jɔŋi kurə tə pwérə wa. Cígá, à mù nə swìn ku á con nə: Ba wá bɪrɪ zèn lià bura tə mù lagurɪ təntə mɛ yɪrɪ!

⁵² Càn wulə də aba, Yu nii yənu tián tə. Á lɪ borbiu tə, ku nə wáá ku pɪn cwəŋə aba, sə á ma súrí yənu mimii. Á tətə ba zwɪ, á ga ku cìgà lià tə nə, ba nə pià, sə ba zv.»

⁵³ Máná tə nə, Zwezi nə vɪí ku bwálí tə nə, Yu nii yənu tián tə də Farizian-ba tə lɪŋa yɪn tə zàn Zwezi yuu wa. Ba dən zàn, ba bwe wá bwia mama yoyirə yirə yuu wa, ⁵⁴ sə ba ma kə cígá, ba twá ɔ nii sùràn nə, ba ma ja wá.

Ka cì tiàn nə də gɨgara yoo

(Matia 10.12, 26-27, 16.6-12)

¹ Llà tə twi, ku mánǵá tǝntǝ wa, ba tu duən nə mǝrǝ də mǝran, ba ga ba vǝli duən nəe yun wa. Zwezi ma dí yáá, v swìn v kǝrbia tə con, v wú: «Á cia á tiàn nə də *Farizian-ba níǵ bǝlə tə nə, ku nə yǝ ndǝ sabwarǝ nə, ku nə yáá ǵǝnǝ.

² Ku tə mama, ku nə sǝǵǝ, wá nan poni nə. Yá ku tə mama, ku nə yǝ diǝ yoo, wá nan kǝrá. ³ Mǝ ku mǝ nə pǝn, ku tə mǝ, á nə wá swìn yikunu wa, wá zǝzǝǵi yǝcau wa. Yá ku tə á nə wá susunǝ liǝ zun nə diǝ wa, ku nə sǝnǝ, wá cǝrí dǝyun wa.»

Liǝ tə nə mǝ, sǝ á dǝri v fǝn

(Matia 10.28-31)

⁴ Zwezi kǝbǝ swìn, v wú: «Á swìn ku á con, à dabara-ba: Á dǝnǝ kǝ dǝri liǝ tə, ba nə ǵwǝ yǝra, yá ba ga wǝrǝ won don ku kwa nə, ba fwa ba sǝrí lá. ⁵ Á wá bǝrǝ aba liǝ tə, á nə mǝ, sǝ á dǝri. Á dǝrǝ liǝ*f1* tə, v nə wǝá aba, v dǝli mǝn diǝ wa, də v nə ǵwa aba kwa nə. Cǝǵá, à swìn ku á con, mǝ v mǝ nə á mǝ, sǝ á dǝri!

⁶ Ba ba zǝnbii bonu yoli sǝbilurǝn bǝlə, naaa? Yá Yu ga ba ka nədu nə swǝé. ⁷ Yá Yu ǵǝli á yukǝran tə mama á yuu wa. Á dǝnǝ kǝ pa fǝn ja aba. Á kǝkwǝ zǝnbii tə nə dáá!»

Ka twá Zwezi nə yoo

(Matia 12.32, 10.19-20, 10.32-33)

⁸ Zwezi kǝbǝ swìn, v wú: «Á mǝ nə swìn ku á con nə: Dǝ liǝ nə swìn liǝ yáá con nə, də v yǝǝ à mǝ Zwezi, *Lǝzwǝnǝ-Biu*f1* tə də wá bǝrǝ Yu *malǝkǝ tə yáá con də, v yǝ v mǝ cǝǵá nə tǝ wá. ⁹ Yá liǝ tə, v nə wá bǝrǝ də, v yǝri nə, liǝ yáá con, Lǝzwǝnǝ-Biu tə də wá bǝrǝ Yu malǝkǝ tə yáá con, də

u yəri wá.

¹⁰ Liù tə mɛ, u nə wá swìn sugu, u zigi Ləzwənə-Biu tə nə ku tíú wàá u cuna kwuon u ni. Yá liù tə, u nə wá twin Yu-*Siŋu tə, ku tíú wàri u cuna kwuon u ni, abada.

¹¹ Ba wá ja aba ba va *Zwifə-ba *jéré dii wa, nə à yèé tuw tiàn yáá con nə, sə ba bùrì á bura. Ku mánjá tə wa, á dànà ká pa ku tə, á nə wá fwa, sə á ma jon á tiàn, nə à yèé ku tə, á nə wá swìn, yoo ja aba. ¹² Yu-Siŋu tə wá kàri aba, ku mánjá təntə wa, ku tə á nə mɛ, sə á swìn.»

Jijə ləyərɛ tíú zwansisara

(Matia 16.26, Likə 16.19-26)

¹³ Laluv tə wa, liù don wulə u swìn Zwezi con, u wú: «Karnyina, swìn à nubiu con, sə u tara də nə, wiən tə nə nyina nə yá də nəba.» ¹⁴ Zwezi le wá, u wú: «À dabɛɛ, wàà nə tún nə, sə à bùrì á wiən bura, nə à yèé, sə à tara á wiən?» ¹⁵ U ma pìi u swìn ba mɛ con nə, u wú: «Á zurə á yira, á cia á tiàn nə zəni də lià duən wiən ka ja yimən tə pa aba. Ləzwənə mu cígá tà ku wulə u wojan wa, də u nə swə u yá jijə tíú nəfaru də.»

¹⁶ U dān ma sisari zwansisara ku tə ba con, u wú: «Bɛɛ don kári wodirən bɪga zəni. ¹⁷ U dān ma dù u ga swìn u tiàn con, u wú: “À wá fwa nətə? À ba bwálí jə, à kəni à wodirən tə mɛ lá.” ¹⁸ U ma ga u swìn u tiàn con, u wú: “Nèń, ku tə à nə wá fwa: À wá mà à təkələ tə, à pìi à lwà nəfaran, à pè à mɪbɪa tə mama, də à wiən tə duən à kə tə wa. ¹⁹ Ku kwa nə, à dān wá swìn à tiàn con, à wú: Bìú, n jə wiən zənzən, n dó ku nə ja vələ buna də buna, n dān wá piən, n sɪi n nyu, n dó cànà!” ²⁰ Yá Yu swìn u con, u wú: “Bɛɛ ləyərɛ! Titin ku tə tətə nə, n mu wá zwè! Yá wiən tə mama nə kwən n tún n tiàn nə wá jì liù don nyiən!” »

²¹ Zwezi ma sùrí lá, u wú: «Mə ku wá yá nətu ku pa liù tə nə, u nə pè wiən tə, tə kwənə nə dáá, u pin u tiàn nə, yá u ga ba won ja Yu yáá con nə.»

Kənə á waa Yu nə

(Matia 6.22-34, 1 Timote 4.6-8, Ebərə-ba 13.5)

²² Ku kwa nə, Zwezi swìn v karbia tə con, v wú: «Nèń, won tə nə pın à swìn á con nə, à wú: Á dànà ká pa á mu twara ja aba, də ku tə, á nə wá dó, nə à yèé də ku tə, á nə wá zu á yura nə. ²³ Á mu tə jə funə, ku doni wodiu. Yá á yura tə də jə funə, ku doni gànù. ²⁴ Á ywàṅá batienkanan*f1*. Tə ba dwì, tə ma ba ce, tə ba pè tə kəni təkələ wa. Yá Yu ga pın tə tə nii wodiu! Á kúkwà zənbii tə mama zənzən! ²⁵ Á wa twara tə, v nə jə, wàá v mu tə ku tənì mancın tətə? ²⁶ Də á nə wàri ku tə nə mun tətə á fwa, bèdàn nə pın yoo don twara jə aba? ²⁷ Á ywàṅá á jén kárí gapunə nə naṅa nətu, tə ba tuṅa tə ma ba gànù də swi. À mù nə swìn ku á con nə də, pìú *Salumun tətə də v jujə tə mama, v wà gànù zwì, ku nə zien ku doni gapunə təntə nədu də. ²⁸ Yá Yu dān nə ywàṅá tə mù kárí wa garan tətə yuu, tə nə yi tutu, də á mù, á nə jə funə zənzən á doni tə, v wá ywàn á yuu nətə? Tə mù garan wulə kárí wa zən tə nə, wá kù, ba dı mən nə jwian nə, Yu dān wá zu aba də gànàn nətə! Á wà á waa ken à nə wuuu! ²⁹ Á dànà ká gu á tiàn á pià mánjá mama ku tə, á nə wá dó, də ku tə, á nə wá nyu. ³⁰ Ku ya lià tə, luu nə ti ba, ba nə yəri Yu tə, nə gwì ba tiàn ba pià tə mù təntə mánjá mama. Yá á mù á ja nyina Yu, v nə yèé ku tə nə me aba. ³¹ Á təntən á kə á yáá lá, á pià Yu pàri tə, yá ku kwa nə, Yu wá pa aba tə tə mama, tə nə mùri aba.»

Yu sàń jujə wiən

(Matia 6.19-21)

³² Zwezi kùb swìn, v wú: «Dàn ká pa fən ja mú, pulibiə, ku nə ywán də á nyina tə yiri, sə v pa á twá á dó v pàri tə. ³³ Á yəgə á wiən, á ga pa tə səbiu tə, á nə ni, zura nə! Á tíó səbia lwaran tə, tə nə ba cùgà. Á pià Yu *sàń wozəṅə tə mù wiən tə, tə nə wàri tə jén, abada. Tə wiən təntə ḡnà nə wàri tə ba yí, zunzuran də ga wàri tə cùgà. ³⁴ Bwálí tə nə, á wiən tə, tə

kwənə nə dáá, nə wulə lá, mə lá nə á waa tə də wulə.»

Tòtònà tə, ba nə ba dwè

(Matia 24.36-44, 25.1-30, Marəkə 13.33-37)

³⁵ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Á vwíə á tànǵá də voru, sə á suru á canan, á ja!
³⁶ Á yana ndə lià tə nə, ba nə dànì ba yuu tíú, v naǵa fúru vwíu cànà v pìi
v biàn, v nə mà, sə ba sùru ba pa, v zu. ³⁷ Pupwən wá yà də tutunu tə yuu
tíú nə wá bà, v na də, ba nəǵə! Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: U wá
vwa v tànǵá v pa, ba jèn wodi u yuu wa. Yá v ga twá ba ladva ladva nii nə,
v pa ba, ba dó. ³⁸ U nə twi tutun kwíun nə, nə à yèé tibunakunu wa, yá v ga
na də, ba nəǵə, ba wá yà pupwən wa! ³⁹ À wá tì, à ma man ku tə: Də diè
tíú yà nə yèé mǎǵá tə, ǵwìàn yàá nə wá bà, v yàá bá yá wá, v pa v zu diè
tə wa. ⁴⁰ Á kənə á sírí, á də nyiən nə. *Ləzwənə-Biu*f1* tə wá bà, mǎǵá tə
nə, á nə ba buǵa.»

Tutunzəǵu də tutunkukwíun yoo

(Matia 24.45-51)

⁴¹ Piyerə dǎn ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, zwansisara tə yi nə cici nyiən mù
naaa, ku yi lià mama nyiən?» ⁴² Yuu-Tiu ma le, v wú: «Wàà dǎn nə yi ku
mù tutunu yuu tíú tǎntə, v nə jə pùé nədu, v ga jə wubuǵa. U nə wá yà
tòtònà tə duən tə yuu wa, sə v pa ba wodi u, mǎǵá tə nə, ku nə mɛ. ⁴³ Ku
tutunu tǎntə wá yà pupwən wa, də yuu tíú tə ka pìi ka bà diè wa nə, v nə
yí wá də v wulə ku tutunǵi tə wa. ⁴⁴ À mù nə swìn ku á con, cígá mama: Yuu
tíú tə wá pa wá, v wiən tə mama yuu ywǎǵú. ⁴⁵ Yá də ku mù tutunu tǎntə,
nə swìn v tǎntian con nə, v wú: “À yuu tíú tə dǎní, v ba twi.” U dǎn zàn v
tu v tutunduən tə yuu wa, v mà ba, v ga zu diǵu də sanyura wa, sə v
bubuni. ⁴⁶ Ku mù tə wa nə, yuu tíú tə dǎn wá bà dun don nə, v di tutunu tə
yuu wa, mǎǵá tə wa, v nə ba wá dànì. U dǎn wá kə ku tutunu tǎntə càn wa

zənzən, ku ja vəli v tian. U ga wá pa ba kə v mù də là tə, ba nə yəri Yu bwálí nədu.

⁴⁷ Tùtùnù tə, v nə yèé ku tə, v yuu tíú nə pià, yá v ga ba v sírí keni, v ga ba ku tə fwa v yuu tíú nə pià, v wá na kafu yíá zənzən. ⁴⁸ Ku ga nə ya tutunu tə, v nə yəri ku tə, v yuu tíú nə pià nə tun, yìèn tə nə mɛ, sə ba mà wa tə yura ba wá mà kafu yíá mancun. Lìu tə nə, ba nə pin zənzən, ba wá jon ku tíú con nə zənzən. Lìu tə con nə, ba nə tún zənzən, ba wá bwe ku tíú con nə, ba jon ba pàlí lá.»

Zwezi yi pwia liù

(Matìə 10.34-36)

⁴⁹ Zwezi kùbè swìn, v wú: «À yi à twi, sə à kə mən tia yuu wa. Yá à swə zənzən, sə tə manwarì tə suru! ⁵⁰ À mɛ, sə ba kə nə càn wa, ndə ba nə ləgə liù níá wa. Yá à wulə pucunì zənzən wa, ku ja vələ mánjá tə, ku nii nə wá sú! ⁵¹ Á buŋa də à twi, sə à kə bican siə tia yuu wa, yá ku tà nətu. À mù nə swìn ku á con də, ku yi pwia, à wá kə tia yuu wa. ⁵² Ku nə zıgı síún, lià nə yi bonu diè wa ba wá pwè, batwa zıgı bələ nə, bələ zıgı batwa nə. ⁵³ Nyına wá zıgı biú nə, biú wá zıgı nyına nə. Nuw wá zıgı búbá nə, búbá də ga wá zıgı nuu nə. Bari nuu wá zıgı v bikını nə, bikını də wá zıgı v bari nuu nə.»

Ka lwarì mánjá tə tə dèń yoo

(Matìə 16.2-3)

⁵⁴ Zwezi kùbè swìn laluv tə con nə, v wú: «Mánjá tə wa, á nə nì bakwan, də ku zaŋa yu yizwıa con, də á swìn, lala, á wú: “Dwà*f1* wá nà.” Yá mə ku mù nə yàá tun. ⁵⁵ Yá də á nə nì vu ku fuli, ku naŋa juzən vàn yuu, á yàá swìn, á wú: “Tıa tə wá cən.” Yá mə ku mù nə yàá tun. ⁵⁶ Níé bələ tián-ba! Á wàá luv yuu də lanworu mımunan tətə mù dèń á lwarì. Ku dən ya nətə, á ma wàrì síún mánjá tə mù yáá á lwarì?»

N də n duŋu ka kə duən nə yoo

(Matia 5.25-26)

⁵⁷ Zwezi kùbè swìn v sùrí lá, v wú: «Bèè nə pín, á ba na á tiàn con nə, á tə mɛ, sə á tun nətu tə? ⁵⁸ Á nəŋə ku nyinyiga: Kə cígá, sə n də n jarí don kə duən nə, də á tə nə wulə cwəŋə wa. Ku nə tà ku mù, ku wàá ku pín, v kəni mú liù tə nə bùrì bura tə jun wa. Sə ku dàn ká yà talíkwa ku pa mú, də ba nə wá kə mú bàń diè nəcìrv jun wa, sə ba duli mú bàń diè wa. ⁵⁹ Ku ya cígá mama nə, à swìn n con: N bá nan ka bàń diè təntə wa, də n wà ku jɔŋi təntə talíkwa tanya tə ŋwín.»

13

Ka vəvəri kwa ka ma sá cuna nə à yèó ka ti

(Zwan 8.24)

¹ Ku mánjá təntə wa, lià duən twi, ba swìn Zwezi con Galile nagwanaa lià tə yoo, *Pilata nə pín ba gu. Mánjá tə wa, ba nə wulə ba gwɪ vàná ba ma fwa *jwəŋə, ba pín Yu nə, ba gua ba də. U guli ba jana də vàná tə jana duən wa. ² Zwezi ma le ba, v wú: «Á buŋa də, ba mù Galile tiàn təntə, ba nə gua nə, yà lià, ba nə yɪ cuna lià, ba dwən Galile tiàn tə duən tə, ku yoo təntə nə yí ba tə yɪrɪ, naaa? ³ À mù nə swìn ku á con də, á nə wà vəvəri á kwa, á ma sá á cuna, á də mama wá ti ndə ba nə. ⁴ Silowe bóró naa tə ba nə lwè, ba ja dì ban ban tə tua, ku mà lià fugə nana ku gu. Á buŋa də, ba mù nə cùgò, ba dwən *Zwerizalemə tiàn tə duən tə, naaa? ⁵ À mù nə swìn də aba, nətu dián. Yá də á nə wà vəvəri á kwa, á ma sá á cuna, á mama wá ti ndə ba nə.»

Tiú ku nə ba bia zɪŋa tə zwansisara

(Matia 21.18-19, 43, Romə tiàn 2.3-6)

⁶ Ku kwa nə, Zwezi ma swìn zwansısara ku tə ba con nə, v wú: «Bεε yà jə kapırv, ku nə wulə v kára wa. U twi, sə v kwa kapıra, yá v ga wà won mama nı. ⁷ U dän ma swìn kára tə vala tə con nə, v wú: “Nèñ, bina batwa nə à yàá bà, à pìà kapıra kapırv tə yuu wa, à ga ba won mama na. Gwəŋə ku! Ku jon bwálí tə tutu.” ⁸ Yá kára tə valv tə le wá, v wú: “Yuu tíú yá ku dèdèn ku tə, də à wá kù ku dèn tə mama, à kıkarı à kə bıbana. ⁹ Nətv dun don, ku wá zin bıa bıni don nə. Ku nə tà nətv, sə n dän pa ba gwəŋə ku.” »

Zwezi kwìán kan don tàná nə kwá

(Matıə 12.9-13, Likə 14.1-6)

¹⁰ *Zwifə-ba *siə dun nə, Zwezi wulə v kàrì ba *jéré diè don wa.
¹¹ Kayayırv don də yà wulə lá nə. Ku nə jə bina fugə də nana, *zini yà jun wá ku gori, ku pa v yà kùb wàrì v kwàní míámíán. ¹² Máná tə nə, Zwezi nə nı kan tə, v bon wá, v ga swìn, v wú: «N jon n tìàn n yayıgv tə jun.» ¹³ U tún v jìàn v yuu wa, yá lala v kwìán, v ga wulə v bwi Yu nə. ¹⁴ Yá jéré diè yuu tíú tə lıja zàn, də Zwezi nə zwè ku mù kan təntə yayıgv tə siə dun nə. U dän ma swìn lalvv tə con, v wú: «Dian bardv wulə á nə mε, sə á tun, á bıàn tə mù dian təntə nə, á pa ba zwè á yayıran tə, á ga yá siə dun tə!»
*Yuu-Tiu ma le wá, v wú: ¹⁵ «Níá bələ tìàn-ba! Siə dun nə, á ba yàá kùrì á nav, nə à yèé á bına, á pa ku nyun níá. ¹⁶ Sə ku mù kan wà tə, v nə yi
*Abərahamə nàú *Sitana nə vwə, bina fugə də nana, ku yà mε, sə à kùrì wá v ɣwanı tə wa, siə dun nə.»
¹⁷ Zwezi liu tə ken v duja tə mama də cavıra, yá lalvv tə mε pùé poli Zwezi tutunzəŋə tə mε yuu wa, v nə tuja.

Wobiu nəmanbiə don yuu wa zwansısara

(Matıə 13.31-32, Marəkə 4.30-32)

¹⁸ Zwezi ma swìn, v wú: «Yu pàrì tə də bèè nə nyun? Bèè nə à wàá ku à ma

maɲa? ¹⁹ Ku yɪ ndə wobiu nəmanbiə nə. Bɛɛ don dān tì ku, ʊ dù ʊ dɛŋə vara wa. Ku ma pɛn ku fwa tìú, zənbii də ga bà, tə fwa tə pwalan ku nɛɛ wa.»

Sabwari yuu wa zwansisara

(Matia 13.33)

²⁰ Zwezi ma kùò swìn, ʊ wú: «Bèè nə à wàá Yu pàrì tə, à ma maɲa? ²¹ Ku yɪ ndə sabwari nə, kan don nə tì mun zuɲa yiə batwa, ʊ kə ku wa. Tə mama dān ga zàn tə foli.»

Mimii pɪpɪan yoo

(Matia 7.13-14, 21-23, 8.1-12)

²² Zwezi twá tian də tubii wa, ʊ kàrì ʊ ga vələ *Zwerizalemə. ²³ Liù don ma bwe wá, ʊ wú: «*Yuu-Tiu, lià mancun nə wá jon ba tiàn, sə ba ja mu tə, ku nə ba zwè Yu con?» Zwezi ma le ba, ʊ wú: ²⁴ «Á kənə diàn, sə á twá mimii pɪpɪan tə, á ma zu. À mù nə swìn ku á con nə, lià zənzən wá pià, sə ba zu ba ga bá wàní. ²⁵ Máná tə nə, diè tíú nə wá zàn, ʊ swaga ʊ mimii, á wá ga kàrá wa. Á wá mà mimii nə, á ga swìn, á wú: “Yuu-Tiu, sùrú n pa nə zu!” ʉ wá le aba, ʊ wú: “À yəri bwálí tə, á nə nan!” ²⁶ Á dān wá swìn ʊ con, á wú: “Nə dí, nə ga nyun də mú. N kàrì nə tuw conɪ wa.” ²⁷ ʉ tə kùò wá swìn á con nə, ʊ wú: “À yəri bwálí tə, á nə nan. Á fàrá á nan kwa à bian nə, á mù mama, á nə tun yokukwɪnan.” ²⁸ Á vələ bwálí tə nə, á nə wá bubwi, á ga dɪɲa á jɪfwɪ á fɪfaga, máná tə, á nə wá na á nɪbara *Abərahamə də *Yɪzakə də *Zwakɔbə də Yu nii *sùsùnà tə mama Yu pàrì tə wa. Yá ba ga wá dɪlɪ á mù béré kwa! ²⁹ Lià wá nan sapanan banɪa tə me, ba bà ba fwa diɲə Yu pàrì tə wa. ³⁰ Ku mù nə pɪn, lià tə duən, ba nə ya talɪkwa lià síún tə, dān wá yà tɛntən lià. Yá ba tə, ba nə ya tɛntən lià síún tə, wá yà talɪkwa lià.»

Zwezi wulə cwəŋə wa, v vələ Zwerizalemə

(Matia 23.34-39, Likə 19.41-44)

³¹ Ku mánǵá tǝntǝn wa, *Farızian-ba wa lǝà duǝn twi, ba yí Zwezi yura, ba ga wú: «Nan yəbə, n va bwálí don, *Erodə nə pià, sə v pa, ba gu mú yırı.»

³² Zwezi ma le ba, v wú: «Á vələ á swìn ku mù bǝǝ tǝntǝ, v nə ja yıpurı ndə zwəŋə də, à lı *zinə, à ga zwè yayıran, zǝn də jwıan. Yá dian batwa nii nə, à wá zwè à tutuŋı. ³³ Yá ku mǝ, sə à lǝ à va à cwəŋə tǝ zǝn də jwıan də kaan, ku nə wà mǝ, sə ba gu Yu nii *sùsùnnə bwálí don nə, də ku nə tà *Zwerizalemə nə yırı.

³⁴ Zwerizalemə tián-ba, Zwerizalemə tián-ba, á mù lǝà tǝ, á nə gwi Yu nii *sùsùnnə tǝ, á ga dıli ba tǝ, Yu nə tun á con, də kapana! Nǝǝ bagalı nə, à sóní, sə à kə aba à səpuni nə, ndə cǝrú nə yàá kə ku cəbii ku vǝnà dǝn nə, yá á ga wà ku sè! ³⁵ Á nəŋə, Yu wá dugv v *dǝt tǝ, ka nə wulə á con, míámíán. Yá də ku mama, à mù nə swìn ku á con: Á kúbə bá na nə, ku ja vələ, á nə wá swìn, á wú: “Yu wá fwa zəni liù tǝ yura, v nə biàn *Yuu-Tiu yırı yuu wa!” »

14

Zwezi zwè yayıŋv yayıgv Zwifə-ba siə dun tǝ nə

(Likə 6.6-11, 13.10-17)

¹ *Zwifə-ba *siə dun don nə, Zwezi vǝli *Farızian-ba yuu tíú don sǝn, sə v dǝ wodiu. Yá ba yía ga wulə v yuu wa. ² Bǝǝ don, yayıgv nə yàá fulı wá, zıga Zwezi yáá con nə. ³ Zwezi ma bwe Yu nii *yǝnu tián tǝ də Farızian-ba, v wú: «Nə Yu *nii tǝ, v nə pın *Moyizə nə, pın cwəŋə, nə à yǝǝ ku wà pın cwəŋə, sə ba zwè yayıgv nə siə dun nə?» ⁴ Yá ba taŋı ba nii. Zwezi dǝn ma jǝ wá v zwè v yayıgv tǝ, v ga pa v vií. ⁵ U dǝn swìn ba con nə, v wú: «Á liù biú, nə à yǝǝ v nav nə, tua vǝli wa siə dun nə, ku tíú yàá lı ku lala. Nə à

yèé, ku tà nɛtu?» ⁶ Ba wà wàní wá ba le ku yoo tɛ yuu wa.

Ka kúrí bwálá yoo

(Matia 23.5-12, Romə tián 12.3)

⁷ Zwezi ni nɛtu lià tɛ, ba nə twi diŋə tɛ, nə kúrí bwálá, ba jəni. U dān ma sɪsari zwansɪsara ku tɛ, u ma swìn ba mama tɛ con, u wú: ⁸ «Də liù nə bon mú u fúru vwiu cànà wa, dān ká va n jèn ləzwənfaran yijaa nə. Ba wàá ləzwənfaru don ba boŋə, u nə dwən mú. ⁹ Yá diè tɛ tíú, u nə bon á mɛ bələ tɛ, wàá u twi, u swìn n con, u wú: “Zàn n yá bwálí tɛ, n pa ku tíú nə.” Ku mánjá tɛ wa, ku wá yà kaŋu ku pa mú, sə n zàn də cavira, n va n jèn kwa con. ¹⁰ Ku mù tɛ yiri nə, ba nə bon mú diŋə, sə n va jèn kwa con, sə mánjá tɛ wa, liù tɛ, u nə bon mú, nə wá bà, sə u swìn n con nə, u wú: “À dabɛɛ, bàá di yuu con, bwálí nəzəŋu nə!” Ku mù tɛ kwa nə, ku wá yà dun ku pa mú lià tɛ mɛ yáá con, n də ba nə dá. ¹¹ Liù tɛ mama, u nə wá zìn u tiàn yu nə, u wá cú. Yá liù tɛ, u nə wá mun u tiàn, yuu wá kə yu nə.»

¹² Zwezi dān ga swìn liù tɛ con, u nə bon wá diŋə tɛ, u wú: «Mánjá tɛ, n nə bon diŋə, ku nə swə ku yi yɪcau, nə à yèé dɛdɛni, dān ká bon n dabara, nə à yèé n nubɪa, nə à yèé n diè lià, nə à yèé n səpuni jɪjə lià. Də n nə bon ba, ba də wá wàní mú ba bon. Yá ba wá twá nɛtu, ba ma ŋwín mú. ¹³ Yá n dān nə fwa cànà wodiu, sə n bon zura, də ləzwənkɪkaran, də gwanan, də lilirən. ¹⁴ N pùé wá poli, ba nə bá wàní tɛ ba ŋwín yiri. Yu nə wá ŋwín mú mánjá tɛ wa, ba tɛ, ba nə yi cígá tián tɛ nə wá bwin ba nan.»

Wodiu nəfaru don zwansɪsara

(Matia 22.1-14)

¹⁵ Tɛ yìèn tɛntə kwa nə, liù tɛ, ba nə bon tɛ wa liù don swìn Zwezi con, u wú: «Pupwən wulə də liù tɛ, u nə wá dé wodirən cànà Yu pàrì tɛ wa!»

¹⁶ Zwezi sɪsari zwansɪsara ku tɛ, u swìn u con, u wú: «Bɛɛ don ken diŋə

nəfaru, v ga bon lià zənzən. ¹⁷ Wodiu tə diŋə máŋá wa, v tun v tutunu, sə v swìn lià tə con, v nə bon tə, v wú: “Á biàn síún, wiən tə me sírí ken.” ¹⁸ Yá ba ladua mama lwań v nii də, v bá bà bæe tə con nə. Təntən bæe tə swìn tutunu tə con, v wú: “À nı kára yá ku me, sə à va à na ka. À lòrì mú, sə n yá nə, à ba wàní.” ¹⁹ U don də swìn v con, v wú: “À yè nıan fugə, à ga vələ, sə à dádén tə. À lòrì mú, sə n yá nə, à ba wàní.” ²⁰ U don də kúbə ma swìn, v wú: “À dāń nə swe síún. Ku mù nə pın, à wàrì lá à vəli.”

²¹ Tùtùnnè tə ma pıí v va v yuu tíú tə con, v pa wá ba nə le nətu. Dìè tíú tə lıŋa zàn, v ga swìn v tutunu tə con, v wú: “Vəli lala tiv tə cwəŋə yuu, də kanporu wa, sə n ja zura də ləzwənkıkarən, də lilirən, də gwanan, n ja bà.” ²² Ku nə kèń mancın, tutunu tə twi, v swìn, v wú: “Yuu tíú, nə twá n nii tə nə, yá bwálí tə ga lá.” ²³ Yuu tíú tə ma kúbə swìn v tutunu tə con, v wú: “Vəli gau conı yuu dabwaran yıra nə, sə n kálí lià tə, sə ba zu, sə à dìè tə sú. ²⁴ À mù nə swìn ku á con: Lià tə, ba nə dí yáá, ba bon tə nədua də bá də à wodiu tə!” »

Nətə nə liù twá v ma jì Zwezi karbiu

(Matia 10.37-39, 16.24-26, Marəkə 9.49-51)

²⁵ Laluv púə Zwezi kwa cwəŋə yuu. U ma pıí v vəvəri, v swìn ba con, v wú: ²⁶ «Liù tə, v nə twi à con, ku tíú me, sə v lı v nuu, də v nyına, də v kan, də v bìsíná, də v nubia, də v nakwana, də v tə təntian mu tə sonu yoo v waa. Ku nə tà nətu, v bá yà à karbiu. ²⁷ Liù tə, v nə pìà, sə v ya à karbiu, ku tíú me, sə v sè v dé càn də nə. Ku càn təntə yın də v nə tıga dagarv yuu wa. ²⁸ Də á liù nə pìà, sə v lwà béré naa, ku dı ban ban, ku tíú me, sə v jèń tia v dí yáá, v pìà dìè tə səbiu nii, sə v ga jén, də v nə ja səbiu ku yí, sə v ma lwà ka v zwè. ²⁹ Ku nə tà ku mù, v nə dıga ka dèń, v ga wà zwè. Ba dāń tə me, ba nə wá na ku nətu, wá mun ku tíú, ³⁰ də ba swìn, ba wú: “Bæe wà tə dıga v dìè dèń, v ga wà zwè.” »

³¹ Zwezi kúbè swìn, v wó: «Pìú don nə pìà, sə v va v ta v don pìú. U dān dí yáá v jèń, v bún v jén, də v nə wàá pamana m̀r̀r̀ fugə, v ma tɛ v duŋv tə pamana m̀r̀r̀ sapva. ³² U nɪ də, v wà̀r̀, v wá tun lià, sə ba pa kori pìú tə don tə nə də, v tə ba bwələ, sə sié ya ba pwéré wa.»

³³ Zwezi ma kúbè swìn, v wó: «Ku nətɔ tə nə, á liù mama wà̀r̀ à karbiu v yanɪ, də ku tíú nə wà vɪ v wiən tə mɛ, v nə jə.»

Nakwan ka nə ba funə jə yoo

(Matia 5.13, 11.15, Marəkə 9.50)

³⁴ «Nakwan ya won, ku nə ziən. Yá ka nyɪŋa nə nan, ba kúbè wà̀r̀ ka ba pun ka pìi ka janɪ nyɪŋa. ³⁵ Ka kúbè ba ziən, ka pa tia də nə, ka ma kúbè wà̀r̀ kára wa ka keni, sə kára tə wiən bɪ zəni. Ka dān ya ba wá duŋv kára wa. Liù mama dān mɛ, sə v kə diàn, v sùrí v zian, v cuŋv zəni!»

15

Piə tə nə jɪn zwansɪsara

(Matia 18.11-14)

¹ Lanpolina tə, də lià tə duən tə, ba nə yɪ cuna lià, tə mama fàrú ba yí Zwezi yɪra, sə ba cuŋv v suŋv. ² *Farɪzian-ba də *Zwifə-ba Yu nii *yənu tián tə ŋuŋwin, ba wó: «Bɛɛ wà tə də cuna lià sè ba wulə duən nə, v ga dó də ba.» ³ Zwezi dān ma sɪsarɪ zwansɪsara ku tə, v ma sɪsarɪ ba, v wó: ⁴ «Bèè nə á buŋa yoo ku tə yuu wa? Bɛɛ nə jə pee bíi, yá tə wa nədu ga jén. U wá yá tə sapwinia də fugə də nuŋv tə duən tə gav tə wa. U dān ga va v pìà ka tə, ka nə jén tə, wuuu v va v na ka. ⁵ U dān nə nɪ ka, v pùé poli, v tì ka v kə v para wa, v ja va v sàń nə. ⁶ Máná tə wa, v nə yí v sàń nə, v wá bon v dabara də v yɪra lià, v swìn, v wó: “Á fwa pupwən, ndə à m̀ nə, à nə nɪ à piə tə, ka nə yà jén tə yɪrɪ.” ⁷ Mə nətɔ nə, à swìn á con nə, də pupwən wá

yà Yu sàń nə, də cuna liù nədu nə nə vəvəri v kwa, v ma sá v cuna tə. Ku dwən lià sapwɪnɪa də fugə də nugv, ba nə buŋa, də ba yɪ cígá tián, ba nə ba buŋa də ba mɛ, sə ba vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna tə.»

Səbikulu tə nə jén

⁸ Zwezi kúù swìn, v wú: «Kan nə ja cɪnɪan səbikulan*f1* fugə, nədu ga jén yoo. U dǎń suru cǎnú, v zwaru diè tə, v ga pià ku zəni, v na. ⁹ U nə twi, v bà v na ku, v bon v budonən, də v yɪra lià, v ga swìn, v wú: “Á yana pupwən wa də nə, à nə nɪ à səbikulu tə, ku nə jén tə yɪrɪ!” ¹⁰ Mə ku nətu tə nə, à swìn á con nə, də Yu *malɪkɛ yàá na pupwən zənzən Yu *sàń nə, də cuna liù nədu nə vəvəri v kwa, v ma sá v cuna.»

Bìú tə, v nə jén yoo

(1 Zwan 3.1)

¹¹ Zwezi ma kúù swìn, v wú: «Bɛɛ don jə bia bələ. ¹² Ba wa nəmaa tíú tə swìn v nyɪna tə con, v wú: “À nyɪna, pa nə n jɪjə tori tə, à nə mɛ, sə à na.” U nyɪna tə ma tara v jɪjə wiən tə v pa v bia bələ tə nə. ¹³ Ku nə fwa dian bələ, ba nəmaa tíú tə yè v tori tə, v dé v ga nan, v va luv, ku nə ɲóná. Ku mù bwálí tə wa nə, v cùgù v jɪjə tə mama mu kukwɪun tə wa, v nə tɪ v tiàn v kə.

¹⁴ Mǎńá tə wa, v nə cùgù v jɪjə tə mɛ v zwè, niən nəfaru twi, tə tu luv tǎntə wa, yá v dǎń kúù ba won mama jə. ¹⁵ U dǎń ma va, v pià tutuŋɪ tuw tə liù don con. Ku tíú ma tɪ wá, v pa v va v kárí wa, v pa v cì v twərən*f1* nə. ¹⁶ U yà swə, sə v twá v dé twərən tə wodirən tə, yá liù mama ga ba tə wá pɪn.

¹⁷ U dǎń ma jén v bún v cǎn tə yuu wa, v ga swìn v tiàn con nə, v wú: “À nyɪna tùtùná tə mama dé wodirən ba gɛ, yá à ga tɪ də niən yəbə! ¹⁸ À wá píí à va à nyɪna tə con, à ga wá swìn v con, à wú: À nyɪna, à cùgù Yu nə, à ma cùgù n də nə. ¹⁹ À kúù wà mɛ, sə n ywǎń nə ndə n bìú nə. N dǎń tɪ nə, n

ma fwa ndə n tutunu tə don nə.” ²⁰ U dān ma tu cwəŋə wa, v pīi v biān v nyina tə con.

Də v tə nə ŋúná də ba diè, v nyina ni wá, v yinəgə ga ti wá. U dəri v va v jəri wá, v pùrì wá v kə v nə, v ga kukwalì wá. ²¹ Biú tə dān ma swìn v con nə, v wú: “À nyina, à cùgù Yu nə, à ma cùgù n də nə. À kùb wà mɛ, sə n ja nə n bon n biú.” ²² Yá v nyina tə swìn v tùtùná con, v wú: “Á jana gànù tə ku zəni, nə dwən tə duən tə mama, á ja bà lala, á ma zu wá. Á kənə jifilì*flì* v jifwa nə də natura v nɛɛ nə. ²³ Á jana napwala tə, nə nə kuni, ku tún nuga tə, á ja bà á gu. Nə fwa pupwən diŋə. ²⁴ À biú tə, á nə na, yà tɪga, yá v dān pīi v bwin v nan tian wa, v yà jén, yá à pīi à na wá.” Ba dān ma wulə ba fwa pupwən diŋə.

²⁵ Ku mánjá təntə wa, də ku bɛɛ tə biú nəkwia tə wulə kárí wa. Mánjá tə, v nə pīi, v bà v bwólé sàń, v nì gwaran kori, ba ga sɛ. ²⁶ Mánjá tə, v yí sàń, v bon v nyina tə tutunbiu tə don v bwe, sə v na ku tə nə fwa tə dən.

²⁷ Tutunbiu tə ma le wá, v wú: “N nyánú tə nə pīi v bà. N nyina ma pa, ba gu napwala tə, nə nə kuni ka jigi tə, v nə pīi v na v biú tə də v yira zurə yiri.” ²⁸ Biú nəkwia tə luja ma zàn, v ga vi, sə v zu diè tə wa. U nyina ma nan, sə v ja wá, v ja zu. ²⁹ Yá biú tə le v nyina, v wú: “À nyina, cugu yəbə! Bina kapupu nə, à tuja à pin mú. Yá à ga wà n nii vi yoo nədu wa. Yá n ga wà nə buna tətə də pin, sə à ma fwa pupwən diŋə, sə à də à dabara dé.

³⁰ Yá mánjá tə, n biú wà tə nə pīi v bà, v mù tə, v nə dí n jijə tə mama v zwè də kacwara, mə v mù tə nə nə n pa, ba gu napwala tə, ka nə ja nuga tə ba pa!” ³¹ U nyina tə ma swìn, v wú: “À biú, n wulə mánjá mama də nə. Yá ku tə mama à nə ja yi n mù nyiən. ³² Yá nə mɛ, sə nə fwa pupwən diŋə. N nyánú tə, n nə na tə, yà tɪga. Yá v ma pīi v bwin v nan tian wa. U yà jén, yá à ga pīi à na wá!” »

Jijə tíú don də liù tə, v nə ywàṅá v tùtùnnán yuu swian yoo

(1 Timote 6.17-19, 1 Piyerə 5.2, Matia 6.24)

¹ Zwezi swìn v karbia tə con, v wú: «Jijə tíú don nə wulə v yà jə liù, v nə ywàṅá v tùtùnnán yuu. Ba ma bà ba swìn v con də, liù tə, v nə ywàṅá v tùtùnnán yuu, tə gígiri v wiən tə. ² Yuu tíú tə ma bon wá, v ga swìn, v wú: “Bèè nə, à nèn n yuu wa? Biri nə, n nə tun n tutuṅi tə nətə, n nə kúù wàri à tùtùnnán tə yuu n ywàṅá tə yiri.” ³ Bée tə ma swìn v tiən con, v wú: “À yuu tíú tə wá diṅi nə à tutuṅi tə wa. À dàñ wá fwa nətə? À ba diən jə, sə à ma vara à dé, cavira ga wá ja nə, sə à lòri, à dé. ⁴ À yèé ku tə, à nə wá fwa. Máṅá tə nə, à nə wá kwìn à bwálí tə nə, sə lià wá ja nə, ba kə ba diè wa.” ⁵ U dàñ ma pa, v yuu tíú jujṅa tə mama bà nədu nədu. U ma swìn təntən tíú tə con, v wú: “Bagali nə wulə n mù də à yuu tíú tə pwéré wa?” ⁶ U ma le wá, v wú: “Nuga barikiə bíí.” Bée tə ma swìn, v wú: “Nèn n jṅi sagi tə nə, jèn tia lala, n púpúní barikiə finu.” ⁷ U ma kúù swìn v don də con, v wú: “Sə n mù, bagali nə wulə n yuu wa?” U də ma le, v wú: “Mina ganlwaran biənu.” Bée tə ma swìn v con, v wú: “Nèn, n jṅi sagi tə, púpúní biənia.” ⁸ Ku mù liù təntə, v nə ywàṅá tùtùnnán tə yuu, v nə yi v nə tuṅa kunkun yìèn tə, yuu tíú tə bùà v nə, v nə fwa ku swian təntə yiri. Ku yi cígá, lià tə, ba nə yi luu ku tə nə ti ba, yèé swian ba doni lià tə, ba nə ya poni lià.»

⁹ Zwezi ma sùrí lá, v wú: «Yá à mù nə swìn á con, à wú: Á jana luu jujə ka tə, á ma pìà dabara. Máṅá tə wa, á wiən tə nə twi tə zwè, sə ba wàní ba sè aba diè tə wa, tə nə bá cùgà. ¹⁰ Liù tə, v nə yi pùé nədu tíú yobii wa, v wá yà pùé nədu tíú yofaran tə də wa. Liù tə, v nə tuṅa kunkun yìèn yobii wa, v wá tun kunkun yìèn yofaran tə də wa. ¹¹ Də á nə wà pùé nədu tiən yin á kunkun yìèn tətə, ka ja tun waa nə, wàà nə wá pa aba cígá cígá wozəṅə tə, naaa? ¹² Də á nə wà pùé nədu tiən yin də liù don jujə wiən, wàà nə wá pa

aba jìjə wiən tə, tə nə yɪ á tɛntian nyiən?

¹³ Tutunbiu tɛlɛ́, ʋ nə wàá ʋ tɔŋa, ʋ pɪn yun tián bɛlɛ nə. ʋ nə fwa ku, ʋ wá sɔní ʋ don, ʋ ga dún ʋ don. ʋ wá sɛ ʋ don nii, ʋ ga vɪ ʋ don nii. Á wàrì á twá duən á tɔŋa á pɪn Yu, də tia yuu jìjə nə.»

Zwezi swìn yìèn duən yuu wa

(Matia 5.18, 31-32, 11.12-13, Marəkə 10.11-12)

¹⁴ *Farizian-ba tə, ba nə swə səbiu tə, cugu Zwezi sùràn tə, ba ga zàn ba wulə ba muŋa wá. ¹⁵ Zwezi ma swìn ba con, ʋ wú: «Á yɪ lià tə, á nə bɪrɪ á tián də, á yɪ cígá tián ləzoni yáá con, yá Yu yèé á bɪcan tə waa tə. Ku tə ku nə jə funə ləzoni yáá con nə, ya wopɔ̀pɔ̀nɔ̀ Yu yáá con nə.

¹⁶ Ku jìjə nə, ku yà yɪ Yu *nii tə, ʋ nə pɪn *Moyizə nə saga tə, də Yu nii *sùsùnà saga tə yà nə tɔŋa. Ku twi ku zɪgɪ Zwan*f1* nə. Ku kwa nə, ba swìn svywánɔ́, ba wú, Yu wá dé ʋ pàrì tə, yá liù də mama ya ʋ kəni diàn, sə Yu dé pàrì ʋ yuu wa. ¹⁷ Lanworu tə də tia wàá tə jén mwálí mwálí, yá won ga wàrì Yu nii tə mancɪn də ku cùgà.

¹⁸ Liù tə mama, ʋ nə dugu ʋ kan, ʋ ga swe ʋ don, ʋ fwa bacwan. Yá liù tə, ʋ nə swe kan tə, ʋ bari nə dugu, ʋ də fwa bacwan.»

Jìjə tíú tə də Lazarə

(Likə 6.20-21, 24-25)

¹⁹ Zwezi ma sisari, ʋ wú: «Jìjə tíú don nə yɪn lá, ʋ nə zwɪ gansian mwin, də gankɪkalan nəpon tə diən mama. ʋ yà wulə ywání wa, ʋ ga dé ku tə, ku nə ziən. ²⁰ Lalanɔ́ don də yɪn lá, ba nə boŋə Lazarə, ʋ yira nə súé də nuran. ʋ yà tégə jìjə tíú tə diè mimii nə. ²¹ ʋ yàá pià, sə ʋ dé womunə tə, tə nə naŋa wodi tabɪv tə yuu nə, tə twɪ. Ku nə dwən nətv, kukuri twi, tə dàlì ʋ yira nuran tə.

²² Diən don nə, zuru tə twi ʋ ti, yá *malɪkɛ ti wá, tə ja va Yu *sàń,

*Abərahāmə səpuni nə. Jijə tíú tə də twi v ti, ba ma gùrì wá. ²³ Jijə tíú tə wulə, v dó càn zənzən tɪga bwálí tə nə. U zìn v yáá v kə yu, v ga na Lazarə, v jèé yijunı Abərahāmə səpuni nə. ²⁴ U dān ma mà nii, v wú: “À nyina Abərahāmə dəri à yinəgə, à nə dó càn zənzən mən tətə wa yırı. Tun Lazarə, sə v kə v jufva nii níá wa, v ma zùrì à nəndəli.” ²⁵ Yá Abərahāmə dān swìn, v wú: “À biú, lí n tiàn də, n ni wiən zənzən n tia yuu yanv tə wa. Yá Lazarə mù ya liù tə, v nə dí càn də càn v mu tə wa. Síún nə, v bican dān zùrì, n mù ga wulə càn wa. ²⁶ Ku tə nə dwən tətə, woru nəfarv wulə nə də aba pwéré wa. Yá lià tə, ba nə pià, sə ba zıgı á con, ba bà nə con ku wàrì. Nə də ga wàrì á con nə vəli.”

²⁷ Jijə tíú tə ma swìn, v wú: “À lòrì mú, à nyina, sə n tun Lazarə à nyina diè wa nə. ²⁸ À ja nubia bonu lá nə. Tun Lazarə, sə v va v swìn ba con, sə ba də dān ká bà càn bwálí ku tə nə.” ²⁹ Abərahāmə ma le, v wú: “N nubia tə jə Yu *nii tə, v nə pın *Moyizə nə saga tə, də Yu nii *sùsùnà saga tə. Ba me, sə ba twá sugv tə nii nə, ku nə púpúní saga tə wa.” ³⁰ Jijə tíú tə swìn, v wú: “Ku cıci wà yí, à nyina Abərahāmə. Liù dān nə pıi v nan tıga con nə, v va v yí ba, ba wá vəvəri ba kwa, ba ma sá ba cuna.” ³¹ Yá Abərahāmə tə swìn v con, v wú: “Də ba nə bá sè Yu nii tə, v nə pın Moyizə nə saga tə nii, də Yu nii sùsùnà saga tə nii, ba bá sè liù don də nii, də ku tíú nə swə, sə v nan tıga wa də.” »

17

Ka pıi ka yá Yu cwəŋə yoo

(Matıə 18.6-9, 21-22, Marəkə 9.42, 1 Korəntə tiàn 8.9-13, 10.32)

¹ Zwezi swìn v karbia tə con nə, v wú: «Yièn wá yà lá, tə nə wá pa lià dugv Yu cwəŋə tə ka jén. Yá lee wulə də liù tə, v nə pın ləzoni fwa cuna!

² Ku wá kukwanı ku tíú con nə, də ba nə vwə kapan nəfarv v bian nə, ba di

muu níá wa, də v nə pa ba labwana tun cuna. ³ Á cia á tiàn nə zəni!

Də liù tə, v yɪ n nubiɪ *Kərisə yɪɾɪ, nə fwa cuna, swìn v con də n yaŋwɪan mama. Yá də v nə vəvəri v kwa, v ma sá v cuna tə, sə n kwən tə n lɪ n də wá pwéré wa. ⁴ Də n nubiɪ nə cùgù n nə, nəe barpe də diun nədu wa, yá də ku nəe təntə mama, v yàá bà v swìn n con də, v pià, sə v vəvəri v kwa, v ma sá v cuna tə, sə n də kwən tə n lɪ v pwéré wa.»

Kən n waa Zwezi nə

(Matia 17.20, Maraka 11.22-26)

⁵ *Tuntuna tə swìn *Yuu-Tiu con, ba wú: «Pa nə waa tə, nə nə kəni n nə súrí wuu!» ⁶ U ma le, v wú: «Də á nə kəni á waa Yu nə mancɪn tətə, yá ku ga yɪ ndə wobiu nəmanbiə nə, á wàá tiù nəfaru con, á swìn: “Gu n zàn n va n cwən muu tə wa!” Yá ku wá sè á nii.»

Tutunbiu tutuɲɪ

⁷ Zwezi kùbù ma swìn, v wú: «Á wa liù mama bá sè, v fwa yoo ku tə: Liù nə jə tutunbiu, v nə vəli kárá v vərì, nə à yèé v cì vàná nə, də v nə pií v biàn, ku tíú tə bá swìn v con də, v bà lala, sə v dó. ⁸ U wá swìn tutunbiu tə con nə, v wú: “Kwən wodiu, n kə duən nə, zu n tutunganan, n ti à wodiu, n tún n pa nə, à dó à ga nywìn. Ku kwa nə, sə n də dàń dó, n ga nyu.”

⁹ Tutunbiu tə bá ja jùná v nə, v nə tun ku tutuɲɪ tə, v pa wá tə yɪɾɪ? ¹⁰ Mə ku yà nətu, ku pa á də nə: Máná tə nə, á nə wá fwa ku tə mama, ba nə yà biri aba, á swián, á wú: “Nə ya tutunbia, ku ya nə tutuɲɪ, nə nə tun mùú.” »

Zwezi pɪn yazurə dayaran fugə nə

(Likə 5.12-14, Matia 8.2-4)

¹¹ Zwezi twá Samari də Galile nagwanəe suswɪan tə wa, v kèń, v ma vəli *Zwerizalemə. ¹² U nə vəli v zu tiv don wa nə, v nə zwɪ, də dayaran*f1* fugə nə tə biàn, sə tə jəri wá. Ba twi, ba zɪga yɪɲuna, ba ga bubwi, ba wú:

¹³ «Karnyuna Zwezi, dəri nə yinəgə!» ¹⁴ Zwezi ni ba, v ga swìn ba con, v wú: «Á vələ á bırı á tiàn *Zwifə-ba Yu *jonwana tə nə!» Máná tə wa, ba nə pії ba vələ lá nə, ba dayan tə zwè, ba ga jì ləzwənzəgə.

¹⁵ Ba wa liù don nə ni də, v yira tə zùrì, v pії v nəe tə nə, v biàn, v ga zìn v kori, v kə yu nə, v bwi Yu nə. ¹⁶ U twi v bà, v tu Zwezi nəe nə, v ga kə v lèè. Ku mù bəe təntə yà yi Samari tíú. ¹⁷ Zwezi dən ma swìn, v wú: «Ba mama fugə tə ni yazurə. Ku tà cígá naaa? Sə ba nugv tə duən tə wa yèn?

¹⁸ Ba liù mama wà bún, sə v pії v bà v kə Yu lèè, ku nə tà də vee wà tə?»

¹⁹ Zwezi dən ma swìn v con, v wú: «Zàn, n va! N nə kəni n waa à mù nə wuuu tə yiri, Yu jon mú.»

Yu pàrì tə túrí yoo

(Matia 24.3-42)

²⁰ Diun don nə, *Farizian-ba tə twi, ba bwe Zwezi, ba wú: «Máná kwa nə, Yu wá zıgı v dé pàrì tə?» U ma le ba, v wú: «Yu pàrì tə yi ku yàá bà ku pa, ba wàní ba na ku. ²¹ Ba bá swìn, ba wú: “Á nəgə, ku wulə yəbə!” Nə à yèé: “Ku wulə lá con!” Yu wulə v dé v pàrì tə á tətəgi wa.»

²² U dən ma swìn v karbiə tə con, v wú: «Máná don wá bà, á nə wá pià, sə á na *Ləzwənə-Biu*f1* dian tə tə wa diun nədu cici, yá á bá wàní ku á na.

²³ Ba wá swìn á con, ba wú: “Á ywànjá yəbə!” Nə à yèé: “Á ywànjá lá con!” Yá á dənà ká va lá, á dənà ká dəri á va lá nə. ²⁴ Ndə dwà pıpılv nə yàá pıpıli lanworu tə wa, ku zıgı ku dən nə, ku pırè ku ja va ku yuu nə, mə nətv tə Ləzwənə-Biu tə wá yà v diun tə nə, v nə wá pії v bà.

²⁵ Yá ku dən mə, sə v dé càn zənzən, sə zèn lià ga vi wá. ²⁶ Máná tə, Ləzwənə-Biu tə nə wá pії v bà, yìèn tə wá yà ndə tə nə yin nətv Nowe*f1* máná tə wa. ²⁷ Ku máná tə wa, lià tə yà dé, ba nywìn, ba swe duən nə, də ba swe ba bwii lià yuu wa, ku ja va diun tə, Nowe nə zua níá yuu bori nəfarv tə wa. Dwà nəfarv tə dən twi, ku gu ba mama. ²⁸ Ku wá yà ndə lià

tə, ba nə yi lá Lɔtə*fl* mánǵá tə wa. Lià tə yàá dǵ, ba nywìn, ba yè ba ga yoli, ba dwì, ba ga lwè dii. ²⁹ Yá mánǵá tə, Lɔtə nə nan *Sodǵmə tiv wa, mən də jirəbuu dwà twi tə nà, tə gu ba mama. ³⁰ Mə ku wá yà nətu, mánǵá tə, Ləzwənə-Biu tə nə wá bà.

³¹ Ku mánǵá tə nə, liù tə, v nə wá yà dəyuu wa, kúù wà mɛ, sə v cú, v zu diè wa, v tì v zula tə nə wulə lá. Mə ku wá yà nətu, ku pa liù tə nə, v nə wá yà kárá wa, v kúù wà mɛ, sə v pìí v bà sàń. ³² Á lie á tiàn Lɔtə kan tə yoo!

³³ Liù tə, v nə wá pià v tiàn nə, sə v jon v mu tə, v wá kwìn ku nə. Yá liù tə, v nə wá kwìn v mu tə nə, wá na mu, ku nə ba zwè Yu con.

³⁴ À mù nə swìn ku á con, à wú: Ku tutin tǵntə nə, lià bələ wá piən gǵdoo yuu. Yu wá tì v don, v ga yá v don lá. ³⁵ Kana bələ wá gǵ mun duən nə nuɣv yuu wa. Yu wá tì v don, v ga yá v don lá. ³⁶ [Bara bələ wá yà kárá wa, Yu wá tì v don, v ga yá v don lá.]» ³⁷ Karbia tə ma bwe wá, ba wú: «*Yuu-Tiu yèn nə nə, ku mù tǵntə wá fwa?» U ma le, v wú: «Bwálí tə nə, wotɣv nə wulə, dilən də yàá kun duən nə lá.»

18

Kadənu tə də liù tə, v nə bǵrì bura tə zwansisara tə

(Marəkə 7.24-30, Likə 11.5-10)

¹ Zwezi kúù sisari zwansisara ku tə. U buri v karbia tə nə, sə ba ma lwarì də, ba jìàn mɛ, sə tə dàn mánǵá mama yijuni wa. ² U ma swìn, v wú: «Liù don nə wulə, v nə bǵrì bura tiv don nə. U ba Yu zìlí, v ga ba ləzwənə tì, v ma fwa won tǵtə. ³ Ku mù tiv tǵntə wa, kadənu don də wulə lá nə, v twi, mánǵá mama, v yí wá, sə v bǵrì v bura. U yàá swìn bɛɛ tə con nə, v wú: “Bǵrì à də à jari don tə bura tə!” ⁴ Liù nə bǵrì bura tə viga ku nɛɛ kapupu. Ku kwa nə, v ma bà v swìn v tiàn con nə, v wú: “À cígá ba Yu zìlí, à ga ba ləzwənə tì, à ma fwa won tǵtə. ⁵ Yá kadənu wà tə nə wuwali nə tə yiri, à

wá bǝrǝ v bura tǝ. Ku nǝ tǝ ku mǝ, v wá bà mǎǵá mama, v ja à bian nǝ.” »

⁶ Ku kwa nǝ, *Yuu-Tiu tǝ ma swǝn, v wú: «Á cuga ku tǝ, liù wulunyǝn tǝ nǝ bǝrǝ bura nǝ swǝn! ⁷ Mǝ Yu wá twá nǝtv, v ma pa cíǵá tǝ, á nǝ lǝrǝ v con titun dǝ yǝcav. U bá díǎn, v ma san ba. ⁸ À mǝ nǝ swǝn ku á con nǝ dǝ, v wá pa ba cíǵá tǝ, ba nǝ pǝà tǝ lala. Yá mǎǵá tǝ, *Lǝzwǝnǝ-Biu*f1* tǝ nǝ wá bà, v wá na lià, ba nǝ kǝni ba waa Yu nǝ lià tǝ wa, ba nǝ wulǝ tia yuu naaa?»

Farızian tǝ dǝ lanpolǝnv tǝ zwansısara tǝ

(Zwakǝ 4.6, 9-10, 1 Piyǝrǝ 5.5-6)

⁹ Zwezi sısarǝ zwansısara ku tǝ, v pa lià tǝ nǝ, ba nǝ buǵa dǝ, ba yǝ cíǵá tíú Yu yáá nǝ, ba ga ba ba duǝn tǝ jǝlǝ. ¹⁰ U swǝn, v wú: «Bara bǝlǝ vǝlǝ *Zwifǝ-ba Yu *dǝ wǝ, sǝ ba jun Yu. U don yǝ *Farızian, v don ma yǝ lanpolǝnv. ¹¹ Farızian tǝ zıǵa v cıı, v ga jǝnǝ Yu, v wú: “Yu, à kǝni n lǝǝ, à nǝ tǝ ndǝ lǝzoni tǝ duǝn nǝ, ba nǝ yǝ lià tǝ, ba nǝ vıı lià wiǝn dǝ dǝn, dǝ lià, ba nǝ tuǵa kunkun yoo, dǝ lià, ba ga cwǝrǝ tǝ yıı. À kǝni n lǝǝ, à nǝ tǝ ndǝ lanpolǝnv v tǝ nǝ yıı. ¹² À vwe à nii nǝ bǝlǝ dıǝn barpǝ wa. Yá à ga pıı mú won mama, à nǝ nǝ fugǝ nii nyıǝn.” ¹³ Lanpolǝnv tǝ mǝ ga zıǵa dǝ tǝ vǝn don nǝ. U wǝrǝ v yáá tǝtǝ v zǝn, v kǝni yu nǝ. Yá v dǝn yǝ v wulǝ v zǝ v jǝn, v ga swǝn, v wú: “Yu dǝrǝ à yıǝǵǝ à yǝ cuna liù!” » ¹⁴ Zwezi ma kúǝ swǝn, v wú: «À mǝ nǝ swǝn ku á con dǝ, ku mǝ bǝǝ tǝntǝ nǝ cíǵá Yu yáá con, v ja pǝı v va v dǝ. Yá ku nǝ tǝ Farızian tǝ mǝ. Liù tǝ mama, v nǝ wá zǝn v tǝn ku tíú wá cú. Yá liù tǝ, ku tíú nǝ wá kǝ v tǝn tia, Yu wá zǝn ku tíú yu nǝ.»

Zwezi dǝ bıśíná yoo

(Matıǝ 18.1-4, 19.13-15, Marǝkǝ 10.13-16)

¹⁵ Lià yǝ jun bıśíná ba bà Zwezi con, sǝ v dwen ba yııa. Zwezi karbıa tǝ nǝ nǝ ku nǝtv, ba dǝn wulǝ ba caga ba nii nǝ. ¹⁶ Yá Zwezi pıı ba ja bıśíná tǝ,

ba fàrú ba yí lá, v ga swìn, v wú: «Á yágá bisíná tə, sə ba bà à con nə! Á dànà ká cì ba nə! Yu pàrì tə nə yì ba tə, ba nə yì ndə ba nə nyiən. ¹⁷ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Də liù nə bá sè, v jì ndə bisumaa, v ba wàní Yu pàrì tə wa v zu.»

Jijə balanduru don yoo

(Matia 19.16-30, Marəkə 10.17-31)

¹⁸ *Zwifə-ba yuu tíú don lòrì Zwezi, v wú: «Karnyina n yì pubwanu tíú. Bèè nə à mɛ, sə à fwa, sə à ma na mu tə, ku nə ba zwè Yu con?» ¹⁹ Zwezi ma le wá, v wú: «Bèè nə pìn, n ma boŋə pubwanu tíú? Liù təlɔ́, v nə yì pubwanu tíú, də ku nə tà Yu cici. ²⁰ N yèé Yu *nii yìèn tə, v nə pìn *Moyizə: “Dàn ká cwàrì! Dàn ká gu! Dàn ká ɲu! Dàn ká kuna kunkun, n kə liù nii nə! Zilí n nuu də n nyina nii!” » ²¹ Bɛɛ tə le, v wú: «À twá tə mù Yii nii yìèn təntə mama nii nə, də à tə ya bisumaa.» ²² Zwezi nə nì ku mù təntə nətɔ, v swìn v con, v wú: «Won nədu tə nə ga, sə n fwa: Yè tə tə mɛ, n nə jə, n ga tara səbiu tə n pa zura nə. Yá n wá na wiən tə, kwənə nə dáá, Yu *sàń nə. Ku kwa nə, n dāń bà, n twá à nə.» ²³ Yá mánjá tə wa, bɛɛ tə nə nì tə sùràn təntə, v pùé cùgù míámíán, v yà nə yì jìjə nəfaru tíú yiri. ²⁴ Zwezi nə na də, v pùé cùgù tə, v swìn, v wú: «Ku cà zəni, ku pa jìjə tián nə, sə ba zu Yu pàrì tə wa. ²⁵ Nyuguma ka twá gancun buu ku nan, yì mwálí, ku doni jìjə tíú nə pìà, sə v zu Yu pàrì tə wa.» ²⁶ Lià tə, ba nə cuga Zwezi tə, swìn, ba wú: «Ku nə yì nətɔ, wàà nə wá na mu tə, ku nə ba zwè Yu con?» ²⁷ Zwezi ma le, v wú: «Won tə, ləzoni nə wàrì ba fwa, Yu mù wàá ku v fwa.»

²⁸ Piyerə dāń ma swìn, v wú: «Ywàń, nə dugv nə wiən mɛ, nə ga twá n nə.» ²⁹ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Liù nə taa Yu pàrì tə yiri, v nan v ga yá v sàń, nə à yèé v kan, də v nubia, də v nuu, də v nyina, də v bia, ³⁰ ku tíú wá na v doni ku tə, v nə dugv tia

yuu wa yəbə. Yá mánjá ka tə wa, də mánjá tə mɛ, ku nə bìn, v wá na mu tə, ku nə ba zwè Yu con.»

Zwezi kùb pìi v swìn v tian, də v ka pìi ka bwin ka nan tə yoo

(Matia 20.17-19, Marəkə 10.32-34, Likə 9.22, 44-45)

³¹ Zwezi jun v karbia fugə bələ tə, v kə v con, v ga swìn ba con, v wú: «Á cuga zəni, nə wulə cwəŋə wa, nə vələ *Zwerizalemə, yá mə lá nə, Yu nii *sùsùnà tə níé sùràn tə mama, ba nə swìn *Ləzwənə-Biu*f1* tə yuu wá, nii wá sú. ³² Ba wá ja wá, ba pa là tə nə, ba nə ba nə yəri Yu. Ba wá mun wá, ba twìn wá, ba pi mımian, ba kə v yuu wa. ³³ Ba wá mà wá, v yira lá, ba ga gu wá. Yá dian batwa nii nə, Yu wá pìi v bwin wá, v li tian wa.»

³⁴ Karbia tə wà ku dən nì mancın də. Tə sùràn təntə dən yà sègə. Yá ba yà ga yəri yoo tə, Zwezi nə swìn.

Zwezi pun liliu don yía sùrí

(Matia 20.29-34, Marəkə 10.46-53)

³⁵ Dun don nə, Zwezi bwálə tiv, ba nə boŋə “Zweriko.” Liliu don yà jèə cwəŋə yuu, v lòrì. ³⁶ U nì də, laluv tə nə le tə, v ma bwe, v wú: «Bèè nə?» ³⁷ Ba ma swìn v con də, ku yi Zwezi, v nə yi *Nazaretə tíú tə nə twá lá nə v le. ³⁸ U dən ma bubwi, v kə v nə, v wú: «Pìú *Davidə nàú, Zwezi, dəri à yinəgə!» ³⁹ Ba tə, ba nə wulə yáá nə, ba vəli tə caga v nii nə, ba wú, v pú v nii lá. Yá v tə kwen v bubwi zənzən, v wú: «Davidə nàú dəri à yinəgə!» ⁴⁰ Zwezi ma zigi, v ga pa, ba ja wá ba bà v con. Mánjá tə nə, ba nə jun wá, ba yí lá, Zwezi bwe wá, v wú: ⁴¹ «Bèè nə n pìà, sə à fwa à pa mú?» U ma le, v wú: «*Yuu-Tiu pa, sə à kùb na.» ⁴² Zwezi ma swìn v con, v wú: «N kəni n waa à mù nə. Ku mù yiri nə, sə n yía tə pìi tə na lá. Yu jon mú.» ⁴³ Naa nədu, də v na lá, v ga twá Zwezi kwa, də v bwi Yu nə. Là tə mama nì ku nətu. Yá ba dən ga wulə ba bwi Yu nə.

Zwezi də Zaswe yoo

(Likə 3.8, 5.32)

¹ Zwezi yà twá Zweriko tuw wa, u lə. ² Bəe don yà wulə lá, ba nə bonə Zaswe. U yà yi lanpolinu yuu tíú, u ga yi jujə tíú. ³ U yà pià, sə u na liù tə, u nə yi Zwezi. Yá u nə yi ləzwənkukuə, tə pin u wàri Zwezi u ni, laluv tə yà nə púé u yuu nə yiri. ⁴ Zaswe dān ma dəri, u va yáá cwəŋə tə yuu, Zwezi nə wá twá. U di tiú yuu, sə u ma wānı u na Zwezi, u nə wá lə.

⁵ Zwezi nə twi, u yí ku bwálı təntə, u zın u yáá yu nə, u ga swın Zaswe con, u wú: «Zaswe, cú tia lala! Ku mə, sə à zən zuru n diə wa.» ⁶ Zaswe dān piı lala, u cú tia, u ga ja Zwezi u zu u diə də pupwən.

⁷ Lià tə mama nə ni ku nətu, ba ŋuŋwin, ba ga swın, ba wú: «Bəe wà tə zàn u va u zuru cuna liù wà tə diə wa.» ⁸ Zaswe dān ma fărú u yí *Yuu-Tiu yira, u ga swın, u wú: «Yuu-Tiu nən, à wá pa à jujə tə fan zura nə. À nə ɣıɣı liù, à jon u won, à wá piı à pa ku tíú tə, ku won tə nəe banıa.»

⁹ Zwezi ma swın Zaswe con, u wú: «Zən ku tə, Yu jon lià tə, ba nə wulə diə təntə wa, ba cuna wa. Zaswe də biri də, u yi *Abərahəmə nəu cıgá.

¹⁰ *Ləzwənə-Biu*f1* tə yi u twi, sə u pià, u ga jon lià tə, ba nə jén ba cuna wa.»

Síán səbikulan fugə zwansısara

(Matıə 25.14-30)

¹¹ Ba nə wulə, ba cuga tə yiən təntə, Zwezi kúb sısarı zwansısara, u súrı lá. U buru lià tə, ba nə buŋa də, u nə bwélə *Zwerizalemə, u nə yí lá nə u zwè, Yu wá dó u pəri tə síún síún. ¹² U dān swın, u wú: «Pabiu don nə vəli luv nii, ku nə ŋúná, sə ba pa wá pəri, sə u ga piı u bà. ¹³ Sə u ga zıɣı lá nə, u viı u pin, u tütənà tə wa lià fugə bà u yáá nə. U ti síán səbikulı*f1* nədu

nədu, v pa ba, v ga swìn ba con, v wú: “Á ywələ də səbiu ku tə, də à ma pìí à biàn.”

¹⁴ Yá v luu nii là tə ba wá swə. Ba dān ma twá v dēn wa, ba tun là, ba wú: “Nə ba bæ wà tə pià, sə v yà nə pìú.” ¹⁵ U pìí v nan ku luu tə, v bà v pàri tə pírí kwa nə. U pa ba bon tètùnà tə, v nə pin səbiu tə, sə v jén ku tə, ba nə nɪ.

¹⁶ Təntən liù tə fàrú v yí, v ga wú: “Yuu tíú, à nɪ síán səbikulan fugə nywarɪ də síán səbikulv nədu tə, n nə pin nə.” ¹⁷ Yuu tíú tə ma swìn v con, v wú: “N yɪ tutɔnzəŋu, n ga sè à nii də pùə nədu. N tun zəni wiən tə wa, tə nə ba funə jə zənzən. Ku mù tə yɪɪ, à pin mú cwəŋə, sə n dé pàri à tian fugə yuu wa.”

¹⁸ Bələ nii liù tə də fàrú v yí lá nə, v ga wú: “Yuu tíú, à nɪ síán səbikulan bonu nywarɪ, à sùrí ku tə nə, n nə pin nə tə.” ¹⁹ Yuu tíú tə ma kùə swìn v də con, v wú: “N mù, à pin n də cwəŋə, sə n dé pàri à tian bonu yuu wa.”

²⁰ Tètùnà tə wa liù don mù fàrú v yí, v ga wú: “Yuu tíú nēn, n síán səbikulv tə nə. À tì ku à ja va, à pəpəni à sègə gànə nii nə. ²¹ N fən yà jə nə, n nə yɪ liù tə, n yoo nə dà tə yɪɪ. N yɪ liù tə, n nə tì ku tə, n nə wà tún, n ga ce ku tə, n nə wà dwì.” U yuu tíú tə ma le wá, v wú: ²² “N yɪ tutɔnkukwɪn. À wá twá n nii sùràn tə nə, à ma buri n bura. N n yèə də, à yɪ liù tə, à yoo nə dà, də à tì ku tə, à nə wà tún, à ga ce ku tə, à nə wà dwì.

²³ Bèè dān nə pin, n wà à səbiu tə juɪ, n pa baywələ nə? À nə twi nətən, à yà wá jon ku də ku yuu nywarɪ.” ²⁴ U dān ma swìn là tə con, ba nə wulə lá, v wú: “Á jonə síán səbikulv nədu tə v con, á pa liù tə nə jə síán səbikulan fugə tə nə.” ²⁵ Ba dān ma swìn v con, ba wú: “Yuu tíú, sə v nə dé yáá v jə síán səbikulan fugə!” ²⁶ “À mù nə swìn ku á con: Ba wá pa liù tə nə, v nə jə. Yá liù tə, v nə ba jə, ba wá jon mancɪn tə, də v nə jə. ²⁷ Á mù, á jana à duŋa tə, ba nə ba pià, sə à dé pàri ba yuu wa, á ja bà yəbə. Á gwia ba à yíá yuu!” »

Zwezi ma zwi Zwerizalemə wa bɪnabiə yuu wa

(Matia 21.1-11, Marəkə 11.1-11, Zwan 12.12-19)

²⁸ Zwezi nə swìn nətu kwa nə, ʋ zàn ʋ wulə lià tə yáá, ʋ vələ
*Zwerizalemə. ²⁹ ʋ nə bwóló Bətəfazwe də Betani tian də paan tə nii nə, ba
nə boŋə “*oliviye tián paan” tə, ʋ li ʋ karbia tə wa lià bələ, ʋ tun yáá, ³⁰ ʋ
ga swìn, ʋ wú: «Á vələ tu tə nə wulə yáá. Á nə vəli, á yí lá, á wá na
bɪnabiə. Bìnà təntə, ka nə vwə lá, liù tə wà ka yuu jèń. Á kùrə ka á ja bà
yəbə. ³¹ Liù nə bwe aba, ʋ wú: “Bèè nə, á pià, sə á ja ka á ma fwa?” Á
swián ku tíú tə con də, ku ya *Yuu-Tiu nə pià ka.»

³² Karbia tə vəli, ba na bìnà tə ndə Zwezi nə swìn nətu. ³³ Ba nə wulə ba
kùrì bìnà tə, ka tián bwe ba, ʋ wú: «Bèè nə pɪn, á kùrì bɪnabiə ka tə?» ³⁴ Ba
ma le, ba wú: «Ku yɪ Yuu-Tiu nə pià ka.» ³⁵ Ba dàń ma ja bɪnabiə tə, ba va
Zwezi con. Ba li ba ganan, ba tún ka tàŋá wa. Ba dàń pa Zwezi dì ʋ jèó tə
yuu wa. ³⁶ Bɪnabiə tə nə zàn də Zwezi ka vɪrí, máná tə wa, lià tə làrì ba
ganan cwəŋə*fɪ* tə wa. ³⁷ Zwezi nan oliviye tián paan tə yuu ʋ zɪní ʋ cú, ʋ
ba ʋ bwóló Zwerizalemə nə. Ku máná tə wa, ʋ karbia tə yà dáá zənzən, ba
ga sú də pupwən zənzən, ba zìn ba kwərə, ba ma bwɪ Yu nə yomulan tə
mama yɪrɪ, ba nə nɪ. ³⁸ Ba yà bwɪ Yu nə, ba wú:

«Yu wá fwa zəni più tə yɪra, ʋ nə biàn ʋ mù Yuu-Tiu yɪrɪ yuu wa! Bɪcan
siə də dun wulə liù tə con, ʋ nə wulə Yu *sàń nə!»

³⁹ *Farızian-ba wa lià duən, ba də yà nə wulə ku laluv tə wa, swìn Zwezi
con, ba wú: «Karnyɪna, swìn n karbia tə con, sə ba pú ba nii.» ⁴⁰ Zwezi ma
le ba, ʋ wú: «À mù nə swìn ku á con: Də ba nə swə ba pú ba nii, ku ba kwè,
kapana tə nə wá fwa ku zuzugu təntə.»

Zwezi kwi Zwerizalemə nə

⁴¹ Máná tə nə, Zwezi nə bwóló *Zwerizalemə tə, ʋ nə nɪ ku ʋ zwè, ʋ kwi
ku lià tə yɪrɪ, ʋ ga swìn, ʋ wú: ⁴² «Á mù Zwerizalemə tián, á yà wàá zèn

dun ku tə yəni, á ma lwarɪ yìèn tə, á nə wá twá tə nə, á ma na bɪcən sìè!
Yá síún nə, tə yìèn təntə sègè á yáá nə. Á yíá wàrì tə tə nɪ! ⁴³ Dian wá bà,
tə tɪ á yun wa, n dɪŋa wá kù buran ba kɪkarɪ aba, ba wá kəkəli aba ba kə
tətəŋi wa, ba ga pú á yun nə tia mama. ⁴⁴ Ba wá cùgù aba míámíán, ba ga
pupugu Zwerizalemə tə, də lià tə mama, ba nə wulə ku wa. Ba bá yá kapan
nədɪ, ku pèñ ku don yuu wa, á tɪw tə wa. Tə yìèn tə mɛ wá yí, á nə wà
lwarɪ mánjá tə, Yu nə twi, sə ɪ san aba tə yɪrɪ!»

Zwezi dɪŋɪ baywələ ɪ lɪ Zwifə-ba Yu diè tə wa

(Matia 21.12-17, Marəkə 11.15-19, Zwan 2.13-22)

⁴⁵ Zwezi zua *Zwifə-ba Yu *diè dəwoo tə wa, ɪ dɪŋɪ baywələ lá nə, ⁴⁶ ɪ ga
swìn ba con, ɪ wú: «Ku púpúní Yu sagɪ tə wa, ku wú: “À diè tə mɛ, sə ka yà
yijɪnɪ diè.” Yá á mù janɪ ka, á ma fwa ŋwina yisəgə bwálí.» ⁴⁷ Zwezi yà
kàrì dun mama Yu diè tə wa. Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tə, də Yu nii
*yənu tián tə, də lià tə, ba nə yɪ lalɪɪ tə yáá tián tə, yà pià cwəŋə, sə ba pa
ba gu Zwezi. ⁴⁸ Yá ba yà yəri ku tə, ba nə wá fwa, lalɪɪ tə lià tə mama nə
yà fin ba yíá ba kəni ɪ sùràn tə con yɪrɪ.

20

Wàà nə ken diàn Zwezi juun wa?

(Matia 21.23-27, Marəkə 11.27-33, Likə 2.34-35)

¹ Dun don nə, Zwezi yà wulə ɪ kàrì Yu suywánú tə, ɪ bɪrɪ lià nə,
*Zwifə-ba Yu *diè tə wa. Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tə, də Yu nii
*yənu tián tə, də ba *nəkwina tə twi ba yí wá. ² Ba dān swìn ɪ con, ba wú:
«Bɪrɪ nəba liù tə nə ken diàn n juun wa, n ma fwa yìèn tə tə, nə à yèé wàà
nə ken diàn təntə n juun wa?» ³ Zwezi ma le ba, ɪ wú: «À də wá bwe aba
yoo. ⁴ Á swìn, á bɪrɪ nə: Wàà nə ken diàn Zwan*f1* juun wa, sə ɪ lə lià níá

wa, ku twá də Yu yiri tə? Ku ya Yu, nə à yèé ləzoni?»

⁵ Ku pin ba dān wulə ba tótùní duən, ba ga swìn duən con, ba wú: «Nə nə le, nə wú: “Ku ya Yu nə ken diàn Zwan jun wa”, u wá bwe nəba, u wú: “Bèè nə pin, á wà cígá u sugu tə nə pin?” ⁶ Yá nə nə swìn, nə wú: “Ku yi ləzoni nə ken diàn u jun wa”, lià tə mama wá duli nəba də kapana ba gu, lià tə yèé zəni ba waa con də, Zwan yi Yu nii *sòsònù tə yiri.» ⁷ Mə ku mù nə pin, ba le, ba wú, ba yəri liù tə nə ken diàn Zwan jun wa. ⁸ Zwezi də ma le ba, u wú: «À də bá swìn liù tə, u nə ken diàn à jun wa, à ma fwa tə yìèn təntə.»

Vala wolonyina duən zwansisara

(Matia 21.33-46, Maraka 12.1-12)

⁹ Ku kwa nə, Zwezi wulə u sisari zwansisara laluv tə con, u wú: «Bee don cwén diven tián kára. U ti ka u yá də tutunvala duən, sə ba ywàn ka yuu, sə u ga ŋwín ba də tián tə bia vən don. Ku bee tə dān ga va luv nii don wa, sə u dānì lá. ¹⁰ Tián tə bia tə bɪga mánjá tə, u tun u tutunu don tutunvala tə con, sə ba pa wá u kára tián bia tə tori. Yá kára tə tùtònà tə mà tutunu tə ba dɪja, ba dugu ba pa u pɪi u vɪi də jikurike. ¹¹ Kára tə tíú tə kùb pɪi u tun u tutunu don. Yá kára tə tutunvala tə kùb mà u də ba twɪn wá, ba ga dɪja wá u vɪi tutu. ¹² U tə kùb pɪi u tun tutunu batwa nii nyiən. Ba mà u mù tə, də ba pɪra wá, ba ga dɪja wá, ba pa u vɪi. ¹³ Kára tə tíú dān ma bwe u tián won tə, u nə kùb wá fwa. U dān ma bún u waa con, u wú: “À wá tun à biswənə tə lá nə, dun don, ba wá zɪlɪ à biú tə mù.” ¹⁴ Yá mánjá tə, kára tə tutunvala tə nə nɪ biú tə, də u biàn, ba swìn duən con nə, ba wú: “Á nənə, liù tə nə wá tun kára tə. Nə gwɪa wá, sə kára tə yà nə mù nyiən.” ¹⁵ Ba ma ja wá, ba duli kára tə kwa, ba ga gu wá.»

Zwezi dān ma bwe, u wú: «Bèè nə kára tə tíú dān wá ma fwa ba tutunvala təntə? ¹⁶ Ku yi u wá va u kára tə wa, u gu tutunvala tə mama, u ga ti kára

tə, v kə lià duən jìàn wa.»

Máná tə, lià tə nə nì tə sùràn təntə, ba le, ba wú: «Sə ku nətu tə dàn ká yí, abada.» ¹⁷ Yá Zwezi ywàn ba yéé wa, v ga swìn, v wú: «Á wàrì sugu ku tə nə púpúní Yu sagi tə dèñ á nì.

“Kapan tə, dèlwèré tə yà nə viga ba dugu vàn nə, ku mù nə pìí ku jì diè nigwancun wárí, ku yoo nə cà.”

¹⁸ Liù tə mama, v nə wá tu ku yuu wa, v wá nyunyugu v tiàn ku nə. Yá ku kapan tə nə kùù tua liù yuu wa, də ku wá titaga wá!»

¹⁹ Ku máná təntə wa, *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tian tə, də Yu nii *yənu tiàn tə yà pià, sə ba ja Zwezi, ba yà yèé də, zwansisara tə yi v ma swìn ba mù con yiri. Ba yà pià, ba fwa ku nətu tə, yá laluv tə fən yà ga jə ba.

Lanpoo ka ŋwín ka pa Romə-ba più nəfaru nə yoo

(Matia 22.15-22, Marəkə 12.13-17)

²⁰ *Zwifə-ba Yu nii *yənu tiàn tə də Yu *joŋwana yun tian dāñ yà wulə ba mını Zwezi. Ba twá tia ba yè lià, ba tun v nə. Ba lià tə ti ba tiàn ba fwa ndə ləzwənzəŋə nə. Ba pià ba twá bwiə nə, ba ma ja Zwezi, ba kə lià tə jun, ba nə buri buri, sə ba pa wá yáá tíú tə, più nəfaru tə nə li v tún. ²¹ Ba lià tə bwe Zwezi, ba swìn, ba wú: «Karnyina, nə yèé də, sugu tə, ku nə naŋa n nii, də kàrà tə, n nə kàrì, tə yi cígá. N ba ləzwənə yii dəri, n yáá nə təlél də dun tə, ləzoni nə jə yiri. Yá n ga biri Yu cwəŋə də cígá. ²² Yu *nii pun cwəŋə, sə nə ŋwín, nə à yèé, sə nə dàn ká ŋwín lanpoo, nə pa *Romə-ba più nəfaru tə nə?» ²³ Yá Zwezi yà lwarì ba swian tə, v ma swìn ba con, v wú: ²⁴ «Á pian nə cinian səbikulv*f1* yəbə! Wàà yuu də v yiri nə ba púpúní yəbə?» Ba ma le, ba wú: «Romə-ba più nəfaru tə nə.» ²⁵ U dāñ ma swìn ba con, v wú: «Mə á ŋwíán ku tə nə yi Romə-ba più nəfaru tə nyiən, á pa wá, sə á ga ŋwín ku tə nə yi Yu nyiən, á pa Yu də nə!» ²⁶ Ba kùù wà wàní yoo ba pìí ba swìn, v con. Laluv tə yáá nə, ba púé ba nii, ku

nə dīgà ba yun wa yiri.

Ka ti ka bwin ka nan tə yuu wa bwiə

(Matia 22.23-33, Marəkə 12.18-27, 1 Korentə tián 15)

²⁷ *Sadisian-ba wa lià duən twi Zwezi con. Mə ba mù nə wú liù ba ti, v pìi v bwin v naŋa tə. Ba twi ba bwe wá, ba wú: ²⁸ «Karnyina, ku púpóní Yu *nii nə, v nə pín *Moyizə nə ka tə v pa nəba, v wú: “Bɛɛ nə tɪga, v yá v kan nə, yá v də v kan tə wà biú liri, v nyánú mɛ, sə v tì kadənu tə. U lira bia v nə, v ma tún dwíi v pa v zunv tə nə tɪga tə nə.” ²⁹ Yá nubia barpe duən yà nə wulə. Ba nəkwia tíú tə ma swe kan, v ti v yá wá, də v wà biú v nə liri. ³⁰ Bələ tíú tə də tì kan tə v ti, də v də wà ba biú duən nə jə. ³¹ Batwa nii nyiən tə də tì kan tə v ti, də v də wà ba biú jə. Ku nətv tə fwa ba nubia barpe tə mɛ yira. Ba mama tɪga də ba liù nədv ba biú jə də kadənu tə. ³² Ku kwa nə, kan tə də twi v bà v ti. ³³ Mánjá tə wa, tɪga nə wá bwin ba nan, ba nubia barpe tə wàà dàń nə wá ja kan tə, v ma fwa v kan? Ba mama barpe tə yəni kan tə, ndə ba kan nə luv wa.»

³⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Bara tə də kana tə nə wulə zèn tə, ba swe duən. ³⁵ Yá lià tə nə kúrí, sə ba yà də Yu *sàń nə, ba ka bwin tə kwa nə kúbə bá swe duən. ³⁶ Ba kúbə bá ti. Ba wá yà ndə *malike nə. Ba wá yà Yu bia. U li ba tian wa, v kə mu wá. ³⁷ Yu dí yáá, v biri *Moyizə nə də, tɪga wàá ba bwin ba naŋa mánjá tə wa, v nə swìn v con kasɔɔ lanworu tə wa. Moyizə bon Yu tə, v nə yi ləzoni *Yuu-Tiu Yu tə, nə nɪbara *Abərahamə də *Yɪzakə də *Zwakɔbə nə jùnì. ³⁸ Ku nətv biri də, Yu yi lià tə, ba nə wulə mu wa, Yu, v tà tɪga Yu. Lià tə mama, ba nə wulə də Yu, nə yi lià tə, ba nə wulə mu wa v yáá con yiri.» ³⁹ Yu nii yənu tián tə wa lià duən ma swìn, ba wú: «Karnyina, n le zəni!» ⁴⁰ Lià tə dàń ga pú ba nii, fən jə ba, sə ba kúbə bwe Zwezi yìèn duən.

Davidə də Zwezi, wàà nə yi Yuu-Tiu?

(Matia 22.41-46, Maraka 12.35-37)

⁴¹ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Ku yi ku wá twá nətə, là tə ma swìn də, *Kərisə yi pìú *Davidə nàú cici, naaa? ⁴² Pìú Davidə tətə púpóní v gwaran sagı tə wa, v wú:

“*Yuu-Tiu swìn à Yuu-Tiu con, v wú: «Bàá jèñ à jızən*f1* nə, ⁴³ də à ma kəni n duŋa n nəε dèñ nə, sə n nıŋa ba!» ”

⁴⁴ Də Davidə nə boŋə Kərisə v “Yuu-Tiu”, ku dāñ wá twá nətə, ku pa Davidə yuu tíú pìí v yà v nàú?»

Zwezi bırı, sə là tə cì ba tìàn nə də Yu nii yənu tìàn tə

(Matia 23.1-36, Maraka 12.38-40)

⁴⁵ Là tə mama nə wulə ba cuga Zwezi, máná tə wa, v swìn v karbıa tə con, v wú: ⁴⁶ «Á cia á tìàn nə də Yu nii *yənu tìàn tə. Ba mù nə swə, sə ba zu gandan, ba ga jijiri, ba ga swə, sə ba jun ba jéré bwálá wa. Ba twá lá, ba kúrí gwələ tə, ba nə nan zəni *Zwifə-ba *jéré dīi tə wa. Ba jəni bwálá nəzəŋə nə, dıŋə nəfaran wa. ⁴⁷ Ba vırı kadənə wiən, ba ga fwa yıjuni, ba ba zwè, ləzoni yáá con, sə ba ma bırı də, ba yi ləzwənzəŋə. Yu wá bürı ba bura, v ga cùgà ba míámíán.»

21

Pírı tə, kadənu don nə pun

(Maraka 12.41-44)

¹ Zwezi nə wulə v ywàŋá máná tə wa, v nı jıjə tìàn də, ba wulə ba dı səbiu *Zwifə-ba Yu *dìè səbiu daka tə wa. ² U nı kadənu don, v nə yi zuru. U ken səbibii bələ daka tə wa. ³ Ku kwa nə, v pìí v swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Kadənzuru təntə ken səbiu, v doni ba duən tə mama. ⁴ Ba duən tə yi səbiu, tə nə búrı nə, ba tı ba pa. U mù yi ku tə nə

ga v juun dèñ nà nà, sà v ma yè v dá, v tì v pa.»

Zwezi swìn yìèn tə yoo, tə nà tun luv ma zàn

(Matia 24.1-2, Maraka 13.1-2)

⁵ Llà duən yà wulə ba swìn *Zwifə-ba Yu *dìè tə yoo, ba wú: «Ku cígá zìən zəni, də ku kapana nəzəŋə, ba nə sarı, də wiən duən, ba nə pın Yu nə, tə nə ken, sà tə ma nàn ku.» ⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Á ywàŋá tə wiən tə mama. Máná don wá bà, kapan nədu tətə bá pèñ ku don yuu wa. Tə mama míámíán wá lwá tia.»

Talíkwa máná tə yoo

(Matia 24.3-7, Maraka 13.3-8)

⁷ Llà tə bwe Zwezi, ba wú: «Karnyına, máná ka wa nə, ku wá tun? Bèè won nə wá yà muminu, ku nə biri máná tə, tə wiən təntə nə wá bà?»

⁸ Zwezi swìn, v wú: «Á cia á tiàn nə, á dànà ká pa ba gıgarı aba. Llà zənzən wá ja à yırı, ba bà. Ba liù mama ga wá swìn, v wú: “À mù nə yi *Kərisə”, yá “Wiən tə me yígúré máná yí.” Á dànà ká twá ba kwa. ⁹ Á wá nì də, luv ləzoni duən zàn, ba wulə ba tə duən. Llà duən wá zàn, ba vı ba yun tiàn nii. Á dànà ká pa fən ja aba. Tə yìèn təntə me, sà tə tun. Yá ku tà luv zaŋu máná nə yí síún síún nətu.»

¹⁰ Zwezi dāñ ma swìn, v wú: «Dwíé tə luv mama wa wá ta, tə zıgı duən nə. Yá payuu wá ta, ku zıgı ku don payuu nə. ¹¹ Tia wá səsəgi zənzən. Ku súrı niən də yayıpwaran nə. Yá bwálá kapupu nə, wiən wá bà tə, nə wá kə fən là waa, tə duən də ga wá nan lanworu wa.

Ba wá wuwalı Zwezi karbia yoo

(Matia 24.8-14, Maraka 13.9-13)

¹² Də tə yìèn təntə tə wá yí, ba wá ja aba, ba wuwalı ba ja aba. Ba va *Zwifə-ba *jéré diì là tə, ba nə bürì bura yáá con, sà ba bürì á bura, ba ga

kə aba bə́n diè wa. Á nə sè à nii tə yiri, ba wá ja aba, ba va pègá də yáá tián, piú nəfaru tə nə lɪ v tún, yáá con. ¹³ Ku mù wuwala təntə, nə wá pa aba cwəŋə, sə á ma swìn ku tə, á nə yèé à yuu wa. ¹⁴ Ku mù nə pin, á wà mɛ, sə á dé yáá á pa ku tə, á nə wá swìn, á ma jon á tián, tə yoo ja aba. ¹⁵ À mù tətə nə wá kə yənu sùràn á nii wa. Ku pa ba tə, ba nə swìn, ba ziga á nə, bá wàní ba ja nii, ba ma tútùní á nii wa. ¹⁶ Á ninə-ba, də á nyina-ba, də á nubia, də á dabara tətə nə wá ja aba, ba pa lià tə nə, ba nə bùrì bura. Lià duən wá tɪ á waa. ¹⁷ Lià tə mama wá dún aba à mù yiri. ¹⁸ Yá won mama bá fwa aba, abada. Á yukuu nədu tətə bá jén. ¹⁹ Ku wá twá á pínú nə, á ma na mu tə, ku nə ba zwè Yu con.»

Zwerizalemə cuna yoo

(Matia 24.15-21, Marəkə 13.14-19)

²⁰ Zwezi kùb ma swìn, v wú: «Á nə wá na də, pamana kíkari *Zwerizalemə, sə ba ta ku, mánjá tə, á mɛ, sə á yəni də, ku cuna mánjá bwələ. ²¹ Ku mánjá tə wa, sə ba lià tə, ba nə wá yà Zwide nagwanaa con, dəri ba di pɛɛn. Ba tə, ba nə wá yà Zwerizalemə wa nə, mɛ, sə ba dəri ba nan, ba yá tiv tə. Ba tə, ba nə wá yà tibii tə wa kùb dân ká pií ba zu Zwerizalemə wa nə. ²² Tə dian təntə nə, Yu wá fwìn v luja ku mánjá təntə wa. Yá ku wá twá nətu, ku pa yìèn tə mɛ, Yu nii *sùsùnà tə nə púpúní tə nii ma sú. ²³ Ku wá yà lɛɛ mánjá təntə wa, kana tə nə, ba nə jə pwíí, də ba tə nə, bia nə ŋwà ba nyuni nə. Ku luu təntə lià wá dé càn zənzən, Yu luja ga wá zàn ba yuu wa. ²⁴ Ku luu tə lià duja wá gu ba duən də kwatara sù, ba ga ja ba duən ba fwa bə́n diè lià luu níó kapupu wa. Lià tə nə ba *Zwifə-ba wá mà Zwerizalemə tián, ba pú duən yuu ba nɪŋi ba kèń. Ba wá fwa ku, ku ja vələ mánjá tə, ba diàn nə wá bà tə zwè.»

Nətu Ləzwənə-Biu tə wá pií v bà tia yuu wa

(Matia 24.29-31, Marəkə 13.24-27)

²⁵ Zwezi kúbò ma swìn, v wó: «Yìèn wá tun yícau tə nə pén tə waa. Tə wá tun càná tə də kaculace tə wa. Fən zənzən wá zu là tə nə wulə tia yuu wa, vu tə də muv nakulə tə zuzugu nəfaru tə yiri. ²⁶ Ku tə nə biàn tia yuu wa tə, fən wá gu là, ba nə wá bún ku yoo. Diàn tə nə wulə lanworu tə wa wá gugurə. ²⁷ Ku kwa nə, ba dàn wá na *Ləzwənə-Biu*f1* tə bakwan tə wa, də v biàn də diàn də dun tə nə dáá. ²⁸ Mánjá tə, tə yìèn təntə nə wá wulə tə tuŋa, á zian á yun yu nə, á kwen á tiàn á zigi mənəmənə, á ga ywàí. Yu wá jon aba á jun wa, síún síún.»

Zwezi kàrì kapıru yoo

(Matia 24.32-35, Marəkə 13.28-31)

²⁹ Ku kwa nə, Zwezi swìn, v wó: «Á ywàŋá kapıru də tiàn tə duən: ³⁰ Mánjá tə, á nə nı tə zian tə də, tə wulə tə twe, liù nə bá swìn á con də, wocəri mánjá bwələ. ³¹ Mə ku yi nətu, də á nə nı tə yìèn tə, tə twi tə tun á lwara də, Yu pàrì diŋə tə bwələ. ³² Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ku yoo təntə wá tun, də zèn là tə mama, ba nə wulə tia yuu wa, tə wà ti ba zwè. ³³ Lanworu də tia wá jén, yá à sùràn tə mù bá jén, abada!»

Ku me, sə á dànà ká dwè á ma diàn Zwezi túrí dun tə

(Matia 24.44)

³⁴ Zwezi kúbò ma swìn, v wó: «Á cia á tiàn nə, á dànà ká pa swanyua də wiən tə, á nə pià, sə á ma yà luu wa twara jon á pubuŋi tə. Ku nə tà nətu, ku dun tə wá di á yuu wa naa nədu. ³⁵ Ku dun tə nə, ku wá yà ndə waya nə, ku nə janı ganaŋa, ku pa là tə mama nə, ba nə wulə tia ka tə mama yuu wa. ³⁶ Á dànà ká dwè, á jùnà Yu mánjá mama, sə á ma wàní á ja diàn á jon á tiàn ku tə jun wa, ku nə wá bà. Nətu nə á wá wàní á zigi *Ləzwənə-Biu*f1* tə yáá nə.»

³⁷ Yıcau wa, Zwezi yà kàrì *Zwifə-ba Yu *diè tə wa. Titun nə v yà nan, v

va v puri tia *oliviye tián paan tə yuu wa. ³⁸ Jju fuən fuən laluu tə mama yà dəri, ba va v con, Yu diè tə wa, ba cuga wá.

22

Llà vuru, sə ba gu Zwezi

(Matia 26.1-13, Maraka 14.1-9, Zwan 11.47-53)

¹ Cànà tə *Zwifə-ba nə dé dipen tə, ku nə ba sabwarı kəni tə, ba nə boŋə “*Pakə” cànà tə, máná yí ku zwè. ² Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə, də Yu nii *yənu tián tə, yà pià cwəŋə, sə ba ma gu Zwezi, yá ba yà dəri là tə fən.

Zwidasə ken sírí, sə v ja Zwezi, v pa v duŋa nə

(Matia 26.14-16, Maraka 14.10-11)

³ *Sıtana dān ma ja Zwidasə, Zwezi karbia fugə bələ tə wa liù don, ba nə boŋə “Yisəkariyotə”, v zu. ⁴ Zwidasə vəli, v vuru də *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə, də Yu *diè là tə nə cì ka nə tə yun tián tə, v burı ba nətu tə, v nə wá twá tə, v ma kə wá ba jìàn wa. ⁵ Ba là tə pwíi poli zəni. Ba dān kàn nii də, ba wá pa wá səbiu. ⁶ Zwidasə də ba ken duən yuu, v dān ga pià cwəŋə nəzəŋu tə, v nə wá twá v ma kə wá ba jìàn wa.

Zwezi karbia tanı Pakə cànà wodiu

(Matia 26.17-20, Maraka 14.12-17)

⁷ Dian tə, ba nə yàá dé dipen tə, ku nə ba sabwarı keni, tə twi tə yí. Ku təntən dun tə nə nə, ba me, sə ba gu pabii, ba ma fwa *Pakə cànà tə wodiu. ⁸ Zwezi dān ma tun Piyerə də Zwan, v swìn ba con, v wú: «Á vələ, á tanı wodiu tə, á pa nəba, sə nə dé.» ⁹ Ba ma bwe wá, ba wú: «Yèn nə n pià, sə nə tanı ku mù wodiu təntə?» ¹⁰ Zwezi swìn ba con nə, v wú: «Á cuga zəni! Máná tə wa, á nə wá zu tuw tə wa, á wá jəri bæe don, v nə zuŋa níá

kwàrá. Á wá pú ku bæe tə nə, á zu sàń tə wa, v nə zwi. ¹¹ Á ga swìn diè tə tíú con, v wú: “Karnyına bwe, sə v jén diè tə, v də v karbia tə nə wá dó Pakə cànà wodiú ka wà tə, wa yèn?” ¹² U dǎń wá biri aba dəyuu diè nəfaru don, də ku wa zula. Mə lá nə, á wá tanı Pakə cànà wodiú tə.» ¹³ U karbia tə dǎń ma va, ba na tə yìèn tə mama, ndə Zwezi nə man, v biri ba nətu. Ba dǎń ga kə Pakə cànà wodiú tə sírí lá nə.

Yuu-Tiu nimarv wodiú tə yoo

(Matia 26.26-30, Marəkə 14.22-26, 1 Korəntə tián 11.23-26)

¹⁴ Cànà tə wodiú diŋə mǎńǎ yí, Zwezi də v *tuntuna tə dǎń twi ba jèn duən nə, sə ba wulə ba dó. ¹⁵ U swìn ba con, v wú: «À sóní zəni, sə nə mama tə kə duən nə, nə dó *Pakə cànà wodiú ku tə, də à càn mǎńǎ tə wà yí. ¹⁶ Yá à mù nə swìn ku á con: À kúbù bá pií à dó ku tə, ku ja vələ mǎńǎ tə, ba nə wá nì ku cànà təntə dèn, Yu pàrì tə wa.» ¹⁷ U dǎń ma tì wùrú zuŋa tə, v kə v con, v ga kə Yu lèè. Ku kwa nə, v swìn, v wú: «Á joŋə á nyu, á tara duən! ¹⁸ À mù nə swìn ku á con: À kúbù bá nyun diven də aba, ku nə zıgı síún, ku ja vələ mǎńǎ tə, Yu nə wá dó v pàrì tə.» ¹⁹ Ku kwa nə, v tì dipen tə, v kə Yu lèè ku yırı. Ku kwa nə, v fua fua ku, v pa ba, v ga swìn ba con, v wú: «Ku yi à yıra tə nə, ku nə pın aba. Á dǎń fwa ku nətu tə, á ma líí à yoo.» ²⁰ Ba nə dí ba zwè, mǎńǎ tə wa, Zwezi kúbù tì diven wùrú zuŋa wa, v fwa nətu, də v pa ba, v ga swìn, v wú: «Diven ku tə wùrú zuŋa ka tə wa nə yi à jana tə, tə nə yi Yu *nimarv dòn tə, tə nə wá nan á yırı.»

Zwezi biri də, ba wá ja wá, ba pa duŋa nə

(Matia 26.21-25, Marəkə 14.18-21, Zwan 13.21-30)

²¹ Zwezi kúbù swìn, v wú: «Á ywǎńǎ, liù tə, v nə wá ja nə, v pa tə, wulə də nə, wodiú ku tə yuu wa. ²² *Ləzwənə-Biu*f1* tə me, sə v vǐí, ndə ku nə me nətu, yá ku wá yà càn ku pa liù tə nə, v nə wá ja wá, v pa.» ²³ Ba dǎń ma

wulə ba bwe duən, sə ba jén, wàà nə wá fwa ku yoo təntə ba wa.

Wàà nə dwə nə mama?

(Matia 18.1-4, 19.28, 20.25-28, Marəkə 10.35-45, Zwan 13.2-17)

²⁴ Zwezi karbia túttóní duən, sə ba jén, ba wa nə mɛ, sə v jèñ ba mama yuu wa. Ku mù nə pín, túttóná dàń twi, tə tu ba tətəŋi wa. ²⁵ Zwezi swìn ba con, v wú: «Pègá dé diàn ba luv dwíé tə mama yuu wa. Yá ba bonə luv pabia mù “lìà tə, ba nə fwa zəni.” ²⁶ Yá ku wà mɛ, sə ku ya nətv á mù con. Lìù tə, v nə yi ləzwənfaru á wa, mɛ, sə v ya ndə bisumabiə nə. Yá lìù tə, v nə ti aba, mɛ, sə v ya ndə lìù tə nə, v nə tuŋa v pín aba. ²⁷ Lìù tə, ba nə tuŋə wodiu, ba pín, v dé, də v tə, v mù nə nə tuŋə ku, ba wàà nə dwə v don? Ku tà lìù tə, v nə dé tə, naaa? Á wa nə, à mù Zwezi, à yi ndə lìù tə nə, v nə tuŋa, v pín aba.

²⁸ Á yi lìà tə, á nə yi də nə, diun mama à càn tə də máná tə wa, yìèn nə yugu nə, sə tə pa à tun yokukwun. ²⁹ À swə, sə á də dé ku pàrì təntə, ndə à nyina nə pín, sə à də dé ku nətv. ³⁰ Á wá dé cànà də nə, à pàrì diè tə wa. Á wá jèñ padaran yun á bùrì *Yızərayelə dwíé dəkurən fugə bələ tə bura.»

Zwezi buri də, Simon Piyerə wá swìn də, v yəri wá

(Matia 26.31-35, Marəkə 14.27-31, Zwan 13.36-38)

³¹ Zwezi swìn Simon Piyerə con, v wú: «Simon, Simon, cugv! *Sítana lòrì cwəŋə, sə v zizaga aba, ndə ba nə zizaga wobia, sə ba li tə də tə wopulə duən wa. ³² Yá à dàń jun Yu à pa mú, sə n waa tə, n nə ken Yu nə tə, dàn ká jén. Máná tə wa, n nə wá pìí n bà à con, sə n dàn n nubia jìàn.» ³³ Simon Piyerə le wá, v wú: «*Yuu-Tiu, à ken à sírí, sə à zu bāń diè də mú, sə à ti də mú.» ³⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Piyerə, à mù nə swìn ku n con: N wá ten də, n yəri nə zèn, nə batwa, də cabu tə wà kwi.»

Zwezi buri, nətv tə, ba nə wàá ba tɛ

³⁵ Zwezi swìn ba con, v wú: «Də à yà nə tun aba, à ga swìn də, á dànà ká tì səbiu, nə à yèé lòn, nə à yèé natura, bèyà nə mùrì aba?» Ba ma le wá, ba wú: «Won mama wà nəba mùrì.» ³⁶ Zwezi ma kúb le, v wú: «Síón nə, sə liù tə, v nə jə səbiu, sə v tì, sə liù tə, v nə jə lòn, sə v tì, sə liù tə, v nə ba kwatara siù jə, sə ku tíú yè v gandarv, v dé yáá, v ma yè kwatara siù. ³⁷ À mù nə swìn ku á con: Ku mɛ, sə ku púpúní Yu sagi tə wa nii ma sú, tə tun à yura: “Ba gəlì wá, ba ma cen yolwanfwana nii nə.” Cígá, ku tə nə púpúní à yuu wa, tə biàn, sə ku jì.» ³⁸ Karbia tə le, ba wú: «*Yuu-Tiu, nən kwatara sián bələ.» Zwezi ma le ba, v wú: «Ku mɛ nətu.»

Zwezi jònì Yu Zwesemane nə

(Matia 26.36-46, Marəkə 14.32-42, Zwan 18.1-2)

³⁹ Ku kwa nə, Zwezi nan, ndə v dian mɛ nə fwa nətu tə, v va *oliviye tián paan tə yuu wa. U karbia tə ga púó v kwa. ⁴⁰ Máná tə wa, v nə vəli, v yí ku bwálí təntə, v swìn ba con, v wú: «Á lòrì Yu, sə v san aba, sə *Sitana dàn ká wàní aba, v dádén, sə v yigu, v pa á tun yokukwun.» ⁴¹ U dán ga fàrú v nan kwa, v va yáá mancín, ndə liù ka duli kapan, ku va ku tu bwálí nə, v tu v nadwana yuu, v ga lòrì Yu. ⁴² U dán swìn, v wú: «À nyina, də n nə pià ku, pa, sə yacara tətə twiən tə yá nə. Yá à pià, sə n mù puswənə nə tun, sə à mù nyiən tə ga kwè.» ⁴³ *Malika dán ma zàn Yu *sàn nə, ka bà ka nan Zwezi nə, ka cú ka dàn v jìàn. ⁴⁴ Zwezi pùé cùgè zənzən. Ku mù nə pín, v lòrì Yu də diàn zənzən. U tulɔv palı ndə jana nə, ku loni, ku twi tia. ⁴⁵ U nə lòrì Yu v zwè, v zàn v pìi v bà v karbia tə con. Yá v twi, də ba pwíi cùgè. Ku mù nə pín, ba tégá ba dwè. ⁴⁶ U swìn ba con, v wú: «Bèè nə pín, á dwè? Á zaŋa, á ga lòrì Yu, sə Sitana dàn ká wàní aba v dádén, sə v yigu, sə v pa, á tun yokukwun.»

Zwezi janv tə yoo

(Matia 26.47-56, Marəkə 14.43-50, Zwan 18.3-12)

⁴⁷ Zwezi nə wulə v swìn, mánjá tə wa, də nən lìa nə ba biàn. Lìu tə, ba nə boŋə Zwidasə, v də nə yì Zwezi karbia fugə bələ tə wa, lìu don, yà nə wulə ba yáá, v vəli. U fàrú v yì Zwezi yira, sə v kukwalı*f1* wá. ⁴⁸ Zwezi dān ma swìn, v wú: «Mə ku wá twá kukwalı nə, n ma ja *Ləzwənə-Biu*f1* n pa!» ⁴⁹ Lìa tə nə wulə də Zwezi tə, nə na yoo tə, ku nə biàn, ba swìn, ba wú: «*Yuu-Tiu, nə wá za də kwatara sián, naaa?» ⁵⁰ Ba wa lìu don ma cùrí kwatara siú, v ma za *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián nəkwia tutunu jizən ziun, v gwəŋə. ⁵¹ Zwezi dān ma swìn, v wú: «Á yágá, ku me nətu!» U ma dwen bæ tə ziun tə nə, v ga zùrì ku.

⁵² Ku kwa nə, Zwezi swìn Yu joŋwana yun tián tə, də Yu *diè lìa tə nə cì ka nə tə yun tián tə, də Zwifə-ba *nəkwina tə con, ba nə twi, sə ba ja wá tə, v wú: «Á twi də kwatara sián də dangwələn, sə á ma ja à nə, ndə à yì ŋwiàn tə, à nə gwi lìa. ⁵³ À yà wulə də aba dun mama, Zwifə-ba Yu diè tə wa, á ga wà nə jin. Yá mánjá ka tə yì á mù, də lìu tə, v nə yì yikunu piú tə nyiən.»

Piyerə swìn də, v yəri Zwezi

(Matə 26.69-75, Marəkə 14.66-72, Zwan 18.25-27)

⁵⁴ Ba nə jin Zwezi, ba ja wá, ba va *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián nəkwia tə diè wa. Piyerə púé ba kwa yuŋuna. ⁵⁵ Ba ken mən, ba jèé tə yáá, Yu joŋwana yun tián nəkwia tə kàrá tətəŋi wa. Piyerə də twá v jèé ba tətəŋi wa lá. ⁵⁶ Tutunbua don nə nì wá, mən tə yáá nə, v ywàñ wá zən, v ga swìn, v wú: «Bæ wà tə də yin də Zwezi!» ⁵⁷ Yá Piyerə ten, v wú: «À nakua, à yəri wá!» ⁵⁸ Ku nə fwa mancın, bæ don də nə kúv v nì wá, v swìn, v wú: «N də wulə ba lìa tə wa.» Piyerə ma le bæ tə, v wú: «À twá à tələ ba wa!» ⁵⁹ Ku nə le ndə lugu nədu nə, lìu don də tə zıgı diàn, v wú: «Cígá mama, bæ wà tə də yì Galile tíú. U də yin də Zwezi.» ⁶⁰ Piyerə le, v wú: «À dabæ, à yəri ku tə, n nə swìn!» Ku mánjá tə wa, v nə wulə v swìn, də cabıw kwi.

⁶¹ *Yuu-Tiu pǐi v vǎvəri, v ywǎn Piyerə. Piyerə dǎn lǐi kv tǎ, Yuu-Tiu nə swìn v con nə, v wú: «Zèn, də cabu tǎ nə wǎ kwi, n wǎ ten nɛɛ batwa də, n yəri nə.» ⁶² Piyerə dǎn nan, v ga kwi yinənkurə.

Ba mà Zwezi də ba twɪn wá

(Matia 26.57-68, Marəkə 14.53-65, Zwan 18.12-24)

⁶³ Bara tǎ nə jǎ Zwezi tǎ wulə ba muŋa wǎ də ba mà. ⁶⁴ Ba yǎá pú v yǐá nə, ba ga bwe wǎ, ba wú: «Lwarɪ lǐù tǎ, v nə mà mú!» ⁶⁵ Ba swìn sùràn duən, tǎ nə twɪn Yu, ba pa wǎ.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tǎ, ba nə bǝrɪ bura, yǎá con

⁶⁶ Tia nə twi ka purɪ, mǎŋǎ tǎ wa, *Zwifə-ba *nəkwɪna, də Yu *jonwana yun tián tǎ, də Yu nii *yənu tián tǎ twi, ba kun duən nə, ba ga pa ba ja Zwezi, ba ja bà ba yun tián tǎ, ba nə bǝrɪ *bura tǎ yǎá con. ⁶⁷ Ba swìn, ba wú: «Swìn nə con də, n nə yɪ *Kərisə.» Zwezi ma le ba, v wú: «À nə swìn kv á con, á bá pa kv cíǵǎ. ⁶⁸ À ma nə bwe aba bwiə nədu, á bá le nə. ⁶⁹ Kv nə zɪǵɪ síún, *Ləzwənə-Biu*fɪ* tǎ wǎ jèn Yu tǎ, v nə wulə tǎ mɛ yuu wa, jɪzən*fɪ* vǎn nə.» ⁷⁰ Ba mama tǎ dǎn ma swìn, ba wú: «Kv mù yɪrɪ nə, n yɪ Yu-Biu?» Zwezi ma le ba, v wú: «À yɪ wǎ, ndə á nə swìn nətu.» ⁷¹ Ba dǎn ma swìn, ba wú: «Nə kùb ba lià pià, sə ba bɪrɪ nəba yoo don. Nə tətə nɪ kv v nii wa.»

23

Ba ja Zwezi, ba va Pilatə yǎá con

(Matia 27.11-14, Marəkə 15.2-5, Zwan 18.28-38, Tùtùnnán 4.25-28)

¹ *Zwifə-ba *nəkwɪna, də Yu *jonwana yun tián tǎ, də Yu nii *yənu tián tǎ mama ken duən, ba zàn ba ja Zwezi, ba ja va *Pilatə yǎá con. ² Ba swìn ba zɪǵɪ Zwezi nə, ba wú: «Nə nɪ bɛɛ wǎ tǎ, də v sugə nə luv dwíi tǎ, v kəni

*Romə-ba nə. U cì, sə ba dân ká ɲwín lanpoo, ba pa Romə-ba pìú nəfaru tə nə, u ga wú, u mù nə yɪ *Kərisə, ku dèñ nə yɪ pìú.» ³ Pilatə dân ma wulə wá u bwe, u wú: «N mù nə yɪ Zwifə-ba pìú tə?» Zwezi ma le wá, u wú: «Mə ku yɪ nətu, ndə n nə swìn tə.»

⁴ Pilatə ma swìn Yu jonwana yun tián tə, də laluv tə con, u wú: «À ba yolwan na bɛɛ wà tə yuu wa.» ⁵ Yá ba tə zɪɣi diàn ku yuu wa, ba swìn, ba wú: «U kàrà tə, u nə kàrì Zwide nagwanaa tə mama wa, sugə lià tə, ka kəni Romə-ba nə, ku nə zɪɣi Galile nagwanaa, ku ja ba ku nan yəbə.»

Pilatə pɪn, ba ja Zwezi, ba va Erodə yáá con

⁶ Máná tə wa, *Pilatə nə nì tə yìèn təntə, u bwe, sə u lwarɪ, də Zwezi nə yɪ Galile tíú. ⁷⁻⁸ U nə twi, u nì də, ku yɪ nətu, u lwarɪ də, u nan pìú *Erodə payuu tə wa. Ku dian dáá, Erodə nə nì də, ba swìn Zwezi yoo. U pìà, sə u na Zwezi, u də yà buɲa də, Zwezi wá fwa yomulu don, u bɪrɪ wá. Erodə də yà twi ku máná tə wa, *Zwerizalemə wa. Ku mù nə pɪn, Pilatə pa, ba ja Zwezi, ba va, ba pa Erodə nə. Máná tə wa, u nə nɪ Zwezi, u pùé poli zənzən. ⁹ Pìú Erodə bwe Zwezi bwiə kapupu, yá Zwezi ga wà wá le.

¹⁰ *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián tə, də Yu nii *yənu tián tə də yà zɪga lá, ba swìn sulwana ba zɪga Zwezi nə. ¹¹ Erodə də u pamana tə wulə ba muɲa wá. Ba nə mun wá, ba zwè, ba tì ganmulɪ, ba ma zu wá, ba ga pa ba pìí ba ja wá, ba va Pilatə con. ¹² Ku diun tə nə, pìú Erodə də Pilatə pìí ba jì dabara, ndə ku tà ba mù yà nə duɲa duən fuən.

Ba buri Zwezi bura, sə ba gu wá

(Matə 27.15-30, Marəkə 15.6-19, Zwan 18.39-19.16)

¹³ *Pilatə ken *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián, də Zwifə-ba yun tián tə, də laluv tə duən nə, ¹⁴ u ga swìn ba con, u wú: «Á jun bɛɛ wà tə, á ja bà, á ga á wú, u sugə lià, u kəni *Romə-ba nə. À mù nə bwe wá á yáá con, à mù wà yolwan nədu nɪ, tə mù yìèn təntə wa, á nə swìn á zɪɣi u nə. ¹⁵ Pìú

*Erodə də wà yoo ni v yuu wa. Ku mù nə pɪn, v pa ba pɪi ba ja wá, ba bà nə con. Bɛɛ wà tə wà yoo fwa, ku nə mɛ, sə ba gu wá, ku yɪri nə. ¹⁶ À dǎn wá pa, ba mà wá, ba ga tì wá ba dugu.» ¹⁷ [Ku yà yɪ kálú, *Pakə cànà mama nə yí, sə ba dugu bǎn dìè liù nədu.] ¹⁸ Ba mama tə twá duən, ba bubwi, ba wú: «Pa, ba gu wà tə, sə ba ga dugu Barabasə!» ¹⁹ Ku Barabasə tǎntə zàn v sugu *Zwerizalemə tián, v kəni Romə-ba nə, mǎǵá don wa. Ku tə súrɪ laguri don nə, v nə fwa. Ku mù nə pɪn, ba yà jɪn wá, ba kə bǎn dìè. ²⁰ Pilatə nə pià, sə v dugu Zwezi tə, v dǎn pɪi v kúbè tì sugu, sə v swìn lià tə con. ²¹ Lià tə dǎn cèrí, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa! Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa!» ²² Pilatə kúbè bwe, v swìn ba con, nɛɛ batwa nii nə, v wú: «Bè yokukwiun nə, v fwa? À mù wà yoo ni v yuu wa, ku nə mɛ, sə ba gu wá ku yɪri. À dǎn wá pa, ba mà wá, à ga tì wá ba dugu.» ²³ Yá lià tə dǎn tə bubwi, ba kəni yu nə, ba wú, v pa, sə ba paa Zwezi dagarv tə yuu wa. Ba bubwiə tə kálɪ Pilatə. ²⁴ Pilatə ma sè, sə v fwa ku tə, ba nə pià. ²⁵ U ma tì Zwezi, v pa ba, sə ba ma fwa ku tə, ba nə pià. U dǎn ga dugu bɛɛ tə, ba nə lǒrì. U mù liù tə, v nə sugə lià duən v kəni Romə-ba nə, v ga fwa laguri də. Ku mù nə pɪn, ba ma kə wá bǎn dìè.

Pamana ja Zwezi, ba vələ v guri bwálɪ

(Matia 27.31-34, Marəkə 15.20-23)

²⁶ Pamana tə nə ja Zwezi, ba vǎli mǎǵá tə wa, ba jəri bɛɛ don, ba nə boǵə “Simon, Sirenə tíú”, də v naǵa gau v biàn. Ba jɪn ku bɛɛ tə, ba jon Zwezi dagarv tə, ba ma zɪn wá, v ja pɪi v wulə Zwezi kwa. ²⁷ Lià zənzən púə Zwezi kwa, də kana ba nə wori, ba ga zalɪ ba jìàn. ²⁸ Zwezi ma pɪi v vǎvəri, v swìn ba con, v wú: «*Zwerizalemə tián kana-ba, á dǎnà ká kwi á pa à mù nə! Á kwíá á pa á mù də á bia nə! ²⁹ Mǎǵá don wá bà, ba nə wá swìn, ba wú: “Pupwən wulə də kana tə, ba nə wàrì biú ba luri. Pupwən wulə də ba tə, ba nə wà luri də mama. Pupwən wulə də ba tə, biú wà ba nyunɪ nə

nyva.” ³⁰ Ku mánjá tē wa, lià wá lòrì pēen, sē tē tū bā yuu nē, dē bā lòrì dēdwələn, sē tē dē pú bā yuu nē. ³¹ Dē bā nē fwa à mù, à nē yī ndē dalu nē nētū, bā wá fwa á mù, Zwerizalemē tiàn, á nē yī ndē dakuran nē, bā dwen nētū.» ³² Pamana tē nē jē Zwezi, bā vələ, sē bā gu, mánjá tē wa, bā jun yolwanfwana bələ, dē bā kē lá, bā sūrī Zwezi nē, sē bā gu dē wá.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa

(Matia 27.35-44, Maraka 15.24-32, Zwan 19.16-24)

³³ Pamana tē nē vəli, bā yī bwálí tē, bā nē boŋə “yuzvŋa bwálí” tē, mánjá tē, bā paa Zwezi dagarv tē yuu lá nē. Bā paa yolwanfwana bələ tē dē daganan bələ duən yuu, v don v jizən yuu, v don tē dē v jigwiə yuu.

³⁴ Zwezi dān ma swìn, v wú: «À nyina, bā yəri ku tē, bā nē fwa. Ku mù yiri nē, kwēn bā cuna tē, n lī n mù dē bā mù pwéré wa.» Bā tá kwé, bā ma tara v ganan. ³⁵ Lià ziga lá, bā ywàŋá ku tē nē fwa. *Zwifə-ba yun tiàn tē mù wulə bā mvŋa wá, bā ga swìn, bā wú: «U jon lià duən, v nē yī *Kərisə tē, Yu nē kúrí, sē v jon v tətə.» ³⁶ Pamana tē dē wulə bā mvŋa wá, bā fărú bā yī v yira, bā làrì diven nyonu v nē, ³⁷ bā ga swìn, bā wú: «N cígá nē yī Zwifə-ba pìú, sē n tətə dān jon n tiàn!» ³⁸ Bā ken púpúná duən v yuu con nē, bā wú: «U tē nē yī Zwifə-ba pìú.» ³⁹ Yolwanfwanu tē don, bā nē paa dagarv tē yuu, dē wulə v twìn wá, v wú: «N nē yī Kərisə, jon n tətə tiàn, sē n ga jon nēba, n kē lá!» ⁴⁰ U don tē dān caga v nii nē, v ga swìn, v wú: «N mù, n bā Yu fən dəri, n mù liù tē, n mù dē v mù mē, nē wulə tē càn tətə wa? ⁴¹ Ku yī ku twá, nē mù tutunēē nē. Ku mù nē pūn, nē mù bələ tē mē, sē nē dé càn tē tē. Yá v mù wà won mama fwa, ku nē lwara.» ⁴² Ku kwa nē, v swìn Zwezi con, v wú: «Lii à yoo, mánjá tē wa, n nē wá dé n pàrì tē.» ⁴³ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nē swìn ku n con: Zèn, n wá yà dē nē Yu *sàñ nē.»

Zwezi tian tē yoo

(*Matia 27.45-56, Maraka 15.33-41, Zwan 19.25-30*)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ku nə zıgı lugu fugə bələ mánjá wa, yıcau tə kúbə ba poni jə, yikunu ga púé tia tə mama nə, ku ja va dədəni lugu batwa. *Zwifə-ba Yu *diè mimii gànə tə cırı*f1* bələ. ⁴⁶ Zwezi bubwi v kə yu nə, v ga swìn, v wú: «À nyuna, à ken à mu tə n juun wa.» U nə swìn tə sùràn tə kwa nə, nə v mu zwè. ⁴⁷ *Romə-ba pamana bíi yuu tíú tə nə ni ku tə nə tun, v pın dun Yu nə, v ga swìn, v wú: «Cígá mama, bée wà tə yà yı cígá tíú.» ⁴⁸ Laluu tə mama nə twi, ba na yoo tə nə tun, pıí ba vırı, də ba zalı ba jìàn nə də pucvni. ⁴⁹ Ba tə mama nə yèə Zwezi, də kana tə nə kwé wá ba nan Galile nagwanaa, də yà zıga yıyuna, ba ga ywànjá won tə nə tıya.

Zwezi libəri wa kənu yoo

(*Matia 27.57-61, Maraka 15.42-47, Zwan 19.38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Bée don yà wulə lià tə nə bürı bura tə wa, v yıri nə Zwuzefə. U nan *Zwifə-ba tuw don, ba nə boŋə “Arimate.” U yı cígá tíú, v ga jə bıcabwanu də. U yà yı liù tə, v nə dənı, sə Yu dé v pàrı tə. U mù bée təntə wà sè, v twá v duən tə nə bürı bura tə ba yofwanee tə wa. ⁵² U vəli v yı *Pilata, v ga lörı cwəŋə, sə v gürı Zwezi. ⁵³ U lı wá dagarv tə yuu, v kə tia, v pəpəni ku, v kə ganpon wa. U dənı ja wá va, v tın libəri wa, ba nə kva pıù kapan wa, ba nə tə wà liù lá ken. ⁵⁴ Zwifə-ba *sié dun tə yà bwələ. Ku mù nə pın, lià tə mama wulə ba kəni ba sírí.

⁵⁵ Kana tə nə nan Galile nagwanaa, ba twá Zwezi kwa, ba bà tə kwé Zwuzefə, ba va ba na libəri tə, də nətu tə, ba nə ken Zwezi buu tə wa. ⁵⁶ Ba nə pıí, ba vıí, ba tanı tıralı də tıralı nuga, ba kə duən nə. Ba sıí, ku kwa nə, ndə Yu *nii yìèn tə, v nə pın *Moyizə nə, nə bırı, sə ku fwa nətu tə *sié dun nə.

Zwezi bwin v nan tian wa

(Matia 28.1-10, Marəka 16.1-11, Zwan 20.1-10)

¹ *Zwifə-ba *siə dun tə tikuɲi nə, kana tə zàn juv fuən fuən, ba zɪn turali tə, ba nə kwen, ba ja va libəri tə nii nə. ² Ba nə vəli ba yí lá nə, ba nɪ də, kapan tə bəbəli, ku nan libəri tə nii nə. ³ Ba dān zua ba yí lá, ba ga na də, *Yuu-Tiu Zwezi tigi tə təlɔ lá nə. ⁴ Ba nə yà yəri ku tə, ba nə wá swɪn ku yuu wa, də nə́n là bələ, ba nə zua ganpwənə, tə nə cɪcɪ, ba twi, ba nan ba nə. ⁵ Fən dān nə zua ba, yá ba kə ba yáá tia. Là tə dān swɪn ba con, ba wú: «Bèè nə pɪn, á pià liù tə, v nə wulə mu wa, tɪga wa? ⁶ U təlɔ yəbə. U pií v bwin v nan tian wa. Á pirə á líí á tiàn nətu tə, v nə swɪn á con, də v tə wulə Galile nagwanaa wa. ⁷ U swɪn, v wú də, ku mɛ, sə ba ja *Ləzwənə-Biu*f1* tə, ba pa là tə nə, ba nə yɪ cuna là, sə ba paa wá dagarv yuu, sə v ga pií v bwin v nan dian batwa nii nə.» ⁸ Ba dān ma pií ba líí Zwezi sùràn tə yoo.

⁹ Ba nan libəri tə wa, ba pií ba ja tə yìèn təntə mama, ba va ba swɪn Zwezi *tuntuna fugə nədu tə də là tə duən tə mama con. ¹⁰ Ba mù kana təntə, ba nə swɪn tə yìèn tə tuntuna tə con nə yɪ: Mari Madəlenə, Zwanə, Zwakə nuu Mari, də ba duən tə nə yun də ba. ¹¹ Yá tuntuna tə bún də, kana tə sùràn tə yɪ yomanan. Ku pa, ba wà tə cígá nə pɪn. ¹² Yá Piyerə də kúb zàn v dəri, v va libəri tə nii nə. U nə kwá tia v ywàń, v nɪ gànàn tə, ba nə ma pəpəni Zwezi tə, də tə cɪcɪ nə tégə tia. Ku yoo tə nə tun tə gwárí wá. U ma pií v va sàń.

Zwezi nan v karbia bələ nə Emayisə cwəŋə yuu wa

(Marəka 16.12-13)

¹³ Ku dun tə tətə nə, Zwezi karbia bələ yà vələ tiv don, ba ma boŋə “Emayisə.” Ku tiv tə də *Zwerizalemə yí kilomɛtərə fugə nədu. ¹⁴ Ba yà wulə ba swɪn yìèn tə mama nə tun tə yoo. ¹⁵ Ba nə wulə ba swɪn tə yìèn

təntə, mánǵá tə wa, Zwezi twi, v də ba kə duən, ba vəli cwəŋə tə yuu wa.

¹⁶ Ba nɪ wá, yá won yà cìgà, ku pa ba wà wá lwarɪ. ¹⁷ U swìn ba con, v wú: «Bèè yuu wa nə, á ve də á vəli?» Ba cwən ba zɪgɪ, ba yéé ga ŋwìń. ¹⁸ Ba wa liù don, ba nə boŋə Kəleyopasə, ma le wá, v wú: «N mù cɪcɪ nə yɪ vee, n nə wulə Zwerizalemə wa, n nə yəri yìèn tə, tə nə tun lá, dian tətə nii nə?» ¹⁹ U ma le ba, v wú: «Bèè yìèn nə?» Ba ma le wá, ba wú: «Yoo tə nə yí

*Nazarətə Zwezi, v nə yɪ Yu nii *sùsùnù, v nə jun diàn Yu də *Yızərayelə lià tə mama yáá con, v tùtùnán də v nii sùràn wa nə. ²⁰ Nətv tə nə Yu *joŋwana yun tián, də lià tə nə bùrì bura yáá tián tə nə jun wá ba pa, ba bùrì v gurɪ bura, ba ga pa, ba paa wá dagarv yuu wa. ²¹ Yá nə də yà ga jə yala də, v mù yà nə wá jon Yızərayelə luv lià. Yá də ku mama, zèn ku tə dian batwa nə tə yìèn tə nə tun. ²² Ku nə dwən nətv, nə púlí tə wa kana duən gwárí nəba zənzən. Kana təntə vəli, ku jɪv tə fuən fuən libəri tə nii nə, ²³ ba ga na də, Zwezi tɪgɪ tə tələ lá nə. Ba pìi ba bà, ba wú, *malíkə nan ba nə, tə ga swìn ba con, tə wú, Zwezi wulə v mu wa. ²⁴ Nə wa lià duən, ba nə yun də nəba, vəli libəri tə nii, ba ga na tə yìèn tə, ndə kana tə nə swìn nətv tə, yá ba wà Zwezi nɪ.» ²⁵ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Á mù lià tə, á nə ba yuu jə, á ga wà cígá pɪn lala Yu nii sùsùnà tə sùràn tə mama nə: ²⁶ *Kərisə tə, Yu nə tun tə, yà mɛ, sə v dó càn nətv, sə v ma zv v dun tə wa.» ²⁷ U dǎń ma twá *Moyizə, də Yu nii sùsùnà tə duən tə nii sùràn tə nə, v man yoo tə mama Yu sagɪ tə nə swìn v yuu wa.

²⁸ Mánǵá tə, ba nə vəli, ba bwélə tiv tə, Zwezi fwa, ndə v lɛ v vələ yáá con. ²⁹ Ba dǎń ma kálí wá, ba swìn v con, ba wú: «Zɪgɪ də nəba, yu tua, tia yí ku zwè.» U ma zv, v zurɪ ba con. ³⁰ Ba nə wulə ba dó mánǵá tə wa, v tì dipen tə, v kə Yu lèè, v ga fu ku, v pa ba. ³¹ Ba yíá sùrú v yuu wa, ba nə lwarv wá ba zwè, v jén ba yáá con. ³² Ba dǎń ma swìn duən nə, ba wú: «U nə swìn də nəba, v gùlí yìèn tə dèn, tə nə púpúní Yu sagɪ tə wa, v bɪrɪ nəba cwəŋə tə yuu, yá ba nə bɪcan nə dé nə?» ³³ Ba bɪbarɪ ba zàn lala, ba pìi ba va

Zwerizalemə. Ba vəli ba na karbia fugə nədu tə, də ba twá duən tə, ba kun duən nə. ³⁴ Karbia fugə də nədu dān ma swìn ba con, ba wú: «*Yuu-Tiu cígá mama pìi v bwin, v nan tian wa, v buri v tìàn Simon*f1* nə.» ³⁵ Ba là bələ tə dān ma man ku tə nə yí ba cwəŋə tə yuu wa, ba buri ba. Ba twi, ba man də, ba lwarv də, ku yi v mù, máná tə wa, v nə wulə v fwi dipen tə.

Zwezi buri v tìàn v tuntuna tə nə

(Marəkə 16.14-18, Zwan 20.19-29, Matia 28.16-20, Tòtònán 1.1-8)

³⁶ Ba nə wulə ba swìn máná tə wa, Zwezi tətə twi, v bà, v nan ba tətəŋi wa, v ga jun ba, v wú: «Bican sié wá yà də aba!» ³⁷ Ba zəzəgə, fən ga zu ba zənzən, ba buŋa də, ku yi ciru nə nan ba nə. ³⁸ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Bèè nə pín, ku ma gwárí aba, yá pubunyirə tə tə də ga wulə də aba? ³⁹ Á ywàŋá à jìàn də à nɛɛ. Ku cígá yi à mù! Á dwiən à yíra, á ga na! Ciru ba yatana də kurən jə, ndə à nə jə tə, à ziga nətən.» ⁴⁰ U nə wulə v swìn ku nətə, v buri ba v jìàn də v nɛɛ. ⁴¹ Pupwən zua ba, ba ga tə wà cígá pín, ba zwè, ku nə gwárí ba tə yiri. Zwezi bwe ba, v wú: «Á ba won jə yəbə, ba nə dé, naaa?» ⁴² Ba ma pa wá fili kíkav, ku nə wùè. ⁴³ U jon ku, v dé ba mama tə yíá wa.

Zwezi pín tutəŋi v tuntuna tə nə

⁴⁴ Zwezi swìn v *tuntuna tə con, v wú: «Mə ku nə, à nə swìn á con, də à nə yin də aba. À swìn də yìèn tə mama, ba nə púpúní Yu *nii tə wa, v nə pín *Moyizə nə, də Yu nii *sùsùnà saga tə wa, də gwaran saga wa, à yuu wa mɛ, sə tə nii sú.» ⁴⁵ U sùrí ba yíá, sə ba nì yìèn tə dèŋ, tə nə púpúní Yu sagi tə wa. ⁴⁶ U swìn ba con, v wú: «Ku púpúní saga təntə wa, ku wú də, *Kərisə mɛ, sə v dí càn, v ti, v ga pìi v bwin v nan tian wa, dian batwa nii nə. ⁴⁷ Ku mɛ, sə ba zigi *Zwerizalemə nə, ba swìn v yiri yuu wa suywáŋú tə, ba pa luv dwíé tə mama nə. Ba bon ba, sə ba vəvəri ba kwa, sə ba ma sá ba cuna, sə Yu ga kwen tə v li v mù də ba pwéré wa. ⁴⁸ Á yi là tə, á nə

wàá á bírɪ, də á nɪ yìlən təntə. ⁴⁹ Ku tə, à nyuna nə kàn nii də à wá pa aba
tə, ku wá bà á yuu wa. Yá á nə mɛ, sə á yà tiv tə wa, ku ja vələ, á nə wá sú
də diàn tə, tə nə wá nan Yu nə, tə bà.»

Zwezi Kərisə pií v va Yu sàń

(Marəkə 16.19-20, Tòtònán 1.9-12)

⁵⁰ Zwezi jun ba, v ja va Betani tiv con, v zìn v jìlən, v lòrì Yu, sə v fwa zəni
ba yuu wa. ⁵¹ Mánjá tə, v nə wulə v fwa zəni ba yuu wa, v zàn v pwè də ba,
v ga zàn v dì yu. ⁵² Ba də tua ba nadwana yuu, ba ga bu v nə. Yá ku kwa
nə, ba pií ba va *Zwerizalemə də pupwən. ⁵³ Dɪn mama ba yàá va
*Zwifə-ba Yu *dìè tə wa, ba bwɪ Yu nə.